

N.M.ABDULLAYEVA

**ZAQATALA BÖLGƏ
TƏCRÜBƏ STANSİYASI**

1924-2024

N.M.ABDULLAYEVA

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KƏND TƏSƏRRÜFATI
NAZİRLİYİ
ƏKİNÇİLİK ELMİ-TƏDQIQAT İNSTİTUTUNUN**

**ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ
STANSİYASI**

1924-2024

Zaqatala Dövlət İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin Pedaqoji Surasının 02 fevral 2026-
cı il, protokol №01 qərarı ilə nəşr edilməsi
təvsiyə olunmuşdur.

BAKI-2026

Elmi redaktor: Aqrar elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent, Əkinçilik ETİ-nin direktoru
Faiq Xudayev.

Rəyçilər: biologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
N.İ.Kərimov
aqrar elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
Ə.İ.Əliyeva

N.M.Abdullayeva, Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası-100 il, 1924-2024. Bakı, “Class Print” nəşriyyatı, 2026, 300 səh.

Kitabda Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının 100 illik (1924-2024-cü illər) elmi fəaliyyəti şərh edilmişdir. Stansiyasının elmi fəaliyyətində çox böyük rolu olmuş dəyərli və görkəmli elm xadimləri Akademik Cəlal Əlirza oğlu Əliyev, İmam Daşdəmir oğlu Mustafayev, Nazim Səid oğlu Əmirov, Zeynal İba oğlu Əkbərov, Əsəd Cənnət oğlu Musayev, Cavanşir Mütəllib oğlu Tələi və Bəhlul Hüseyn oğlu Abbasov haqqında geniş məlumat verilmişdir. Kitabda, Stansiyasının təsisçisi Əhməd Cabbar oğlu Rəcəblinin (1924-1937-ci illər) elmi fəaliyyəti, illər ərzində tədqiq edilən bitkilər, icraçılar, icra edilən elmi mövzular, maddi-texniki bazası, mövcud və yeni yaradılmış qarğıdalı və tütün sortları haqqında məlumat, fəaliyyətin təsvirini göstərən foto şəkillər öz əksini tapmışdır. 100 il ərzində Stansiyada 75 bitki tədqiq edilmiş, 207 elmi tədqiqatçı tərəfindən 344 mövzu icra edilmişdir. Kitabdan aqrar sahədə çalışan şəxslər, müəllimlər, tələbələr, fermerlər, azad sahibkarlar və fərdi təsərrüfatçılar istifadə edə bilərlər.

DOI: <https://doi.org/10.36719/0858/2026>

Gələcəkdə kənd təsərrüfatının inkişafına yeni proqramlar əlavə ediləcək və biz bu sahəyə maksimum dərəcədə diqqət göstərməliyik.

İlham Əliyev

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASININ TƏSİSÇİSİ ƏHMƏD CABBAR OĞLU RƏCƏBLİ

Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun elmi-tədqiqat müəssisəsi olan **Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası** 1924-cü ildə Zaqatala tütün plantasiyası bazası əsasında yaradılmış və 1926-cı ildə fəaliyyəti ancaq tütünçülük olmaqla Zaqatala Tütünçülük Təcrübə Stansiyası, 1928-ci ilin sonunda 09 oktyabr tarixindən AzSSR Xalq Komissarlar Sovetinin qərarı ilə, Böyük Qafqaz sıra dağlarının Cənub ətəyində yerləşən Balakən rayonundan Göyçay daxil olmaqla rayonları əhatə etmiş və Zaqatala rayonu Kənd Təsərrüfatı Təcrübə Stansiyası adlandırılmışdır. 1933-cü ildə Zaqatala Yağlı bitkiləri Təcrübə Stansiyası, 1934-cü ildə Zaqatala Təcrübə Stansiyası adlandırılmış, 1937-ci ilədək Stansiyaya rəhbərlik etmişdir. Stansiyanın yaratıcısı və rəhbəri Ə.C.Rəcəbli bütün fəaliyyətini əkinçiliyin inkişafına yönəltdir.

Tanınmış azərbaycanlı seleksioneri, professor, Ümumiittifaq Kənd Təsərrüfatı Akademiyasının akademiki **ƏHMƏD CABBAR OĞLU**

RƏCƏBLİ 28 sentyabr 1898-ci ildə Qərbi Azərbaycanın İrəvan şəhərində anadan olmuşdur. 1916-cı ildə Moskva Universitetinin tibb fakültəsində oxumuş, sonralar İtaliyanın Peruçi şəhərində Ali Eksperimental Aqrar Kral Universitetində təhsil alaraq Azərbaycana qayıtmışdır. Əmək fəaliyyətinin ilk illərində seleksiya işləri ilə yanaşı 1924-1926-cı illərdə onun təşəbbüsü və iştirakı ilə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumu və “Zaqatala Car tütünçüləri yoldaşlıq kooperativi” də yaradılmışdır.

Директор
Станции

КРАТКИЙ ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ ОБЗОР

работы и достижения Закатальской Районной Сельскохозяйственной Опытной Станции (за 1925-30 г.г.).

Агр. А. РАДЕКЛИ

Агр. А. ГРАСИНИКО.

З.Р.С.Х.О.С. начала свое существование с 1924 г., когда она представляла собой табачную плантацию, связанную непосредственно с Закатальским уездным агропунктом, находясь в ведении Наркомзема АССР

В 1926 году эта табачная плантация была переформирована в Закатальскую Табачную Опытную Станцию, в функции которой входило только изучение табаководства.

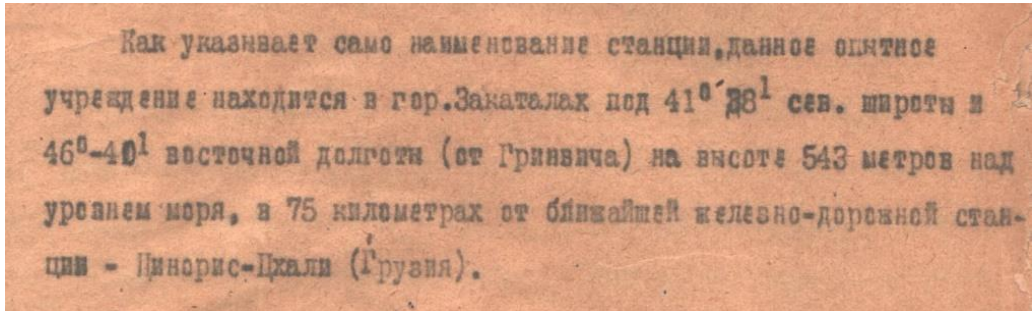
В конце 1928 г. Табачная Станция, согласно постановлению Коллегии Наркомзема А.С.С.Р., от 9 октября, реорганизована в Районную Сельско-хозяйственную Опытную Станцию с 12 ином облуживания: Закатальский, Нухинский и сев. часть Гякчайского уездов, т.е. всю узкую полосу Азербайджана, прилегающую непосредственно к южным склонам главного Кавказского хребта.

Həmin dövrün müəyyən çətinliklərindən sonra, 1945-ci ildən ömrünün sonuna kimi Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Çoxillik Bitkilər İnstitutunun (indiki Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi Tədqiqat İnstitutu) "Meyvəçilik" şöbəsinə rəhbərlik etmişdir. Apardığı elmi-tədqiqatlar işləri nəticəsində subtropik, qərzəkli, çəyirdəkli və tumlu meyvə bitkilərinin yeni sortlarını yaratmışdır. Seleksiyaçı genetik alim, professor, Kənd Təsərrüfatı Akademiyasının (VASXNİL) akademiki Əhməd Cabbar oğlu

Rəcəblinin həmin illərdə əldə etdiyi tədqiqat nəticələri, hal-hazırda təsərrüfatlara geniş tətbiq edilməkdədir. O, Azərbaycanda ilk dəfə meyvə və dənli bitkilərin xalq seleksiyasının əvvəllər məlum olmayan nadir sortlarını qeydə alıb təsvir etmiş, onların istehsalata tətbiqini tövsiyə etmişdir. 100-dən artıq elmi əsərin, 24 monoqrafiyanın müəllifidir, “Azərbaycanda məhsuldarlıq” kitabı iki dəfə nəşr olunmuş, “Bitkiçilik”, “Çəltik”, “Yer findığı və onun aqrotexnikası” və s. haqda elmi-kütləvi əsərlər yazmış və yeri sortlar yaratmışdır.

Ə.Rəcəbli 1963-cü ildə 65 yaşında Moskvada vəfat etmiş və Bakıda dəfn edilmişdir.

1925-1930-cu ilin hesabatında, Stansiyanın $41^{\circ} 38' 1''$ Şimal en dairəsində və $46^{\circ} 40' 1''$ Cənub uzunluq dairəsində (Qrinvicə görə) dəniz səviyyəsindən 543 metr hündürlükdə yerləşdiyi və ən yaxın Sinozus-Sxali Gürcüstan dəmiryol stansiyasından 75 km məsafədə yerləşdiyi göstərilir.

1925-1930-cu illərin hesabatında, Ə.C.Rəcəbli tərəfindən Stansiyanın ərazisinin torpaq və iqlim şəraiti, bitki örtüyü təhlil edilir və aşağıda qeyd olunan qənaətə gəldikləri göstərilmişdir. Zaqatala rayonundan Göyçay rayonunadək tarlaçılıqda:

- 1) Bərk və yumşaq buğda, 2-ci yeri payızlıq arpa, həmçinin Şəkinin Zərnə, Ləkit, Biləcik kəndlərində çəltik əkilir ki, bu da bölgə üçün xarakterikdir və yerli əhali üçün gəlir mənbəyidir.*
- 2) Yerli tələbatı ödəyəcək qədər qarğıdalı bitkisi də çox becərilir. Qarğıdalı həmçinin heyvandarlıqda da istifadə edilir, yerli məhsul tələbatı ödəmədikdə, Gürcüstan və Şimali Qafqazdan idxal edilir.*

- 3) Əsas gəlir mənbəyindən biri də bostançılıqdır. Qarpız məhsulu Tibilisi, Bakı və Şəki bazarlarında satılır.
  - 4) Paxlalı bitkilərdən əsasən, əhali üçün yaxşı gəlir mənbəyi olan lobyə becərilir.
  - 5) Yağlı bitkilərdən əsasən yerfindığı və az miqdarda kənaif, gənəgərçək, soya becərilir.
  - 6) Texniki bitkilərdən olan tütün əsas yeri tutur və əhalinin davamlı gəlir mənbəyidir. İstehsal olunan tütün məhsulu ixrac olunur, az bir qismi, 5000 puddan çox olmayaraq yerli Zaqatala Tütün Fabriki üçün saxlanılır.
  - 7) Qəbələnin Vəndam kəndində əsasən maxorka becərilir.
  - 8) Balakən rayonunun Qabaxçöl kəndində şəkər çuğunduru becərilir və ondan bəkməz (doşab) hazırlanır.
  - 9) Hesabatda əvvəllər darı istehsalının çox olması və Dağıstan əhalisinə satıldığı qeyd olunur.
  - 10) Balakən və Zaqatala (Car) rayonlarında əsasən tütün, qarğıdalı, buğda, arpa, bostan bitkiləri becərilir və otlaq öyrüş sahələri çoxbur.
  - 11) Bu bölgədə heyvandarlıq da yaxşı inkişaf etdiyinə görə, torpaqlara növbəli əkin tətbiq edilir və otlaq sahələri öyrüş üçün saxlanılır.
  - 12) Car dairəsinin (Zaqatala rayonu) dağətəyi zolağında növbəli şəkildə: çəltik, otlaq, buğda və ya çəltik, otlaq, qarğıdalı, arpa əkilir.
  - 13) Əliabad, Muxax və Qax dairəsinin Şimal hissəsində əsasən, əhali tərəfindən "qoruq" adlandırılan öyrüş yerləri və payızlıq bitkilər əkilir.
  - 14) Şəki dairəsində çəltik, öyrüş, payızlıq əkinlər və ya bostan bitkiləri, taxıl, öyrüş olmaqla növbəli əkilir.
  - 15) İlisu, Suvagil, Qaşqaçay və Sabunçu kəndlərinin əkin əraziləri xeyli aralı yerləşdiyinə görə, əkinçilikdə əsasən payızlıq bitkilərin becərildiyi qeyd olunmuşdur.
- Hesabatda, bu bölgə üçün tütünçülüyn əsas sahə olduğu və 1884-1929-cu illərin əkin sahəsi, məhsuldarlıq göstəriciləri qeyd olunmuşdur.

Ход развития табаководства виден из нижепомещаемой таблицы, охватывающих период с 1884 по 1929 г. включительно.

Таблица 10.

ГОД	Число плантаций.	Площадь под таба-		Урожай табаков		ПРИМЕЧАНИЯ
		В десяти-вах.	В гек-тарах.	В пуд.	В цент-нерах.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1884	50	30.5	33.4	1.420	213	
1885	129	103	112.5	14.000	2.100	
1886	315	546	596.6	52.073	7.811	✓ 13 1/2%
1887	148	195	213.1	17.875	2.681	
1906	96	62.5	68.3	5.847	877	
1907	55	39	42.6	4.041	606	
1908	82	57.75	63.1	5.690	854	
1909	133	156.5	170.9	15.400	2.310	
1910	189	230.75	252.1	20.253	3.032	
1911	191	258.5	282.4	28.294	4.244	
1923	45	35	38.2	3.500	525	
1924	-	40	43.7	4.000	600	
1925	-	64	69.9	6.000	900	
1926	-	155	169.3	15.000	2.250	
1927	181	189.5	207.0	11.000	1.650	
1928	191	143.7	157.0	7.128	1.069	
1929	142	111.6	121.3	6.500	975	

Весь продукт местного табаководства вывозится и только незначи- тельная часть оставляется в гор. Закаталы (не более 5.000 пуд.) специально для местной табачной фабрики).

1934-1935-ci illərin hesabatında, Əhməd Cabbar oğlu Rəcəblinin təşəbbüsü ilə, Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının Pərzivan və Danaçı ərazisində yerləşən Fındıqçılıq sovxozunun ərazisində ağac və kol bitkilərindən: pekan, Şərqi xurması, şaftalı, kreptomeriya, giparis, şam, yapon əzgili, tut forde, tut kardata, probka palıdı, qırmızı palıd, şabalıd yarpaqlı palıd, dəmir ağacı, şabalıd, toxicodendron vernicifium, Triadica sebifera, konfet ağacı, sabun ağacı, Qafqaz xurması, armud, naringi ağacı, feyxua, evkalipt, zeytun, Lənkəran akasiyası, qara qoz, Yunan qozu və çay bitkisinin əkildiyi qeyd olunmuşdur.

Həmin dövrdə bu bitkilərin müəyyən qismi quruyaraq məhv olmuş, müəyyən hissəsi isə hal-hazırda belə, alleya şəklində təcrübə sahəsinin ətrafını bəzəyir.

Stansiyanın Pərzivan təcrübə sahəsində- dəmirağacları
(*Parrotia persica* (DC.) C. A. Mey.).

Посадка субтропических культур на Зекатальском эспрессо пункте субтропкультур.

№ пп	Название растений	Колич.	Время посадки или посева.
1	Пекар	60	194г. 24/ХП
2	Пекар	61	1935г 4/У
3	Японская хурма	25	1934г. 23/ХП
4	Персик	8	" "
5	Крептомерия	12	" "
6	Кипарис	2	" "
7	Пальма	9	" "
8	Дикая	3	" "
9	Сосна	95	" 24/ХП
10	Японская мушмула	7	" "
11	Тут	18	" "
12	Тут (орде 7)	14	1935г 2/У
13	Тут (копчатая 7)		
14	Пробковый дуб	15	1934г. 25/ХП
16	Красный дуб	15	" " "
17	Кашт. лист. дуб.	50	" " "
18	Мелколист. дерево	100	" " "
19	Каштан	5	" " "
20	Мелколист. дерево	8	" " "
21			

Qeyd edək ki, Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında müxtəlif illərdə subrtopik və sitrus meyvə bitkiləri üzərində (ağac və kol bitkiləri) elmi-tədqiqat işləri icra edilmişdir:

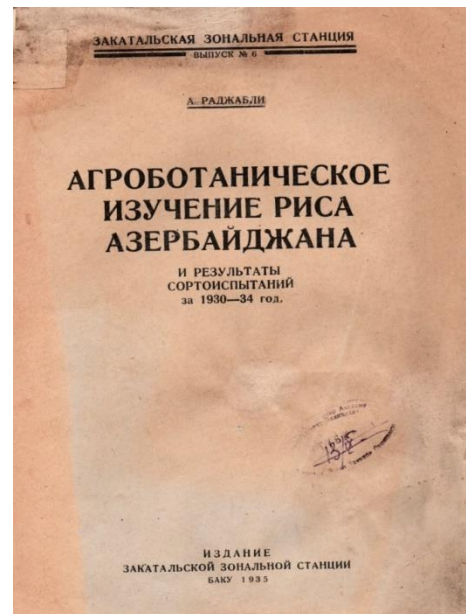
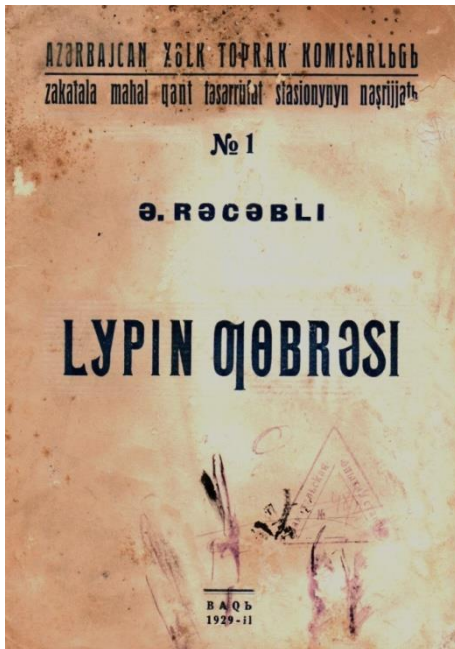
1939-cu il- "Zaqatala bölgəsində evkalipt bitkisinin becərilməsi",

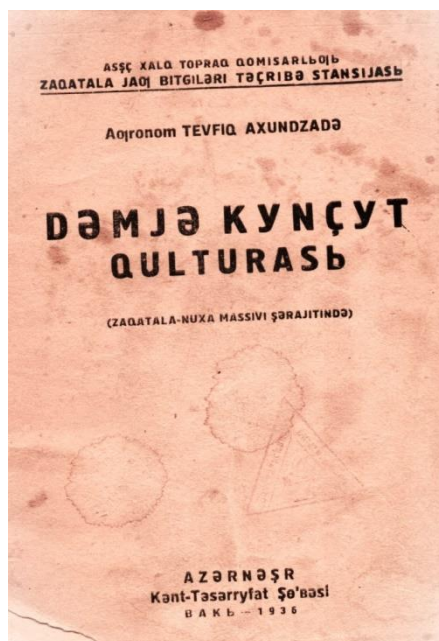
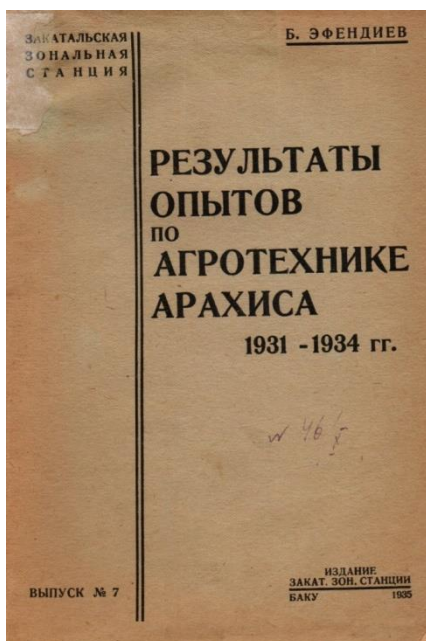
1943-cü il- "Sitrus bitkilərinin alleya şəklində becərilməsi",

1943-cü il- "Çay bitkisinin becərilməsi üçün daha effektiv aqrotexniki qulluq qaydalarının öyrənilməsi",

1944-cü il- "Alça və zoğal məhsulunun istifadə perspektivləri",

1956-cı il- "Mövcud və yeni tut ağaclarının müxtəlif ekoloji şəraitdə becərilməsinin öyrənilməsi".

1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının adı aşağıda qeyd olunmuş şəkildə olmuşdur:

1924-cü il - Tütüncülük palntasiyası

1926-cı il - Zaqatala Tütüncülük Təcrübə Stansiyası

1928-ci il - Zaqatala rayonu Kənd Təsərrüfatı Təcrübə Stansiyası

1933-cü il - Zaqatala Yağlı bitkiləri Təcrübə Stansiyası

1934-cü il - Zaqatala Təcrübə Stansiyası

1942-ci il - Azərbaycan Yağlı bitkilərin Seleksiyası Stansiyası

1946-cı il - Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyası

1999-cu ildən etibarən hal-hazırədək - Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası adlandırılmışdır.

1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının strukturu aşağıda qeyd olunmuş şəkildə olmuşdur:

1924-1933-cu illərdə 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tütüncülük şöbəsi ;

2. Tarlaçılıq şöbəsi;
3. Tətbiq şöbəsi.

1934- cü ildə 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi.

1935-1939-cu illərdə 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Seleksiya şöbəsi;
2. Texnologiya şöbəsi.

1940-1945-ci illərdə 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Seleksiya və toxumçuluq şöbəsi;
2. Aqrotexnika və bitki mühafizəsi şöbəsi.

1946-cı ildə 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi.

1947-1955-ci illərdə 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi;
3. Bitki mühafizəsi.

1956-1957-ci illərdə 7 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Yem bitkiləri və növbəli əkin şöbəsi;
2. Dənli və paxlalı dən bitkiləri şöbəsi;
3. Mexanizasiya şöbəsi;
4. Bitki mühafizəsi şöbəsi;
5. Torpaqşünaslıq və aqrokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi
7. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsi.

1958-1960-cı illərdə 7 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Yem bitkiləri və növbəli əkin şöbəsi;
2. Dənli və paxlalı dən bitkiləri şöbəsi;
3. Qarğıdalı şöbəsi;
4. Tütünçülük şöbəsi;
5. Aqrokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi;
7. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsi.

1961-1968-ci illərdə 8 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Yem bitkiləri və növbəli əkin şöbəsi;
2. Dənli bitkilər şöbəsi;
3. Qarğıdalı şöbəsi;
4. Tütünçülük şöbəsi;
5. Toxumçuluq şöbəsi;
6. Aqrokimya laboratoriyası;
7. Danaçı Dayaq Məntəqəsi;
8. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsi.

1969-1971-ci illərdə 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərin aqrotexnikası şöbəsi;
2. Tütünün seleksiya və aqrotexnikası şöbəsi;
3. Dənli, dənli-paxlalı və yem bitkiləri şöbəsi;
4. Çöl və texniki bitkilər şöbəsi;
5. Aqrokimya və biokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1972-1975-ci illərdə 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərinin seleksiyası şöbəsi;
2. Tütünün seleksiya və aqrotexnikası şöbəsi;
3. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
4. Aqrokimya və biokimya laboratoriyası;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1976-1980-cı illərdə 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərinin aqrotexnikası şöbəsi;
2. Tarla bitkilərinin seleksiyası şöbəsi;
3. Tütünün seleksiyası və aqrotexnikası şöbəsi;
4. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
5. Aqrokimya və torpaqşünaslıq laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1981-1986-cı illərdə 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərinin seleksiyası şöbəsi;
2. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Tütünçülük şöbəsi;
4. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin becərmə texnologiyası şöbəsi;
5. Aqrokimya və torpaqşünaslıq laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1987-1991-ci illərdə 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərinin seleksiyası şöbəsi;
2. Tarla bitkilərinin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Tütünçülük şöbəsi;
4. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin becərmə texnologiyası şöbəsi;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1992-1993-cü illərdə 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
2. Qarğıdalının becərmə texnologiyası və keyfiyyət analizi şöbəsi;
3. Tütünün seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
4. Tütünün becərmə texnologiyası və keyfiyyət analizi şöbəsi;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1994-2012-ci illərdə 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
2. Tütünün seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Becərmə texnologiyası şöbəsi;
4. Dənli və paxlalı bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;

5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

2013-2014-cü illərdə 4 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
2. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Bəcərmə texnologiyası şöbəsi;
4. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

2015-2024-cü illərdə 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Bitki seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
2. Əkinçilik və bitki diversifikasiyası şöbəsi;
3. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında aşağıda qeyd olunan 75 bitki üzərində tədqiqat işi icra edilmişdir: tütün, payızlıq yumşaq buğda, payızlıq bərk buğda, payızlıq arpa, yer findığı, qarğıdalı, soya, xaşa, yonca, qara yonca, çəltik, kətan, yulaf, çəmən yulafı, vələmir, çovdar, şəkərli kalış, yer armudu, lüpin, bamyaya, saflor, perilla, raps, çətənə, çətiotu, yem noxudu, çöl noxudu, at noxudu, efir yağlı bitkilər, rozmarin, tuberoza, ətirşah, saflor, xaşxaş, xardal, kuncüt, lallemantia, yağçıçəyi (köhrən ot), çin turpu, lərgə (gülülçə), gənəgərcək, qaramuq, rami, bihuşdarı, ilanbaşıotu, kalendula, dəvəotu, buynuzlu lotus, vinqa, reqneriya lifli, tonqalotu, yabanı darı, italyan darısı, ənginar, tarlaotu, sudanotu, xanımotu, pişikotu, bülbülötu, pişikquyruğu, ənginar, tülküquyruğu otu, morap, yem çuğunduru, kartof, pambıq, sorqo, günəbaxan, yağlıca, üskükotu, batat, çay, sitrus bitkiləri (əsasən limon), lobyaya, dastylis glomerata, yabanı xəşəmbul, bostan bitkiləri, qarabaşaq, darı, mərcimək.

1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında aşağıda adları qeyd olunan 207 nəfər elmi tədqiqatçı fəaliyyət göstərmişdir: Ə.C.Rəcəbli, A.Gerasimenko, A.Axundzadə İ.Gilani, B.Əfəndiyev, M.V.Mamedov, İ.İsmayılov, Q.Kiyasbekova, Y.Nurov, F.Fətəlizadə, K.Aslanlı, D.Mustafazadə, R.Məmmədov,

T.X.Axundzadə, F.N.Qazızadə, R.E.Kibardin, M.Şıxlı, Əsgərzadə, Bağbanlı, M.V.Brjezinckiy, S.Bəşirzadə, Ə.Musayev, A.Atabəyov, Babayev, Tavakalov, Tabakov, Hacızadə, Q.V.Lisenko, Y.Q.Ağzadə, N.D.Untiyev, Yermilov, Sitnikov, Qafarov İ.A., Y.N.Sinskaya, T.T.Demidenko, K.Z.Geydelberq, Kamarinskiy, İ.V.Yanişevskaya, N.C.Abramoviç, Q.V.Klinevskiy, Y.K.Popova, K.İ.Şardanov, İ.A.Mədətov, N.M.Məmmədov, P.P.Fişer, Z.P.Kremlyovskaya, P.A.Ter-Sarkesyan, B.İ.Ömərova, A.A.Kələntərov, D.V.Musabəyov, M.Q.Abbasov, İ.P.Lebedeva, R.Q.Oqandjanova, A.A.Həşimov, A.F.Kazankov, X.A.İsmayılov, S.F.Hüseynov, İ.S.Səfərov, Qrebennikov, M.Z.Şabanov, O.M.Mostovoy, Ə.A. Xəlilov, Y.Q.Qaracayev, Q.D.Kərimova, X.A.İsmayılov, M.Z.Şabanov, M.İmamaverdiyev, P.M.Əhmədov, A.Beqlyarov, Q.D.Şabanova, E.B.Danielyan, S.Y.Əfəndiyeva, M.Ə.Qədirov, G.Ş.Unçiyeva, A.B.Bəylərov, S.İ.Ömərova, T.Q.Vedenina, N.R.Əfəndiyev, İ.H.Əliyev, F.R.Mustafayev, İ.M.Sadıqov, Ə.Q.Zeynalov, İ.D.Mustafayev, S.B.Hacıyev, E.V.Filmanova, A.M.Abbasova, M.V.Barisova, S.N.Əliyeva, N.S.Əmirov, İ.U.Lətifzadə, T.S.Zülfüqarov, Q.İ.Hüseynov, B.Qasımova, T.Q.Məmmədov, V.Korotkova, R.R.Həsənov, İ.İ.Adıgözəlov, E.M.Şuşalı, Ə.A.Xəlilov, Ə.K.Zeynalov, Ə.R.Hatəmi, S.M.Bersinayev, S.A.Xəlimumlina, Q.İ.Hüseynov, E.V.Filmanova, Ş.H.Səmədov, E.V.Ağababov, S.F.Arxaqelskiy, S.F.Hüseynov, K.K.Məmmədov, R.Q.Süleymanov, S.Əhmədov, Q.R.İbrahimov, O.Əhmədov, S.Q.Qasimov, Z.P.Əhmədova, S.İ.Süleymanov, M.S. Şəfiyev, M.Murtuzəliyev, Ş.H.Səmədov, F.Abdurəhmanov, Y.B.Həsənov, S.İ.Gülümcanov, A.M.Əsədov, H.M.Vəliyev, H.R.Xəlilov, L.Q.Bondarenko, S.A.Əliyev, B.H.Abbasov, C.Ə.Əliyev, F.A.Qədirov, M.Şükürov, Z.R.Mövsumov, L.Q.Semyonova, N.D.Rzayev, İ.D.Əliyev, A.D.Hüseynov, A.M.Şəmsəddinski, H.S.Sofiyev, Y.K.Qəhrəmanov, V.N.Paşayev, Ə.C.Musayev, H.M.Əlicanov, R.M.Abdullayev, A.A.Rəcəbov, D.A.Hidayətov, V.N.Paşayev, H.Y.Əbdürəhimov, M.İ.Əliyeva, A.H.Əliyev, B.Ə.Məmmədov, Q.M.Əliyev, V.Y.Əliyev, Ə.C.Hüseynov, Ə.İ.Əliyeva, O.Ş.Məmmədov, Ə.G.Əliyev, Q.A.Ramazanov,

S.A.Səfərov, S.E.Raziyev, M.Y.Rzayev, İ.M.Hacıməmmədov, T.N.Mixaylova, Ə.M.Şabanova, Ş.B.Bulacova, P.S.Qarayev, F.Həsənov, Q.S.Hüseynov, Ə.D.Əkbərov, Ə.M.Məmmədov, B.M.Hüseynov, M.H.Seyidov, H.Hüseynov, Z.Ö.Ömərov, N.M.Rzayev, A.İ.Şabanova, Z.İ.Əkbərov, B.H.Zeynalov, N.İ.Kərimov, S.A.Quliyeva, L.Ə.Əmirov, B.M.Qasimov, Ə.İ.Əkbərov, E.A.Abakarov, İ.Qurbanov, E.Ş.Məcidova, İ.Ş.Eminov, M.Ş.Yusubov, C.M.Təlai, F.A.Xudayev, M.Əhmədov, S.Ə.Dünyamaliyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, Y.H.Kərimov, T.H.Təmrazov, Z.X.Musatafayev, Q.A.Kazimov, N.H.Həsənov, G.M.Seyidzadə, N.H.Əzizova, N.M.Abdullayeva, M.Ə.Dinayev, S.T.Məhəmmədova, A.N.Abdullayeva, H.K.Əlicanova.

1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında aşağıda qeyd olunan 344 elmi mövzu icra edilmişdir:

1. Bölgənin torpaq-iqlim şəraitinin təhlili,
2. Kənd təsərrüfatı və iqtisadi şəraitin təhlili,
3. Bölgə əhalisinin məşğuliyyətinin təhlili,
4. Tütün, payızlıq buğda, payızlıq arpa, yulaf, qarğıdalı, yerfındığı, soya, yem noxudu, çəltik, lüpin, gənəgərçək, lifli bitkilər, çoxillik yem bitkiləri, birillik yem bitkiləri, yem çuğunduru, kartof, sorqo, noxud, balya, pambıq, dərman və efir yağlı bitkilərinin sort sınağı və becərmə texnologiyalarının öyrənilməsi,
5. Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri,
6. Alaq otlarına qarşı mübarizə tədbirləri,
7. Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi,
8. Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi,

9. Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tez yetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi,
10. Azərbaycanın müxtəlif iqlim şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortların öyrənilməsi,
11. Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı,
12. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yem bitkilərinin öyrənilməsi və artırılması,
13. Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı toxumu istehsalının texnologiyasının işlənməsi və yayılması,
14. Azərbaycanın müxtəlif ekoloji şəraitində rayonlaşdırılmış və yeni perspektiv tütün sortlarından keyfiyyətli toxum alınması aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi,
15. Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnologiyası,
16. Azərbaycanın nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalı bitkisi altında torpaq qoruyucu becərmə sisteminin öyrənilməsi,
17. Azərbaycanın yağmurluqla təmin olunmuş dəmyə şəraiti üçün, potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlənin məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və istehsalata tətbiqi,
18. Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi,
19. Azotlu bakterial gübrələrin küncüt və günəbaxan bitkisinin məhsuldarlığına təsiri,
20. Batata bitkisinin Azərbaycan şəraitində becərmə aqrotexnologiyası,
21. Batata bitkisinin sortöyrənməsi və becərilməsi,
22. Batata bitkisinin Zaqatala rayonu şəraitində becərilməsinin sınaqdan keçirilməsi,

23. Becərmə amillərinin noxud bitkisinin keyfiyyəti və məhsuldarlığına təsiri,
24. Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzindən introduksiya olunmuş (“SİMMİT” və “İCARDA”-dan) bərk, yumşaq buğda və qarğıdalı sortlarının seçilməsi,
25. Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzləri “SİMMİT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliyinin müəyyən edilməsi,
26. Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri,
27. Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tez yetişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı,
28. Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq üçün becərmə aqrotexnologiyasının öyrənilməsi,
29. Cərgəarası şumlanan bitkilərin sort sınağı (pambıq),
30. Cərgəvi və çarpaz səpin üsullarının qarğıdalı bitkisinin dən və silos məhsuldarlığına təsiri,
31. Çəltik altından çıxmış əkinlərin öyrənilməsi,
32. Çəltik bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi,
33. Çəltik əkinlərindən sonra sahələrin istifadəsi,
34. Çəltiyin becərilməsi və sortöyrənməsi,
35. Çəltiyin becərmə aqrotexnikası,
36. Çəltiyin seleksiyası,
37. Çin kooperativinin metodikasını tətbiq edərək, qarğıdalının yüksək məhsuldarlığının təmin edilməsinin öyrənilməsi,
38. Çoxillik ot bitkilərinin səpin müddəti,
39. Çoxillik paxlalı ot bitkilərinin səpin müddəti,
40. Çoxillik və birlik bitkilərin sınaqdan keçirilməsi,
41. Çöl sıçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri,
42. Dəmyə şəraitdə kövşənliyə əkilən qarğıdalı üçün torpağın hazırlanması,

43. Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 45-50 sent/ ha, suvarılma şəraitində 90-110 sent/ha olan qarğıdalının becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması,
44. Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi,
45. Dəmyə şəraitində dən məhsulu 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə 500-600 sent/ha olan keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi,
46. Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı,
47. Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri,
48. Dəmyə və suvarma şəraitində tütün bitkisinin məhsuldarlığının öyrənilməsi,
49. Dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi,
50. Dənli- paxlalı bitkilərin bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətləri,
51. Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi tədqiqat işlərinin aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda,
52. Dənli və paxlalı bitkilərin ilkin toxumçuluğu,
53. Dənli, dənli-paxlalı, ot bitkiləri və qarğıdalının rayonlaşmış və perspektivli sortlarının öyrənilməsi,
54. Dənli-paxlalı, kökü meyvəli yem bitkilərinin öyrənilməsi və çoxaldılması,
55. Domuzayrığı bitkisinin becərmə texnologiyası,
56. Domuzayrığı bitkisinin populyasiyalarının öyrənilməsi,
57. Dünya qarğıdalı kolleksiya nümunələrinin öyrənilməsi və istifadəsi,
58. Elit toxum istehsalı üçün qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması,
59. Eyni sahədə bir neçə il qarğıdalı becərməsinin mümkünliyünü müəyyənləşdirmək,

60. Əkin sıxlığı və mineral gübrələrin miqdarının “Virciniya” tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və keyfiyyətinə təsirinin öyrənilməsi,
61. Ərzaq bitkilərinin seçilməsi və öyrənilməsi,
62. Fosfor, kalium və əhəng ilə gübrələmə müddəti və norması,
63. Gənəgərçək bitkisinin becərilməsi,
64. Gənəgərçək və günəbaxan bitkilərinin əkin sxemi, qida sahəsinin dəqiqləşdirilməsi, seleksiya və toxumçuluğu,
65. Günəbaxan bitkisinin seleksiya və sortöyrənməsi,
66. Günəbaxan və qarğıdalı bitkilərinin mexaniki becərilməsi üçün qida sahəsinin təyin edilməsi,
67. Günəbaxan və lərgənin qarışıq əkinləri,
68. Günəbaxan və lərgənin payız əkini,
69. Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi,
70. Xarici mühitin mənfi təsirləri şəraitində, mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına və keyfiyyətə təsiri,
71. Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30 sent/ha) keyfiyyətli lobya sortlarının yaradılması və tətbiqi,
72. Kartof bitkisinin erkək yay əkini,
73. Kartofun erkən-yaz və yaz əkinləri,
74. Kauçuklu bitkilərin əkilməsi (kök saqqız və kırım saqqız),
75. Küncüt bitkisinin Azərbaycan şəraitində mövcud və yeni sortlarının öyrənilməsi,
76. Küncüt bitkisinin becərilməsi, səpin müddəti, səpin norması,
77. Küncüt bitkisinin seleksiya və toxumçuluğu,
78. Kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə tütün bitkisinin qida sahəsinin öyrənilməsi,
79. Qara yoncanın yaşıl kütlə və toxum üçün becərmə aqrotexnikası,
80. Qarğıdalı bitkisi altında gübrə normalarının öyrənilməsi,
81. Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi,

82. Qarğıdalı bitkisinin xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri,
83. Qarğıdalı bitkisinin silos üçün təkrar əkini,
84. Qarğıdalı bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi,
85. Qarğıdalı bitkisinin yaşıl kütlə və dən məhsuldarlığı,
86. Qarğıdalı hibridlərinin müsabiqəli sortyoxlama pitomnikində tədqiqi,
87. Qarğıdalı məhsuldarlığına səpin müddətinin təsiri,
88. Qarğıdalı səpinlərində əlaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizənin öyrənilməsi,
89. Qarğıdalı sortlarının ilkin toxumçuluğu və elit toxum istehsalı,
90. Qarğıdalının Azərbaycan şəraitində elit toxum istehsalının təşkili və tətbiqi,
91. Qarğıdalının becərmə texnologiyası,
92. Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi,
93. Qarğıdalının günəbaxan və lərgə ilə qarışıq əkini,
94. Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı,
95. Qarğıdalının kövşənliyə səpilməsi və təsərrüfat əhəmiyyəti,
96. Qarğıdalının öz-özünü tozlandırıcı xətlərin öyrənilməsi,
97. Qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkinləri,
98. Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu,
99. Qarğıdalının səpin müddəti və sıxlığı,
100. Qarğıdalının səpin, dibdoldurma müddəti və vaxtı, məhsul yığımı, yığılma qaydaları və qurudulmasının öyrənilməsi,
101. Qarğıdalının sort xətləri və ikiqat xətlər arasındakı hibridlərin yaradılması,
102. Qarğıdalının sort sınağı,
103. Qarğıdalının sortöyrənməsi,
104. Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması,

105. Qoruyucu meşə zolaqlarının kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərilməsində rolu,
106. Qoruyucu meşə zolaqlarının kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığına təsiri,
107. Lərgə bitkisinin sort sınağı,
108. Lobyə bitkisinin becərilməsi,
109. Lobyə bitkisinin səpin müddəti və əkin qaydaları,
110. Lyamansiya bitkisinin becərilməsi,
111. Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən tütün sortlarının yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi,
112. Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan "Ostralist" tipli tütün sortlarının yaradılması,
113. Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması,
114. Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan "Ostralist" tipli tütün sortlarının yaradılması,
115. Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi,
116. Mineral gübrələrin müxtəlif doza və nisbətlərinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri,
117. Mineral gübrələrin müxtəlif miqdarda tütün bitkisinin məhsuldarlığına və keyfiyyətinə təsiri,
118. Mineral gübrələrin payızlıq arpanın məhsuldarlığına təsiri,
119. Mineral gübrələrin tütün şitillərinin inkişafına təsiri,
120. Müxtəlif ekoloji şəraitdə becərilən tərəvəz bitkilərinin xəstəlik və zərərvericilərinin öyrənilməsi,
121. Müxtəlif ekoloji şəraitdə yabani ot bitkilərinin qarışıq əkinlərinin düzgün seçilməsi,

122. Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını və onlara qarşı mübarizə üsullarının öyrənilməsi,
123. Müxtəlif gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri,
124. Müxtəlif iqlim şəraitində tərəvəz bitkilərinin seçilməsi və istehsalat tətbiqi,
125. Müxtəlif inkişaf fazalarında gübrələrin yerfındığı bitkinin inkişafına təsiri,
126. Müxtəlif makro və mikro mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri,
127. Müxtəlif mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri,
128. Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi,
129. Müxtəlif şəraitlərdə becərilən, yüksək məhsuldar və davamlı payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması,
130. Müxtəlif torpaq və iqlim şəraitində bərk və qüvvətli buğda sortlarının keyfiyyətli, məhsuldar toxum istehsalında kompleks aqrotexniki tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi,
131. Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilən daha məhsuldar kartof sortlarının seçilməsi,
132. Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnologiyası,
133. Müxtəlif və perspektiv etalon tütün sortlarının keyfiyyət göstəricilərini, kimyəvi texnologiyasını və çəkim keyfiyyətini öyrənməklə seleksiyada tətbiqi,
134. Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, dənli yüksək keyfiyyətli və məhsuldarlığı 50-60 sent/ha olan yumşaq buğda sortlarını yaratmaq və istehsalata tətbiq edilməsi,
135. Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması,

136. Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində, dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi,
137. Növbəli əkinlərin təhlili,
138. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində buğdanın sort sınağı,
139. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində qarğıdalının sort sınağı,
140. Nuxa-Zaqatala zonasının kolxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi,
141. “Ostralist” tipli, məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, vegetasiya müddəti 110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə müddəti 120-130 gün olan, I-II əmtəə növ çıxımı 85% təşkil edən tütün sortlarının yaradılması,
142. “Ostralist” tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması,
143. Paxlalı bitkilərin sort sınağı (yerfındığı, soya),
144. Payızlıq arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması,
145. Payızlıq arpa bitkisinin kök çürüməsi və ona qarşı mübarizə tədbirləri,
146. Payızlıq arpanın Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi,
147. Payızlıq bitkilərin toxumçuluğu,
148. Payızlıq buğda altında sələf bitkilərinin öyrənilməsi,
149. Payızlıq buğda bitkisinin xəstəliklərinə qarşı müxtəlif mübarizə üsulları,
150. Payızlıq buğda bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi,
151. Payızlıq buğda sahələrinin qara herikdə saxlanması,
152. Payızlıq buğda və arpanın toxumçuluğu,
153. Payızlıq buğdada pas xəstəliyinin öyrənilməsi,
154. Payızlıq buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin və toxum normasının öyrənilməsi,

155. Payızlıq buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin müddəti,
156. Payızlıq buğdanın Azərbaycanın bölgələri üçün yüksək məhsuldar təsərrüfat qiymətli sortlarının öyrənilməsi,
157. Payızlıq buğdanın xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin öyrənilməsi,
158. Payızlıq buğdanın optimal cücərmə müddətinin öyrənilməsi,
159. Payızlıq buğdanın pas xəstəliyinə qarşı daha davamlı sortlarının seçilməsi,
160. Payızlıq buğdanın perspektiv sortlarının sortöyrənməsi,
161. Payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortlarının öyrənilməsi,
162. Payızlıq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu,
163. Payızlıq buğdanın səpin müddəti və səpin normasının öyrənilməsi,
164. Payızlıq buğdanın sort sınağı,
165. Payızlıq buğdanın təsərrüfat qiymətli sortlarının öyrənilməsi,
166. Payızlıq buğdanın yerli və introduksiya edilmiş sort və formalarının öyrənilməsi və kolleksiyanın yaradılması,
167. Payızlıq dənli-taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı,
168. Payızlıq əkinlərdə biçindən sonra kövşənliyin idarə olunması,
169. Payızlıq əkinlərdə torpağın səpin qabağı hazırlanması,
170. Payızlıq taxıl bitkiləri və qarğıdalının ilkin toxumçuluğu,
171. Payızlıq taxılların sələf bitkiləri,
172. Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedicilərin sisteminin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi,
173. Payızlıq yumşaq buğdanın Azərbaycanın suvarılmayan bölgələri üçün yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı sortlarının yaradılması,
174. Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi,

175. Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha), quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması və tətbiqi,
176. Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı, nəmliklə təmin olunmuş ərazilərdə 60-70 sent/ha, nəmliklə təmin olunmamış şəraitdə isə 45-50 sent/ha-ya çatdırılması,
177. Perilla bitkisinin becərmə qaydaları, səpin müddəti, norması və məhsul yığımlı dövrünün öyrənilməsi,
178. Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi,
179. Peyin və üzvi mineral qarışıqların əkində effektivliyinin öyrənilməsi,
180. Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması,
181. Rayonlaşmış qarğıdalı sortları üzrə elit toxum istehsalının təşkili,
182. Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi,
183. Respublikamızın müxtəlif aqroekoloji şəraitlərində qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnikası,
184. Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
185. Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi,
186. Respublikamızın tütün becərilən bölgələrində perspektiv sortların müqayisəli öyrənilməsi,

187. Respublikanın iqlim şəraitindən asılı olaraq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi,
188. Respublikanın müxtəlif bölgələrində gübrələmənin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri,
189. Respublikanın müxtəlif bölgələrində məhsuldarlığın artırılması məqsədilə, payızlıq buğdanın səpin norması və müddətinin öyrənilməsi,
190. Respublikanın müxtəlif bölgələrində payızlıq buğdanın təsərrüfat keyfiyyətli sortlarının artırılması,
191. Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
192. Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
193. Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
194. Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq və perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi,
195. Sələf bitkilərinin növbəli əkini,
196. Sələf bitkilərinin öyrənilməsi,
197. Sələf bitkisi olaraq yefindığının müxtəlif bitkilərlə növbələşdirilməsi,
198. Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı,
199. Səpin müddətinə görə payızlıq buğda və arpanın toxum normasının dəqiqləşdirilməsi,

200. Səpin müddəti və səpin sıxlığının qarğıdalı sortlarının məhsuldarlığına təsiri.
201. Siderat bitkilərin seçilməsi və tətbiqi,
202. Silosluq əkinlər- qarğıdalı, soya, yem noxudu,
203. Superfosfat gübrəsinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri,
204. Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi,
205. Suvarmanın qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri,
206. Şabdar bitkisinin səpin müddəti,
207. Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə sınaqdan keçirilməsi,
208. Şəkər çuğundurunun Azərbaycan şəraitində becərilmə aqrotexnikasının öyrənilməsi,
209. Şəkər çuğundurunun sortöyrənməsi,
210. Şəki -Zaqatala bölgəsində tütünün perenosporoz və solğunluğu xəstəliklərinə qarşı kompleks effektiv tədbirlərin öyrənilməsi,
211. Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi,
212. Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində rayonlaşdırılmış və yeni perspektiv payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması,
213. Şəki-Zaqatala bölgəsi üçün vacib olan taxıl, yağlı və texniki bitkilərin becərilməsinin mexanikləşdirilməsi,
214. Şəki-Zaqatala bölgəsində “Virciniya” tipli perspektivli tütün sortlarının becərmə texnologiyası,
215. Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaqalara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması,
216. Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması,
217. Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində çoxillik ot bitkilərindən (esparset) yüksək məhsul və toxum alınması,

218. Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi,
219. Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində tütün altında torpağın becərilməsi,
220. Şəki-Zaqatala bölgəsində elit toxum istehsalının effektiv üsulları,
221. Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması,
222. Şəki-Zaqatala bölgəsində kompleks mikrogübrələrin arpa məhsuldarlığına təsiri,
223. Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda hazırlanması,
224. Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisinin əsas ziyanverici və xəstəliklərinə qarşı mübarizə tədbirlərinin təkmilləşdirilməsi,
225. Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı səpini üçün payızda və yazda torpağın becərilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi,
226. Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının becərilməsi,
227. Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərinin yaradılması,
228. Şəki-Zaqatala bölgəsində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri,
229. Şəki-Zaqatala bölgəsində mövcud olan dekorativ və dərman bitkilərin öyrənilməsi,
230. Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi,
231. Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın elit toxumunun daha effektiv əldə edilməsi yolları,
232. Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri,
233. Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının seçilməsi və artırılması,

234. Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi,
235. Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və yeni payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi,
236. Şəki-Zaqatala bölgəsində taxıllarda pas xəstəliyinin öyrənilməsi,
237. Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması,
238. Şəki-Zaqatala bölgəsində toxum üçün tütün bitkisinin becərmə aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi,
239. Şəki-Zaqatala bölgəsində toxumluq kartofun becərilmə texnologiyası,
240. Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisi altında gübrələnmənin öyrənilməsi,
241. Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisinin toxumçuluğu,
242. Şəki-Zaqatala bölgəsində yem məqsədilə seçilmiş şəkər çuğunduru sortlarının becərilmə aqrotexnikası,
243. Şəki-Zaqatala bölgəsində yonca sortlarının öyrənilməsi və artırılması,
244. Şəki-Zaqatala bölgəsində yoncanın keyfiyyətli toxum istehsalının təşkili,
245. Şəki-Zaqatala bölgəsində yumşaq buğdanın Meksika sortlarının öyrənilməsi,
246. Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar və yatmaya davamlı buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması,
247. Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
248. Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili,
249. Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitində becərilən, qarğıdalının tezyetişən, quraqlığa, yatmaya, xəstəlik və

- zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi,
250. Şəki-Zaqatala bölgəsinin müxtəlif şəraitində tütün toxumunun yetişmə biologiyasının öyrənilməsi,
251. Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmləklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi,
252. Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmləklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi,
253. T.S.Malsevin metodikasına görə Azərbaycanda müxtəlif şəraitlərdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpini və torpağın hazırlanması,
254. Taxıl bitkilərinin zərərvericilərinin biologiyası və inkişaf dinamikası və mübarizə üsullarının öyrənilməsi,
255. Taxıl və paxlalı bitkilərin sortöyrənməsi,
256. Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi,
257. Taxılların sort sınağı (buğda, arpa, yulaf),
258. Tarla növbəli əkinlərinin aqrotexniki və iqtisadi əhəmiyyətinin müqayisəli tədqiqatı,
259. Tərəvəz və yem bitkilərinin toxumçulu,
260. Toxum üçün tütün və maxorkanın yeni rayonlaşdırılmış sortlarının becərilməsində təkmilləşdirilmə metodları,
261. Toxumla birgə səpilmiş superfosfat gübrəsinin bitkilərin məhsuldarlığına təsiri,
262. Torpağın gübrələrə tələbatı,
263. Torpağın hazırlanması- şum amilləri,
264. Torpağın məhsuldarlığını artırmaq və əlaq otlarına qarşı aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması,
265. Torpağın mineral və üzvi gübrələrlə münbitləşdirilməsi və məhsuldarlığın artırılması üsulları,

266. Torpağın münbitliyinin artırılması üçün üzvi, mineral və bakterial gübrələrin tətbiqi,
267. Torpağın münbitliyinin artırılmasında, üzvi və mineral gübrələrin rolu,
268. Tütün bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi,
269. Tütün bitkisi altında torpağın becərmə sisteminin öyrənilməsi,
270. Tütün bitkisinin növbəli əkinlərdə öyrənilməsi,
271. Tütün əkinlərində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizə,
272. Tütün şitillərinin becərməsində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizə,
273. Tütün və qarğıdalının sələf bitkiləri və torpağın münbitliyinə təsiri,
274. Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkininin öyrənilməsi,
275. Tütün, buğda və yonca altında torpağın əhəng ilə gübrələnməsi,
276. Tütünün kompleks mexanikləşdirilməsi,
277. Tütünün kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə becərilməsi,
278. Tütünün toxumçuluğu,
279. Tütünün yüksək məhsuldar və xəstəliklərə davamlı sortlarının öyrənilməsi,
280. Üzvi və mineral gübrələrin dəmyə şəraitində becərilən payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri,
281. Üzvi, mineral və yeni növ gübrələrin Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində payızlıq arpa bitkisinin məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi,
282. Vahid əkin sahəsində bir neçə il təkrar qarğıdalının əkilməsinin öyrənilməsi,
283. Vegetasiya müddətinin 90-100 gün olan, axırındı dərimə qədər 115-125 gün tələb olunan, hektardan azı 34-36 sentner məhsul verməklə, növ çıxımı 85% olan "Ostralist" tipli tütün sortlarının alınması,
284. Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyətışən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması,

285. “Virciniya” tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və müxtəlif üsullarla qurudulduqda sort keyfiyyətinin öyrənilməsi,
286. Yabanı bitkilərin becərilməyə cəlb edilməsi,
287. Yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi,
288. Yabanı yen bitkilərinin öyrənilməsi,
289. Yağlı bitkilərdə torpağın əkin qabağı hazırlanması, tez və gec səpin müddətinin rolu,
290. Yağlı bitkilərdən olan küncütün seleksiyası,
291. Yağlı bitkilərdən yerfindiyinin sələf bitkiləri,
292. Yağlı bitkilərin coğrafi yayılması,
293. Yağlı bitkilərin məhsuldarlığının artırılması və mineral gübrələrin verilməsi,
294. Yağlı bitkilərin seleksiyası,
295. Yağlı bitkilərin toxumçuluğu,
296. Yaşıl kütlə məhsuldarlığı üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkilməsi,
297. Yem bitkilərinin qarışıq əkini və rayonlaşdırılması,
298. Yem bitkilərinin seçilməsi (yonca, esparset) və çoxaldılması
299. Yem bitkisi olan Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) becərilməsi,
300. Yerfindiyi altında fosfor və əhəng gübrəsinin miqdarı və effektivliyi,
301. Yerfindiyi altında sələf bitkiləri,
302. Yerfindiyi altında torpağın gübrələrə tələbatının öyrənilməsi,
303. Yerfindiyi bitkisinin becərilməsində şum dərinliyinin rolu və quraqlığa davamlılığının öyrənilməsi,
304. Yerfindiyi bitkisinin xəstəlikləri və ona qarşı mübarizə tədbirləri,
305. Yerfindiyi bitkisinin inkişafına gübrələrin təsiri,
306. Yerfindiyi bitkisinin nəmliklə az təmin olunmuş ərazilərdə becərilmə texnologiyalarının öyrənilməsi,
307. Yerfindiyi və soyanın səpin müddəti,
308. Yerfindiyi və soyanın səpin sıxlığı- qida sahəsi,
309. Yerfindiyi, küncüt, perilla, çəltik və buğdanın seleksiyası,

310. Yerfindiğının becərilmə aqrotexnikası,
311. Yerfindiğının gübrələnməsi,
312. Yerfindiğının qida sahəsi, səpin norması və qurudulma üsulları,
313. Yerfindiğının seleksiyası,
314. Yerfindiğının sələf bitkisi kimi səpilməsi,
315. Yerfindiğının səpin müddəti, qida sahəsinin müəyyən edilməsi, səpin sıxlığı, dibdoldurma sayı, yığım müddəti, məhsul yığımı və qurudulması,
316. Yerfindiğının sortöyrənməsi,
317. Yerfindiğının toxumçuluğunun təşkili,
318. Yerfindiğının yemlənməsi,
319. Yerfindiğının yeni sortlarının öyrənilməsi,
320. Yerli və introduksiya edilmiş buğda sortlarının öyrənilməsi,
321. Yerli və introduksiya olunmuş dənli paxlalı bitki sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi,
322. Yonca sortlarının seçilməsi və artırılması,
323. Yonca və esparsetin sortöyrənməsi,
324. Yoncanın toxum üçün becərilməsi,
325. Yuqoslaviyadan introduksiya edilmiş “Sava” buğda sortunun becərilməsi”,
326. Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərinin yaradılması,
327. Yumşaq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu,
328. Yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının öyrənilməsi,
329. Yüksək yaşıl kütlə məhsuldlığı üçün qarğıdalı bitkisinin qarışıq əkinləri,
330. Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirlərin işlənilib hazırlanması,
331. Zaqatala rayonunun nəmliklə təmin olunmuş dəmyə torpaqlarında qarğıdalı bitkisinin ekoloji amillərə davamlı, tezyetişən, yüksək məhsuldar hibridlərinin yaradılması və becərilmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması,

332. Zaqatala rayonu şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldarlığını proqramlaşdırmaq üçün becərmə texnologiyasını işləyib hazırlamaq və tətbiq etmək,
333. Zaqatala rayonu şəraitində dənli bitkilərin toxumçuluğunun səmərəli təşkilinin hazırlanması və istehsalçılara tövsiyə edilməsi,
334. Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq arpanın elit toxumlarının daha effektiv üsulla istehsalı,
335. Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi,
336. Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin gübrələnməsi,
337. Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin toxum üçün becərilməsi,
338. Zaqatala rayonunda alçaq boylu buğda sortlarının öyrənilməsi,
339. Zaqatala rayonunda çəltiyin sortınağı,
340. Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilib hazırlanması,
341. Zaqatala rayonunda payızlıq buğda və qarğıdalının suvarma rejimi,
342. Zaqatala rayonunda şəkər çuğundurunun suvarma rejiminin öyrənilməsi,
343. Zaqatala rayonunda taxıl bitkiləri altında, torpağın eyni sahənin ardıcıl becərilməsində qida maddələrinin balansının öyrənilməsi,
344. Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq.

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASININ ELMİ FƏALİYYƏTİ

1950-ci ildən etibarən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutun tabeliyinə verilmişdir. İnstitutun direktoru **Faiq Allahverdi oğlu Xudayevin** rəhbərliyi altında, elmi-tədqiqat işlərinin əsas istiqamətləri: genetika, bitkilərin fiziologiyası və biokimyası, mühafizəsi, texnologiya və biotexnologiya sahəsində elmi nailiyyətlərdən istifadə etməklə, bitki genetik ehtiyatlarının məlumat bazasının yaradılması, seleksiya və toxumçuluğun nəzəri əsaslarını işləyib hazırlamaq, təkmilləşdirməklə dənli taxıl və paxlalı bitkilərin keyfiyyətli, məhsuldar yeni sortların yaradılması, onların ilkin toxumçuluğunun təşkili və yüksək reproduksiya toxum istehsal etməklə istehsalat tətbiqidir. Bu gün Əkinçilik İnstitutunun Beynəlxalq Mərkəzlərdə CIMMYT, ICARDA, IPARI, ICRISAT, MDB çərçivəsində, Türkiyə, İran, Almaniya, Macarıstan və başqa ölkələrin mərkəzi tədqiqat institutları ilə əməkdaşlıq əlaqələri, təcrübə mübadilələri, sərgi nümayişləri mövcuddur və getdikcə genişlənilir.

Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının direktoru **Qalib Bilal oğlu Zamanovun** rəhbərliyi ilə, Stansiyanın əməkdaşları tərəfindən dənli, taxıl və texniki bitkilərin seçmə və hibridləşmə yolu ilə daha keyfiyyətli sort və hibridlərin alınması, yüksək reproduksiya toxumun əldə olunması və DSS-

ya təqdim edilməklə, fermer təsərrüfatlarına tövsiyə olunması istiqamətində elmi tədqiqat işləri rayonun 3 müxtəlif sahəsində yerləşir:

- Pərzivan sahəsi, d.s.-dən 500 m hündürlükdə yerləşir və torpağı allüvial çəmən torpaqlarıdır, dağətəyi zonadır;
- Tasañöl sahəsi d.s.-dən 370 m hündürlükdə orta qurşaqda yerləşir;
- Danaçı Dayaq Məntəqəsi d.s.-dən 220 m hündürlükdə Alazan vadisi ətrafında.

Stansiyanın **174 ha torpaq** sahəsi vardır ki, bundan 146 ha əkinə yararlıdır.

Hal-hazırda yeni nailiyyətlərin əldə edilməsi üçün Stansiyada seleksiya, sortöyrənmə və toxumçuluq istiqamətində 2 şöbə fəaliyyət göstərir:

- Bitki seleksiyası və toxumçuluğu;
- Əkinçilik və bitki diversifikasiyası.

Stansiyada elmi-tədqiqat sahəsində 22 nəfər çalışır ki, onların 10 nəfəri tədqiqatçidir, o cümlədən 2 nəfər aqrar elmləri üzrə fəlsəfə doktorudur (Abdullayeva Nərgiz Musa qızı, Əliyeva Əminət İslam qızı).

“Bitki seleksiyası və toxumçuluğu” şöbəsində Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi istiqamətində elmi-tədqiqat işləri icra edilir. Təcrübə sahəsində ayrı-ayrı pitomniklərdə 450-dən artıq nümunələr üzərində tədqiqat işləri aparılır. Seleksiya materiallarının biomorfoloji və fizioloji göstəricilərinə görə qiymətləndirilməsi və seçilməsi, seleksiya materiallarının təzələnməsi, süni tozlanma aparılmaqla hibrid toxumların alınması, seleksiya materiallarının xarakter xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi, sortların struktur elementlərinin təhlili, məhsuldarlıq göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün nümunələr tədqiq edilir. Daha yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik perspektiv sortlar DSS-ya təqdim edilir. 2022-ci ildə qarğıdalının Hacı-36 və Ömər, 2024-cü ildə Gülarə-45 sortları DSS-ya təqdim edilmişdir.

Stansiyanın fəaliyyəti nəticəsində yaradılmış qarğıdalı bitkisinin: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-68, Zaqatala-380, Zaqatala-420, Zaqatala-514, Qürür, Ümid, Fəxri, Emil, Mirvari-18, Pəri qalası, Populyasiya 2001/B, Partlayan zoğalı, Şəkərli, Hacı-36, Ömər, Gülarə-45 olmaqla, nümayiş sahəsində 17 sort tədqiq edilir və Respublikamızın bir çox bölgələrində becərilir. Stansiyada toxumçuluq və artırma sahəsində rayonlaşmış sortlar fermerlərə və fərdi təsərrüfatlara tövsiyə edilir.

“Əkinçilik və bitki diversifikasiyası” şöbəsində “Torpaqdan səmərəli istifadə edilməsi ilə bağlı dənli-taxıl, dənli-paxlalı, yem, alternativ yem və digər bitkilərin becərməsində torpaq münbitliyinin idarə olunmasının elmi-praktiki əsaslarının öyrənilməsi” mövzusu üzrə “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi” elmi-tədqiqat işi icra edilir. Kolleksiya nümunələri olan 42 tütün sortu üzərində seleksiya və sortöyrənmə işləri həyata keçirilir. Bunlar: Virciniya, Virciniya AZ, Virciniya-1, Virciniya-20, Virciniya-3970, Virciniya RGH-4, Virciniya- GL-26, Virciniya-NC-55, Virciniya Kokker-347, Virciniya-386, Virciniya-548, Virciniya-2261 PHV, Siqar KY-160 LC, Dübək-38, Berley -78, Berley TN-90, Berley -122, Berley -123, Zaqatala Berleyi, Zaqatala Dübeki, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala -67, İmmunniy-1, 106 göy forma, Ostrolist-46, Krupnolist, Trapezond-1, Trapezond-5, Trapezond-135, Iriyarpaqlı, Samsun qısa boy, Samsun-155, Prilep, İzmir, Yubileyniy -8, Bəhlul-87, İslam-35, Şərq gözəli, Sarı gəlin, Quton-3648, Amerikan və Dikqulaq sortlarıdır.

Mövcud genofondun qorunub saxlanması və genişləndirilməsi məqsədilə, yerli tütün sortları əsasında kolleksiya sahəsinin yaradılması və tütünçülük sahəsinin elmi əsaslarla inkişafı davam etdirilir. Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala-1, Zaqatala-67, Trapezond-1, İmmunniy-1, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi sortları rayonlaşdırılmışdır. Eləcə də, seçmə və hibridləşmə yolu ilə yeni sortlar əldə edilir. 2022-ci ildə “Bəhlul-87”, 2023-cü ildə “İslam-35”, 2024-cü ildə “Sarı gəlin” və “Şərq gözəli” sortları Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir. Rayonlaşmış, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik perspektiv sortlar fermer və fərdi təsərrüfatlara tövsiyə edilir.

**Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının elmi fəaliyyətində çox böyük
rolu olan dəyərli və görkəmli elm xadimləri:**

CƏLAL ƏLİRZA OĞLU ƏLİYEV

1928-ci il iyun ayının 30-da Naxçıvan şəhərində anadan olmuşdur. 1944-cü ildə Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun Təbiətşünaslıq-coğrafiya fakültəsini, 1951-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Biologiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. C.Əliyev 1955-ci ildə fəlsəfə doktoru, 1971-ci ildə elmlər doktorluğu dissertasiyalarını müdafiə etmiş, 1976-cı ildə Azərbaycan SSR EA-nın müxbir üzvü, 1980-ci ildə isə həqiqi üzvü seçilmişdir. O, Rusiya Kənd Təsərrüfatı Elmləri Akademiyasının (1995), Ukrayna və Belarus respublikalarının Aqrar Elmlər Akademiyalarının (1996) xarici üzvü olmuşdur. 1981-1990-cı illərdə AEA-nın Biologiya Elmləri Bölməsində akademik-katib işləmiş, AR KTN ET Əkinçilik İnstitutunun Bitkilərin fiziologiyası və biotexnologiyası və AMEA Botanika İnstitutunun Bioloji məhsuldarlığın fundamental problemləri şöbəsinə rəhbərlik etmişdir.

Akademik Cəlal Əliyevin elmi fəaliyyəti kənd təsərrüfatı bitkilərinin, əsasən buğdanın fotosintetik məhsuldarlığının nəzəri əsaslarının öyrənilməsinə həsr olunmuşdur. Kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığını artırmaq və keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq məqsədilə onlarda fotosintezin, mineral elementlərlə qidalanmanın və maddələr mübadiləsinin öyrənilməsinə sərf etmiş, tədqiqatlarından bitkilərin optiki-bioloji quruluşu, fotosintez aparatında gedən fotokimyəvi-fotofiziki proseslərlə fizioloji və məhsuldarlıq prosesləri arasındakı əlaqə, məhsuldarlığın molekulyar mexanizmi kimi məsələləri öyrənmişdir.

Akademik 5 kitab və monoqrafiyanın, dünyanın ən nüfuzlu jurnallarında çap olunan 600-dən çox elmi məqalənin, 23 patentin müəllifidir. Əsərlərindən 100-dən çoxu xarici ölkə jurnallarında çap

edilmişdir. Rəhbərliyi ilə 80-dan çox namizədlik və doktorluq dissertasiyası müdafiə edilmişdir.

Cəlal Əliyevin taxıl sortları sınaqdan uğurla keçirilmiş və “Qaraqılçiq-2”, “Tərtər”, “Vüqar”, “Şiraslan-23”, “Əlincə-84”, “Mirbəşir-50”, “Bərəkətli-95”, “Əkinçi-84” və başqa taxıl sortları Respublikamızın bütün bölgələrində becərilir. Akademik Cəlal Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda ilk dəfə olaraq buğdanın seleksiyasının elmi əsaslandırılmış proqramı uğurla həyata keçirilmişdir. Buğdanın fotosintez fəaliyyətinin sirlərini aydınlaşdırmaqla bunu arzu olunan istiqamətə yönəltmək üçün genetik seleksiya işləri aparılmışdır. Bununla da akademik Cəlal Əliyev tərəfindən fiziki-kimyəvi biologiya sahəsində tədqiqatlar inkişaf etdirilməklə molekulyar biologiyanın, gen biotexnologiyasının əsası qoyulmuşdur.

1982-ci ildə “Əməkdar elm xadimi” fəxri adına layiq görülmüş, elm qarşısında xidmətlərimə görə 6 medal, 2 dəfə “Qırmızı əmək bayrağı” ordeni (1972, 1986); Azərbaycan Respublikasının ən yüksək mükafatı – “İstiqlal” ordeni (1998), Gürcüstan Respublikasının “Şərəf” ordeni (2003) ilə təltif olunmuşdur.

1971-1980-cı illərdə Əkinçilik ETİ-nin Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedici sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, 1986-1990-cü illərdə isə “Zaqatala rayonu şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldarlığını proqramlaşdırmaq üçün becərmə texnologiyasını işləyib hazırlamaq və tətbiq edilməsi”, mövzularının rəhbəri olmuşdur.

Akademik Cəlal Əliyev təcrübə sahəsində

İMAM DAŞDƏMİR OĞLU MUSTAFAYEV

25.02.1910-cu ildə Zaqatala qəzasının (hazırda Qax rayonunun) Qax-Muğal kəndində anadan olmuşdur.

Azərbaycan ictimai-siyasi xadimi, 1954–1959-cu illərdə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi, biologiya elmləri doktoru (1964), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvüdür (1950).

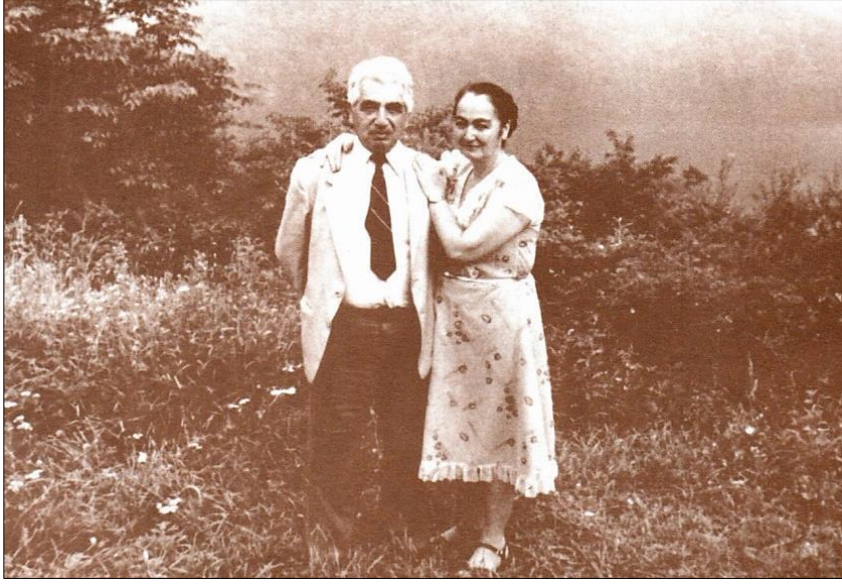
İ.Mustafayev Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu (1928), Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu (AKTİ) bitirmişdir (1932). AKTİ Genetika, seleksiya və toxumçuluq kafedrasında aspirant olmuş (1932-1934), Moskva KT Akademiyasında dissertasiya müdafiə edərək kənd təsərrüfatı üzrə namizədlik (1938), Leninqrad ÜRBİ (VİR)-də “Azərbaycanın buğdaları və onların seleksiya və formaəmələgəlmə prosesində rolu” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək biologiya elmləri doktoru elmi adını almışdır (1964). Azərbaycan EA həqiqi üzvü seçilmişdir (1950). Azərbaycan EA Elmi katibi (1950-1952), “Azərbaycan EA Məruzələri”, “Azərbaycan sosialist kənd təsərrüfatı” jurnallarının redaktoru, “Azərbaycan EA Xəbərləri” jurnalının redaksiya heyətinin üzvü, Bakı şəhəri və Azərbaycan üzrə deputatı, Azərbaycan SSR Dövlət Nəzarəti komissarının I müavini (1940-1954), Azərbaycan Xalq Torpaq komissarının I müavini, Azərbaycan KT naziri, Azərbaycan KP MK katibi, Gəncə vilayət komitəsinin I katibi, Azərbaycan KP MK I katibi işləmişdir (1954-1959).

İ.Mustafayev Azərbaycan EA Genetika və Seleksiya İnstitutunun Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin genetikası və seleksiyası şöbəsinin müdiri (1959-1997), institutun direktoru işləmişdir (1970-1985). 1963-cü ildən SSRİ EA Əlaqələndirmə Şurasının üzvü, Genetika və seleksiya problemlərinə dair Elmi Şuranın sədri olmuşdur.

O, Zaqafqaziya respublikalarının ərazisində 2000-dən çox arpa, çovdar, vələmir, egilops və on mindən çox buğda və başqa dənli bitkilərin nümunəsini toplamışdır. Bir sıra buğda sortlarının – Sevinc, Cəfəri, Zoğal buğda, Turgidum-7, Turanikim-186, Qızıl buğda, Bol buğda, Arzu, Kəhrəba, Gürgənə I, Zərdabi, Birlik və Qrekum 75/50, o cümlədən Pallidum 596 arpa sortu, AP-317 pambıq sortu, Cəlilabad I sarımsaq sortu, Zəfərani, Şəfa və Tozlayıcı çaytikanı sortlarının müəlifidir. Alim beynəlxalq konfransların iştirakçısı, Avropa Seleksiyaçılar Assosiasiyasının üzvü, “Mutantlar, yabani bitən formaların, becərilən bitkilərin yerli populyasiya və sortlarının genofondunun toplanılması, öyrənilməsi, saxlanması”, “Əsas kənd təsərrüfatı bitkilərinin xüsusi seleksiyası”, “Uzaq hibridləşdirmə” işlərinin rəhbəri və koordinatoru olmuşdur.

1961-63-cü illərdə Əkinçilik ETİ-nin Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi” mövzusunda rəhbərlik etmişdir.

İ.D.Mustafayevin rəhbərliyi altında 75 elmlər namizədi və 4 elmlər doktoru dissertasiyası müdafiə edilmişdir. Onun bitkiçilik, seleksiya, genetikanın müxtəlif istiqamətlərinə dair 332 elmi məqalə və tezləri, 5 monoqrafiyası dərc olunmuşdur. O, “Qırmızı Əmək Bayrağı”, “Fəxri Nişan”, “Xalqlar Dostluğu” ordenləri, 5 medal, akademik S.İ. Vavilov adına “Qızıl medal”la təltif olunmuşdur. Ümumittifaq Kənd Təsərrüfatı Sərgisinin 3 böyük, 1 kiçik “Qızıl”, 1 “Gümüş” medalı ilə təltif olunmuşdur. Akademik İmam Mustafayev 10 mart 1997-ci ildə Bakıda vəfat etmişdir.

Akademik İmam Mustafayev sevimli qızı Sevinclə Göygöldə

*Akademik İmam Mustafayev buğda sortları üzərində
tədqiqat apararkən*

ƏMİROV NAZİM SƏİD OĞLU

Qusar rayonunun Aşağı Ləyər kəndində 01 may 1925-ci ildə anadan olmuşdur. 1946-1951-cı illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun tarlaçılıq fakültəsini alim-aqronom ixtisası üzrə bitirərək, təyinatla Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunda elmi fəaliyyətinə başlamışdır. 1952-ci ildə kiçik elmi işçi vəzifəsində işləməklə, Əkinçilik ETİ-nin “aqrutexnika və növbəli əkinlər” şöbəsində, “buğda səpinlərinin cərgə istiqamətlərindən asılı olaraq məhsuldarlığına təsiri”

mövzusunda tədqiqat işi icra etmiş, “dənli paxlalı bitkilər” şöbəsinə, “dənli və dənli paxlalı bitkilərin toxumçuluğu” laboratoriyası, “dənli paxlalı bitkilərin seleksiya və ilkin toxumçuluğu” laboratoriyasına rəhbərlik etmişdir.

1955-ci ilin mart ayından Əkinçilik ETİ-nin aspirantı olaraq, bir sahədən 2-3 məhsul almaq mümkünlüyünü araşdırmaq məqsədilə, “Kövşən sahələrinə səpilməsi üçün bitkilərin seçilməsi və həmin bitkilərin optimal səpin müddətlərinin təyini, kövşən səpilmələrindən sonra əkilən buğda və pambıq bitkilərinin məhsuldarlığına, keyfiyyətinə təsiri” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək Orjenikidze şəhərində Osetiya Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda elmlər namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

1960-cı ildən başlayaraq Respublika ərazisində yayılmış noxud bitkisinin 119, lobyanın 134, mərciməyin 68 növ müxtəlifliklərinin genofondlarını əldə edərək, onların botaniki, morfoloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərini aşkar etməklə, bu bitkilərin genetik təsnifatını vermişdir.

Ümumiyyətlə ET Bitkiçilik, Ümumiyyətlə dənli paxlalı və yarma bitkiləri İnstitutlarda cəmlənmiş, Meksika (SİMMİT), Suriya (İCARDA), çex və bolqar həmkar alimlərin göndərdiyi bütün dünya genetik növmüxtəlifliklərilə birlikdə yerli genofonu yaradaraq, noxud bitkisinin

3751, lobya bitkisinin 3459, mərcimək birkisinin 590 sort növmüxtəlifliklərinin botaniki, bioloji, morfoloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərini dəqiq öyrənməklə, ən qiymətliələrini seçərək hibridləşdirilmə yolu ilə seçmə, süni artırma və s. üsullarla, noxud bitkisinin on bir (Şərq qapısı, Nail, AzNİİZ-304, AzNİİZ-303, AzNİİZ-191/3, AzNİİZ-193/1, AzNİİZ-64, AzNİİZ-65, AzNİİZ-73, AzNİİZ-167, AzNİİZ-175), lobya bitkisinin altı (Sədaqətli, Stimul, AzNİİZ-156, AzNİİZ-24/2, AzNİİZ-40/2, AzNİİZ-352), mərcimək bitkisinin yeddi (Azəri, Mərçi, AzNİİZ-52/2, AzNİİZ-671/2, AzNİİZ-556/2, AzNİİZ-312/5, AzNİİZ-234/5) sortlarını yaratmağa müvəffəq olmuşdur. 1973-cü ildə xalq seleksiyası nəticəsində tarixən yaradılmış noxudun “Astarxanbaxar”, “Ağ dənli”, lobyanın “Piyada”, “Qalibiyyət” sortlarının botaniki, morfoloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərini öyrənmişdir.

1980-cı ildə keçmiş Sovetlər İttifaqı Sankt Peterburq şəhəri Ümumittifaq Elmi Tədqiqat Bitkiçilik İnstitutunun Doktorluq Dissertasiya Müdafiə Şurasında “Azərbaycanda dənli paxlalı bitkilərin aqrobioloji öyrənilməsi” mövzusunda doktorluq müdafiə edərək k.t.e.d. elmi dərəcəsinə və 1989-cu ildə professor adına layiq görülmüşdür.

Vətənə layiqli xidmətlərinə və elmi nailiyyətlərinə görə 1943-cü ildə “Qırmızı Ulduz” ordeni və 1941-1945-ci illər “Böyük Vətən müharibəsi veteranı”, “Almaniya üzərində qələbə”, 1976-1985-ci illərdə “5 illiklərin sosializm yarışının qalibi”, “Vicdanlı əmək veteranı” və “Əmək igidliyinə görə” medalları, “SSRİ-nin ixtiraçısı”, “Sovet İttifaqı xalq təsərrüfatı nailiyyətləri” sərgisinin “gümüş” medalı ilə təltif olunmuşdur.

145 elmi əsərin, o cümlədən 2 monoqrafiya, 4 kitabın, dənli bitkilərin və dənli paxlalı bitkilərin seleksiya və becərmə texnologiyalarına dair bir çox tövsiyələrin müəllifidir. Kənd təsərrüfatı elmləri doktoru, professor Əmirov Nazim Səid oğlu ömrünün 70 ilini kənd təsərrüfatı elminin inkişafına sərf etmişdir.

1962-63-cü illərdə Əkinçilik ETİ-nin Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən “Nuxa-Zaqatala zonasının koxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi”, 1963-1990-cı illərdə isə “Zaqatala rayonu

şəraitində dənli bitkilərin toxumçuluğunun səmərəli təşkilinin hazırlanması və istehsalçılara tövsiyə edilməsi”, “Elit toxum istehsalı üçün qarğıdalı bitkisinin becərnə aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda” mövzularına rəhbərlik etmişdir.

professor Nazim Əmirov, Faiq Əliyev və Nərgiz Abdullayeva

ƏKBƏROV ZEYNAL İBA OĞLU

1952-ci ildə Cəlilabad rayonunun Privolnı kəndində anadan olmuşdur. 1973-1978-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (Gəncə) “Aqronomluq” fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə, 1978-1981-ci illərdə ET Əkinçilik İnstitutunda bitkilərin fiziologiyası ixtisası üzrə əyani aspiranturanı bitirmişdir.

1987-ci ildə Moldova Respublikasının Elmlər Akaemiyasının Fiziologiya və Biokimya İnstitutunda fiziologiya ixtisası üzrə “Soyadan yüksək və keyfiyyətli məhsul alınmasını təmin edən fotosintez fəaliyyəti” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə edərək biologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə almışdır (elmi məsləhətçi: Akademik Cəlil Əliyev).

1987-2010-cu illərdə Əkinçilik ET İnstitutunda və AMEA Genetik Ehtiyatlar İnstitutunda bitki genetik müxtəlifliyinin tədqiqi, toplanması, mühafizəsi, seleksiyada səmərəli istifadəsi və idarə olunmasının elmi-nəzəri əsaslarının işlənilib hazırlanması istiqamətində apardığı tədqiqatların nəticəsində 2010-cu ildə ET Əkinçilik İnstitutunda seleksiya və toxumçuluq ixtisasında “Azərbaycanın bitki genetik ehtiyatlarının öyrənilməsi və seleksiyada istifadəsi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş və aqrar elmlər üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

1981-2002-ci illərdə Əkinçilik ET İnstitutunda kiçik elmi işçi, böyük elmi işçi, elmi işlər üzrə direktor müavini, laboratoriya müdiri vəzifələrində işləmişdir. 2002-ci ildən bu günə kimi AMEA Genetik Ehtiyatlar İnstitutunun direktorudur.

Zeynal Əkbərov səmərəli elmi fəaliyyətinə görə 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə “Əməkdar elm xadimi” fəxri adına layiq görülüb.

Akademik Cəlal Əliyev elmi məktəbinin layiqli davamçılarından olan Zeynal Əkpərov Milli bitki genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərli istifadəsi sahəsində tanınmış alim, Əməkdar elm xadimi, AMEA-nın müxbir üzvüdür.

Z.Əkpərov Respublika daxilində və xaricdə nəşr olunan 250-dək elmi əsərin, kitab, monoqrafiya, tövsiyələr, müəlliflik şəhadətnaməsi, patentin və ixtiranın müəllifidir. Həmmüəllifi olduğu 20-dən artıq bitki sortu rayonlaşdırılaraq patentləşdirilmişdir. İxtisaslı kadrların yetişməsində çox böyük rolu olmuşdur.

1993-1999-cu illərdə Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən: “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi”, “Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30sent/ha) keyfiyyətli lobya sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqların yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması” mövzularına rəhbərlik etmişdir.

2015-ci il- Qəbələ rayonu "Açıq Tarla Sərgisi"ndə

*2015-ci il- Əməkdar elm xadimi
Zeynal Əkbərov və Nəbi Kərimov*

MUSAYEV ƏSƏD CƏNNƏT OĞLU

Əsəd Cənnət oğlu Musayev 08.01.1938-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Amasiya rayonunun Oxçuoğlu kəndində anadan olmuşdur. 1957-ci ildə İrəvan Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu, 1962-ci ildə isə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu aqronom ixtisası üzrə bitirmişdir.

1964-1967-ci illərdə “Toxumluq əkinlərdə sort qarışıqlarının əmələ gəlməsi və onun qarşısını almaq yolları” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək kənd təsərrüfatı elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır.

Görkəmli seleksiyaçı-toxumçu alim, ömrünün əlli ildən artıq bir dövrünü buğda bitkisinin tədqiqatlarına həsr etmiş, uzun müddət Aqrar Elm Mərkəzinə və Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutuna rəhbərlik etmişdir.

Ə.C.Musayev elmi fəaliyyəti dövründə dənli, paxlalı bitkilərin seleksiyası üzrə mühüm işlər görmüş, buğda, arpa, qarğıdalı, soya və lobya kimi bitkilərin 20 mindən çox genofondunun toplanmasına nail olmuş, 90-dan çox yeni sort yaratmışdır. Yumşaq buğdanın rayonlaşdırılmış “Əzəmətli 95”, “Nurlu 99”, “Qobustan”, “Ləyaqətli 80”, arpanın “Baharlı”, “Qüdrətli 48”, noxudun “Nərmin”, “Sultan” sortlarının müəllifidir.

Yüksək məhsuldar, keyfiyyətli bərk buğda sortlarının yaradılması və tətbiqi sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə “Bürünc”, “Gümüş”, “Qızıl” medallarla, həmçinin “Şərəf nişanı” ordeni ilə təltif edilmişdir. 30 oktyabr 2009-cu il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə “Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafındakı xidmətlərinə görə” Azərbaycan Respublikasının "Əməkdar Kənd Təsərrüfatı İşçisi" fəxri adı layiq görülmüş, 2017-ci ildən “aqrar elmin

inkişafında xidmətlərinə görə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilmişdir.

Ə.C.Musayev Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı Tədqiqatları Məsləhət Qrupuna (CGIAR) daxil olan 15 elm mərkəzinin bir çoxu ilə (İCARD, CIMMYT, IPGRI, CIP, ILRI, IWMI, ICRISAT) səmərəli elmi-texniki əməkdaşlıq əlaqələrinin yaradılmasında məqsədyönlü fəaliyyət göstərmişdir.

Ə.C.Musayev bitkiçilik, seleksiya və toxumçuluğa dair 160-dan çox elmi əsərin, tövsiyə, kitabça və kataloqların müəllifidir. Əkinçilik ET İnstitutuna rəhbərlik etdiyi dövrdə, elmi kadrların hazırlığı işinə xüsusi fikir vermiş, 120 fəlsəfə və 5 elmlər doktoru hazırlanmışdır.

1976-2010-cü illərdə Əkinçilik ETİ-nin Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında dənli, taxıl və texniki bitkilər üzrə icra edilən elmi tədqiqat mövzularının icraçısı və rəhbəri olmuşdur.

Aqrar sahədə 54 il əmək stajına malik Əsəd Cənnət oğlu Musayev 2018-ci il yanvarın 21-də 80 yaşında dünyasını dəyişmişdir.

Akademik Cəlal Əliyev, Əsəd Musayev və Cavanşir Təlai təcrübə sahəsində

2015-ci il- Əsəd Musayev Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında

TƏLAI CAVANŞIR MÜTƏLLİB OĞLU

1963-cü ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. 1982-1987-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakultəsində təhsil almışdır. 1987-ci ildə təyinatla Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutuna gəlmiş və burada da ilk elmi fəaliyyətinə başlamışdır. 1990-1992-ci illərdə aspiranturada təhsilini başa vurduqdan sonra Əkinçilik ET İnstitutunun “Bitki fiziologiyası” şöbəsində kiçik elmi işçi, elmi işçi, böyük elmi işçi və laboratoriya müdiri vəzifələrində çalışmışdır. 1996-cı ildə “Bitki fiziologiyası” ixtisası üzrə dissertasiya işini müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək biologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi adına layiq görülmüşdür. 2000-2009-cu illərdə Əkinçilik ET İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsində işləmiş, 2009-2019-cü illər ərzində institutun direktoru vəzifəsində işləmişdir. Beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində 1996-2015-ci illərdə İCARDA, CIMMYT, ICBA və FAO xətt ilə müxtəlif beynəlxalq ixtisasartırma kurslarında təhsil almış və sertifikatlara layiq görülmüşdür. 2007-ci ildə “Bitki fiziologiyası” ixtisası üzrə dosent elmi adına layiq görülmüşdür. Əkinçilik İnstitutunda işlədiyi müddətdə 24, o cümlədən 14 yumşaq buğda, 5 arpa, 2 qarğıdalı, 1 noxud, 2 mərci və 1 yerfındığı sortlarının həmmüəllifidir. Bunlardan 7 yumşaq buğda, 1 arpa, 1 noxud, 1 mərci və 1 yerfındığı sortları rayonlaşmış, seleksiya nailiyyətlərinin Dövlət reyestrinə daxil edilmiş və patentləşmişdir. Hal-hazırda bu sortlar ölkədə geniş əkilir. 130-dan artıq elmi əsərin və 5 kitabça və kataloqun müəllifidir. İnstitutun nəzdində fəaliyyət göstərən Elmi Şuranın sədri və Dissertasiya Şurasının üzvü, həmçinin, “Azərbaycan Aqrar Elmi” jurnalının redaksiya heyətinin üzvü, Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun “Elmi əsərləri məcmuəsi”nin baş redaktoru olmuşdur. Təlai Cavanşir Mütəllib oğlu Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 29 oktyabr 2015-ci il tarixli kənd

təsərrüfatı işçilərinin təltif edilməsi haqqında Sərəncamına əsasən kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə və dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətinə görə “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilmişdir. 30 dekabr 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə Kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə görə “Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi” fəxri adına layiq görülmüşdür.

2010-2019-cu illərdə C.M.Tələinin rəhbərliyi altında Əkinçilik ETİ-nin Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında: “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”, “Nəmliliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və yayımı”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tezyetişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”, “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı” mövzuları icra edilmişdir.

*Cavanşir Təlai və Musa Yusubov Zaqatala Bölgə
Təcrübə Stansiyasında*

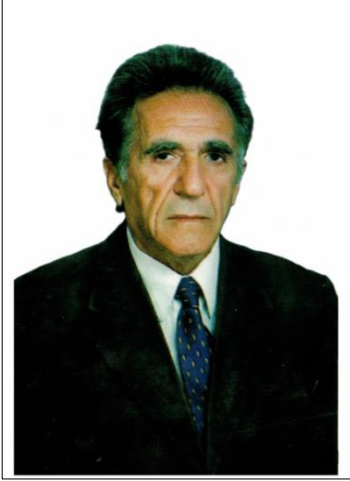

2015-ci il Qəbələ rayonu "Açıq Tarla sərgisi"ndə

Cavanşir müəllim Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında

ABBASOV BƏHLUL HÜSEYN OĞLU

1934-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Cəlilkənd kəndində anadan olmuşdur. 1953-1958-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini bitirmişdir. 1961-ci ildən Əkinçilik ETİ-nin aspiranturasına daxil olaraq, 1966-cı ildə “Tütün bitkisinin əkin müddətinin və qida sahəsinin bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinə təsiri” mövzusu üzrə dissertasiya müdafiə edərək, biologiya elmləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Uzun müddət İnstitutun

“tütünçülük” şöbəsinə rəhbərlik etmişdir.

Abbasov Bəhlul Hüseyn oğlu, tütünçülük rayonlarının torpaq-iqlim şəraiti, tütünçülüyn tarixi, növbəli əkini, botaniki, bioloji və xammalın xüsusiyyətləri, rayonlaşmış və perspektiv sortların xarakteristikası, şitilin yetişdirilməsi, becərlmə texnologiyası, sələfin seçilməsi növbəli əkin, çiçək qrupunun vurulması, gübrələnməsi, keyfiyyətin yaxşılaşması, xam məhsulun ilkin emalı, toxumçuluğu, fermentasiyası, xəstəlik və zərərvericiləri, onlara qarşı mübarizə tədbirləri, “Virçiniya” tipli tütünlərin becərlmə texnologiyası haqqında ətraflı məlumat verərək, tövsiyələri fermer və fərdi təsərrüfatçılar tərəfindən geniş istifadə edilir.

7 noyabr 2016-cı il tarixində Abbasov Bəhlul Hüseyn oğlu, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Sərəncamı ilə, kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə görə “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur.

Yüksək və orta ixtisaslı tütünçü kadrların hazırlanmasında onun əməyi çox böyükdür. 120 elmi əsərin, 7 tütün sortunun, o cümlədən 2022-ci ildə yeni yaradılmış “İslam-35” və “Bəhlul-87” sortlarının müəlliflərindən biridir. B.H.Abbasovun Azərbaycanda tütünçülüyn inkişafında rolu olduqca böyükdür və apardığı tədqiqat işlərinin əksəriyyəti istehsalata tətbiq edilmişdir.

1970-2023-cü ilədək 53 il ərzində Bölgə Təcrübə Stansiyasında tütünçülük sahəsində icra edilən elmi-tədqiqat işlərinin icraçısı və rəhbəri olmuşdur.

2022-ci ildə yeni yaradılmış tütün sortu, görkəmli alim Bəhlul Abbasovun şərəfinə “Bəhlul-87” adlandırılmışdır.

Bəhlul Abbasov Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında təcrübə sahəsində

Bəhlul Abbasov, Əminət Əliyeva və Nərgiz Abdullayeva tütünün təcrübə sahəsində

Bəhlul Abbasov Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında təcrübə sahəsində

Bəhlul Abbasov və Qabil Kazımov tütünüün təcrübə sahəsində

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRQBƏ STANSİYASININ 100 illik elmi fəaliyyətinin təhlili- 1924-2024-cü illər

1924-1930-cu illər. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:

“Bölgənin torpaq-iqlim şəraitinin təhlili”, “Kənd təsərrüfatı və iqtisadi şəraitin təhlili”, “Bölgə əhalisinin məşğuliyyətinin təhlili”, “Torpağın hazırlanması- şum amilləri”, “Növbəli əkin”, “Mineral gübrələrin tütün şitillərinin inkişafına təsiri”, “Torpağın gübrələrə tələbatı, “Tütün bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi”, “Çəltik bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi”, “Tütün, buğda və yonca altında torpağın əhəng ilə gübrələnməsi”, “Siderat bitkilərin seçilməsi və tətbiqi”, “Sort sınağı və becərmə texnologiyaları- tütün, payızlıq buğda, payızlıq arpa, yulaf, qarğıdalı, yerfındığı, soya, yem noxudu, çəltik, lüpin, gənəgərçək, lifli bitkilər, çoxillik yem bitkiləri, birillik yem bitkiləri, yem çuğunduru, kartof, sorqo, noxud, bamyə, pambıq, dərman və efir yağlı bitkilər ”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., GERASİMENKO A., AXUNDZADƏ A., GİLANI İ.

Tütünün sələf bitkiləri olaraq 2024-cü ildən etibarən növbəli əkinlərdə: payızlıq buğda, payızlıq arpa, qarğıdalı, soya, yulaf, lüpin, yonca, qara yonca, esparset, bamyə, yerfındığı, yem noxudu istifadə edilmişdir.

Tütün bitkisinin sort sınağında: 1924-1925-cı illərdə-12 sort, 1926-cı ildə-17 sort, 1927-ci ildə -22 sort, 1928-ci ildə -14 sort, 1929-cu ildə -22 sort, 1930-cu ildə- 63 sort tədqiq edilmişdir. Tütün sortları: Trapezond-2, Trapezond-12, Samsun-2, Samsun Zaqatala, Dik qulaq, Səmədi, Arkadiya-92, Trapezond bereqovoy, Trapezond Laqodexskiy, Köz-ağzı, Trapezond Kubanskiy, Amerikan-50, Samsun-108, Trapezond Zaqatala.

Payızlıq buğdanın sort sınağında:1925-ci ildə- 8 sort, 1926-cı ildə- 15 sort, 1927-ci ildə- 20 sort, 1928-ci ildə- 25 sort, 1929-1930-cu illərdə- 35 sort tədqiq edilmişdir. Payızlıq buğda sortları: Sarı buğda

yerli, Yatmayan, İtaliya, Kamred, Niqroaristatum-0622, 0393, Kooperatorka, Barbarossa-02629, Novokırımka-0102,0267, Ukrainka, Eritrospermum- 0455, 0627,1347/1, 413/1, Stepnyaçka, Karmont, Anulikum-2634, 77/2, Zemka-0158, Markiz, Ferruqineum-1316/8, Albidum-819, Banatka.

Payızlıq arpanın sort sınağında:1927-ci ildə- 4 sort, 1928-ci ildə -15 sort, 1929-1930-cu illərdə 20 sort tədqiq edilmişdir. Arpa sortları: Pallidum-0483, 021,0475,043,0803, 022, 135/13, 7, 9, 20, 280/7, 12/17, 4/6, Mozdokskiy, Mamut, Trebi, Atlas, Niqrum-164/1, 149/1, 4/11.

Yulaf bitkisinin sort sınağında: 1928-ci ildə- 17 sort, 1929-1930-cu illərdə- 22 sort tədqiq edilmişdir. Yulaf sortları: Zolotoy dojd, Pobeda, Moskovskiy A-315, Dinnie Qermanskiy, Minota-512, Exo, Lokovski, Leyteviskiy, Xersonskiy-21, Kanota, Aurea-590, 983, 644, 975, Pobeda Rostovski.

Qarğıdalının sort sınağında:1927-ci ildə- 6 sort, 1928-ci ildə- 17 sort, 1929-1930-cu illərdə- 26 sort tədqiq edilmişdir. Qarğıdalı sortları: Ağ Qabaxçöl, Suççi (İtaliya).

Yerfindiğının sort sınağında: 1928-ci ildə-12 sort, 1929-1930-cu illərdə- 13 sort tədqiq edilmişdir. Yerfindiği sortları: İspankiy, İspankiy beliy, Taşkentskiy-1, 4,7,12, Valensiya, Yava, Djembo, Virqiniya.

Soya bitkisinin sort sınağında: 1927-ci ildə- 10 sort, 1928-ci ildə- 23 sort, 1929-1930-cu illərdə- 31 sort tədqiq edilmişdir. Soya sortları: Zakavkazskaya, Manço, Soçines, İman, Maiosey-139, Denfild, Prokarka, Ussuri, Exo, İllinoys, Pavlovskaya, Den iz Ameriki, Midwest, Stavropolskaya, Xarbinskaya-111, 6, 109, 231, 118, Gəncə, Mandjurskaya, İlini.

Yem noxudunun sort sınağında: 1927-ci ildə- 2 sort, 1928-ci ildə- 2 sort, 1929-1930-cu illərdə- 3 sort tədqiq edilmişdir. Noxud sortları: Ağ noxud, Qaragöz.

Çəltik bitkisinin sort sınağında: 1928-ci ildə- 8 sort, 1929-1930-cu illərdə- 16 sort tədqiq edilmişdir. Çəltik sortları: Qırmızı qılçiq, Ağ şalı, Qara qılçiq Zaqatala, Ağ qılçiq Zaqatala, Sədri Cabrail, Qırmızı qılçiq Zaqatala, Ambarbu, Arpa şalı, Şeyx Əli, Qırmızı şalı, Uşa, Əmirxan, Afqanika, Hacı Əhməd.

Lüpin bitkisinin sort sınağında: 1924-1929-cu illərdə Ağ Nosovski, Sarı lüpin, Ağ Zaqatala və Snejinka olmaqla 4 sort tədqiq edilmişdir.

Gənəgərçək bitkisinin sort sınağında: 1928-1929-cu illərdə 12 sort tədqiq edilmişdir.

Lifli bitkilərdən: kənaf, çatıotu, rami bitkiləri qismən öyrənilmişdir.

Çoxillik yem bitkilərindən: yonca, qara yonca, çöl yulafı, qaramuq, tülküquyruğu, esparset bitkiləri tədqiq edilmişdir.

Birillik yem bitkilərindən: bənövşəyi yonca, moqar bitkiləri.

Yem çuğunduru bitkisinin sort sınağında: 1928-1929-cu illərdə 4 sort tədqiq edilmişdir.

Kartof bitkisinin sort sınağında: 1928-1929-cu illərdə 4 sort öyrənilmişdir.

Pambıq bitkisinin sort sınağında: 1928-1929-cu illərdə 19 sort tədqiq edilib. Kartof sortları: Kinq, Karayazskiy-492, 915, 1138, 2013, Triumf Navroskiy, Şreder.

Efir yağlı və dərman bitkilərindən: rozmarin, tuberoza, geran, saflor, mak, limon sorqosu qismən tədqiq edilmişdir.

Stansiyanın strukturu 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tütüncülük şöbəsi ;
2. Tarlaçılıq şöbəsi;
3. Tətbiq şöbəsi.

Zakatala qənt təsərrüfatı stansiyasında təcrübə üçün əqilmis yer fəndəgə yəstəkəsi.

*1930-cu il. Zaqatala
Kənd Təsərrüfatı
Stansiyasında təcrübə
üçün əkilmiş
yerfındığı sahəsi.*

Zakatala qənt təsərrüfat stasionynda təcrübə üçün əqilmis yer-fəndəgənin məhsuluny toplalırlar.

*1930-cu il. Zaqatala
Kənd Təsərrüfatı
Stansiyasında,
təcrübə üçün əkilmiş
yerfındığı
məhsulunun
toplanması.*

1931-ci il- İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Taxılların sort sınağı (buğda, arpa, yulaf)”, “Cərgəarası şumlanan bitkilərin sort sınağı (pambıq)”, “Paxlalı bitkilərin sort sınağı (yerfındığı, soya)”, “Sələf bitkilərinin öyrənilməsi”, “Yerfındığı və soyanın səpin müddəti”, “Yerfındığı və soyanın səpin sıxlığı-qida sahəsi”, “Yerfındığı altında əhəng gübrəsinin miqdarı”, “Yerfındığı altında torpağın gübrələrə tələbatı”, “Yerfındığının gübrələnməsi”, “Yağlı bitkilərin coğrafi

yayılması”, “Silosluq əkinlər- qarğıdalı, soya, yem noxudu”, “Çəltiyin seleksiyası”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., GERASİMENKO A., ƏFƏNDİYEV B., İSMAYİLOV İ., KİYASBEKOVA Q., NUROV Y., MƏMMƏDOV M.V.

Sort sınaq məqsədilə 34 sort payızlıq buğda, 24 sort arpa, 7 sort yulaf tədqiq edilmişdir.

Payızlıq buğda sortları: Yatmayan, Qostianum-257, Konred, Kooperatorka, Barbarossa-02629, Novokırımka-0102, Ukrainka, Kırımka-0393, Niqroaristitum, Eritropermum-0455, Zarya, Stepnyaçka, Anilikum-15, Banatka-103, Anulikum-77/2, Spesiolissimum-2632, Eritropermum-0627, Anulikum-2634, Nilotikum-1356/1, Eritropermum-277/2, Sarı buğda-1344-/1, Eritropermum Gəncə, Eritropermum-413/1, Zemka-0158, Markiz, Albidum-4623/1, Nilotikum-185/1, Niqroaristitum-840/2, Anulikum-82/1, Anulikum-9/2, Anulikum-156/1, Anulikum-1275/240, Feruqineum-1316/8.

Payızlıq arpa sortları: Pallidum-135/13,483,02, 2499, 0475,030, 280/7, 20, 4/6, 022, 12/17, 133/4, 275/3, 043, Niqrum-164/1, Niqrum-149/1, Niqrum-4/11, Mozdokskiy, Trebi, Atlas, Mammunt.

Yulaf sortları: Zolotoy dojd, Pobeda, Mlokovskiy-315, Dip Qermanskiy, Minota-512, Exo, Moxovski, Buz-602, Leyteviskiy.

Pambıq sortları: Muqanskiy, Nazroskiy, Kinq-Karayazskiy, Triumer Nazroskiy, Assili.

Yerfindiği sortları: İspankiy, İspankiy beliy, Taşkentskiy-1, 4, 7, 12, Valensiya, Yava, Tenessiya-7, 10, 19, Spaniş-20, Zakatalskiy, Runner.

Soya sortları: Zakavkazskaya, Manskoy-139, İlinoys, Soçinski, Manço, Prokarka, Ussuri, Denfild, İman, Exo, Qandjulinskaya, Stavropolskaya, Xarbinskaya, Pavlovskaya, Den iz Ameriki, Midvest.

Sələf bitkiləri: buğda, arpa, yulaf, yerfindiği, soya, çöl noxudu, pambıq, bamyaya, kartof, yem çuğunduru, qarğıdalı, günəbaxan, tütün, çatiotu, kənaf.

Yağlı bitkilər: xardal, küncüt, yağçiçəyi (köhrənot), Çin turpu, raps.

Çəltik sortları: Ağ qılçıq Zaqatala, Kenzo, Kontori, Şeyx Ali, Uşa, Arpa şalı, Qızıl şalı, Ambarbu, Qırmızı şalı, Ağ şalı, Sədri Cəbrail, Qırmızı qılçıq Zaqatala, Qara qılçıq Zaqatala, Afqanika, Dunqan şalı, Hacı Əhməd, Əmirxan.

1932-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Zaqatala rayonunda çəltiyin sortınağı”, “Buğdanın seleksiyası”, “Payızlıq buğdanın sortınağı”, “Yerfindığının becərilmə aqrotexnikası”, “Sələf bitkilərinin növbəli əkini”, “Yerfindığının gübrələnməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ƏFƏNDİYEV B., İSMAYILOV İ, FƏTƏLİZADƏ F.

Çəltik sortları: Ağ qılçıq, Qara qılçıq, Qırmızı qılçıq, Amər, Sədri, Ambarbu, Uşa, Afqanika, Şeyx Ali, Arpa şalı, Dunqan şalı, Qırmızı şalı, Hacı Əhməd, Ağ şalı, Allori, Roskvi Novelli, Kenzo, Kontri, Ağ qılçıq-36, Eldar, Azəri-15, İtalika-376, Areş-11, Ağqılçıq-224, Qaraqılçıq-24.

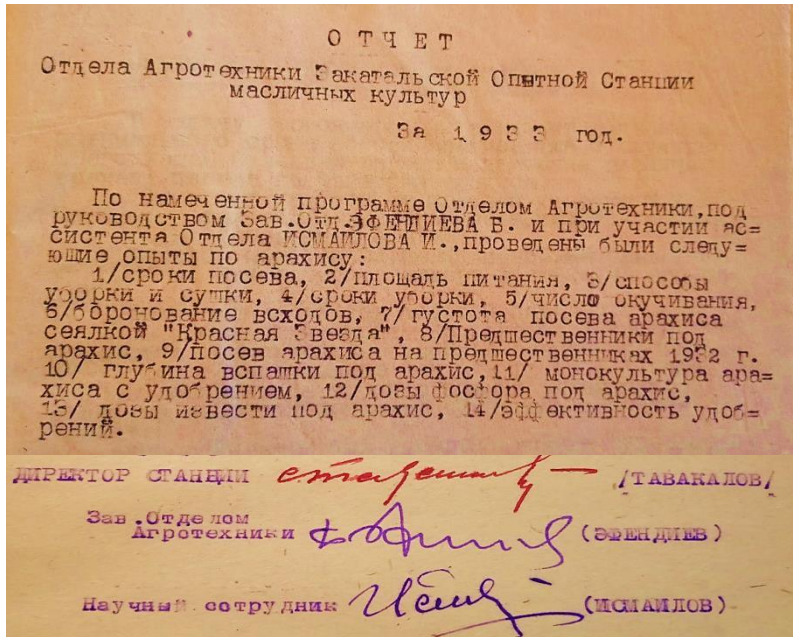
Payızlıq buğda sortları: Azəri, Basar,-7, Basar-11, Savalan-53, Savalan-58, Ağayazı, Eritrospermum-9668/9, Apulikum-82/2, Qoredenoforlis-1426/7, Yatmıyan, Vedi Basar.

Növbəli əkinlər: tütün, günəbaxan, arpa, buğda, çöl noxudu, yerfindığı, gənəgərçək, yağlıca, moqar.

1933-cü il. ZAQATALA YAĞLI BİTKİLƏRİ TƏCRÜBƏ STANSİYASI

İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yer findığının səpin müddəti, qida sahəsinin müəyyən edilməsi, səpin sıxlığı, dibdoldurma sayı, yığım müddəti, məhsul yığımı və qurudulması”, “Yerfindığı altında sələf bitkiləri, fosfor və əhəng gübrəsinin miqdarı və effektivliyi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ƏFƏNDİYEV B., İSMAYILOV İ. ASLANLI, MUSTAFAZADƏ

1934-cü il. ZAQATALA TƏCRÜBƏ STANSİYASI

İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yer fındığının səpin müddəti, qida sahəsinin müəyyən edilməsi, şum dərinliyi, səpin sıxlığı, dibdoldurma sayı və müddəti, yığım müddəti, məhsul yığımını və qurudulması”, “Yerfındığı altında sələf bitkiləri, fosfor və əhəng gübrəsinin miqdarı”, “Çəltik və buğdanın seleksiyası”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ASLANLI, ƏFƏNDİYEV B., İSMAYILOV İ, AXUNDZADƏ T.

Payızlıq buğdanın Azəri, Savalan-11/3, Vedi Basar, Yatmıyan, Basar-7, Basar-11, Savalan-53, Savalan-58, Ağayazı daxil olmaqla 30 nümunə üzərində seleksiya işi icra edilmişdir.

Çəltiyin, mənşəyi Orta Asiya, Qərbi Çin, Əfqanıstan, İtaliyadan və yerli olmaqla 13 nümunə üzərində seleksiya işi icra edilmişdir.

Stansiyanın strukturu 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi .

1935-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Torpağın məhsuldarlığını artırmaq və əlaq otlarına qarşı aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”, “Yer findığı bitkisinin becərilməsində şum dərinliyinin rolu və quraqlığa davamlılığının öyrənilməsi”, “Yağlı bitkilərdə torpağın əkin qabağı hazırlanması, tez və gec səpin müddətinin rolu”, “Yer findığının becərilməsi qaydaları”, “Yerfindığının və dibdoldurma müddəti və vaxtı: məhsul yığımı; yığılma qaydaları və qurudulmasının öyrənilməsi”, “Küncüt bitkisinin becərilməsi, səpin müddəti, səpin norması”, “Perilla bitkisinin becərilmə qaydaları, səpin müddəti, norması və məhsul yığımı dövrünün öyrənilməsi”, “Sələf bitkiləri və yerfindığının növbəli əkini”, “Yerfindığının sələf bitkisi kimi səpilməsi”, “Yağlı bitkilərin məhsuldarlığının artırılması və mineral gübrələrin verilməsi”, “Fosfor, kalium və əhəng ilə gübrələmə müddəti və norması”, “Yerfindığı, küncüt, perilla, çəltik və buğdanın seleksiyası”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ƏFƏNDİYEV B, İSMAYILOV İ, AXUNDZADƏ T.X., GİLƏNİ İ, QAZIZADƏ F.N., MUSTAFAZADƏ D.

Stansiyanın strukturu 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Seleksiya şöbəsi;
2. Texnologiya şöbəsi.

Ə.Rəcəblinin 1935-ci ildə nəşr olunmuş “Azərbaycanda çəltik bitkisinin aqrobotaniki xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi və 1930-1934-cü illər üzrə sortöyrənmənin nəticələri” kitabçasında: Ağ şalı, Ağ qılçıq, Ağ qılçıq Zaqatala, Qara qılçıq Zaqatala, Qırmızı qılçıq Zaqatala, Azəri, Əmirxan, Qara ləkə Rizai, Nuxa-9, Turani, Areq-11, Novelli, Allorio, Ambarbu, Sədri, Maraqa sortları öyrənilmiş, tez yetişən və gec yetişən, ağ və qırmızı dənli olmaqla, 2 qrupa ayıraraq, sortların fenoloji müşahidələri, struktur

elementləri, məhsuldarlıq göstəriciləri ətraflı təhlil edilmişdir. Ən yüksək məhsuldarlıq Ares-11 sortunda 32.02 sent/ha, ən aşağı isə, Novelli sortunda 13.28 sent/ha olduğunu qeyd etmişdir.

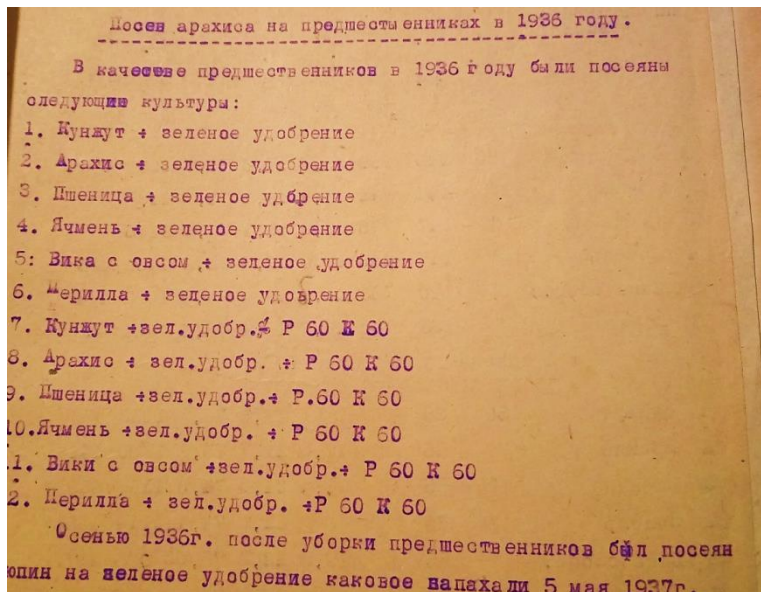
1936-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin və toxum normasının öyrənilməsi”, “Çəltiyin becərilməsi və sortöyrənməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ŞIXLI, KİBARDİN R., ƏSGƏRZADƏ, BAĞBANLI, İSMAYILOV.

Payızlıq buğda sortları: Savalan-8, Savalan52, Savalan-53, Savalan-9, Savalan-58, Basar-11, Yatmayan, Zümrüd, Basar-7, Vedi Basar-15, Azəri.

Çəltik sortları: Eldar, Benlox, Ağ qılçlıq-44, Barbera, Qara qılçlıq, Restano, Ağ qılçlıq-35, İtalika-115, Şəki-9, Turani-18, Ağ qılçlıq-36, Ares-2, Melanoserus, Ağ qılçlıq-224, İtalika-376, İtalika-122, İtalika-124, Azəri-15, Qırmızı qılçlıq.

Sələf bitkiləri olaraq- küncüt, yerfındığı, buğda, arpa, çöl noxudu, perilla, üzvi və mineral gübrələrlə müxtəlif variantlarda əkilərək öyrənilmişdir.

1937-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yerfindiyinin seleksiyası”, “Payızlıq buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin norması və müddəti”, “Çəltiyin becərmə aqrotexnikası”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və müddəti”, “Torpağın münbitliyinin artırılmasında, üzvi və mineral gübrələrin rolu”, “Yerfindiyi altında sələf bitkiləri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: RƏCƏBLİ Ə.C., ƏFƏNDİYEV B, ƏSGƏRZADƏ, BAĞBANI, İSMAYILOV, AXUNDZADƏ.

Yerfindiyi sortları: İspanskiy-19, Valensiya-33 və Valensiya-46/2, Telman, Pravda.

Payızlıq buğda sortları: Savalan-8, Savalan-9, Savalan-52, Savalan-53, Savalan-58, Basar-7, Basar-11, Vədi Basar-15, Yatmayan, Zümrüd, Azəri.

1938-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “ Yerfindiyinin becərmə aqrotexnikası və seleksiyası”, “Gübrələrin yerfindiyi bitkisinin inkişafına təsiri”, “Yerfindiyinin yemlənməsi”, “Nəmliklə az təmin olunmuş ərazilərdə yerfindiyi bitkisinin becərmə texnologiyalarının öyrənilməsi”, “Yerfindiyinin qida sahəsi, səpin norması və qurudulma üsulları”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: BABAYEV, ƏFƏNDİYEV, İSMAYILOV

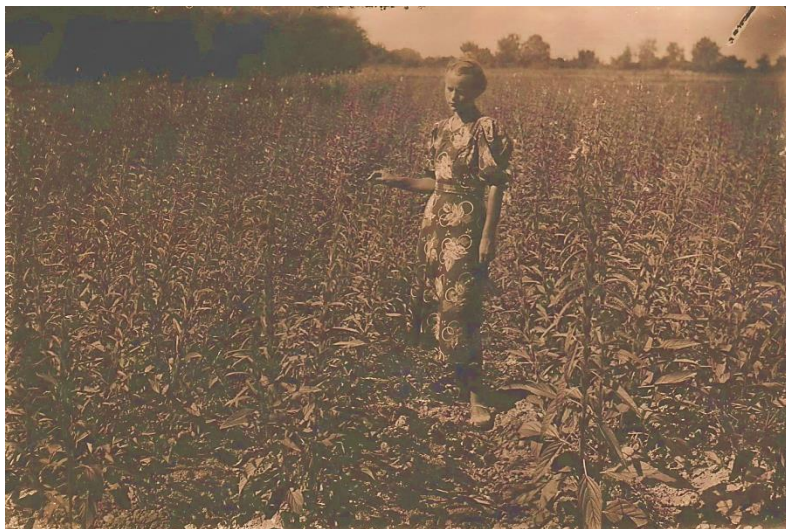
1939-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Torpağın mineral və üzvi gübrələrlə münbitləşdirilməsi və məhsuldarlığın artırılması üsulları”, “Nəmliklə az təmin olunmuş ərazilərdə yerfindiyi bitkisinin becərmə texnologiyalarının öyrənilməsi”, “Sələf bitkisi olaraq yerfindiyinin müxtəlif bitkilərlə növbələşdirilməsi”, “Yerfindiyinin toxumçuluğunun təşkili”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: TAVAKALOV, ƏFƏNDİYEV, İSMAYILOV, TABAKOV, HACIZADƏ, LISENKO, QAFAROV İ.A.

Hesabatda yerfindiyinin seleksiya nümunələri: 46/2, 18/1, 18/2, 94, 331/1, 294/1, 64/1, 19/3, 3014/1, 62/3 üzərində tədqiqat işi icra edilərək, daha yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik Pərzivan-46/2 və Zaqatala- 294/1 nümunələri DSS-na təqdim edildiyi qeyd edilmişdir.

1940-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “ Yerfindiyinin yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Torpağın münbitliyinin artırılması üçün üzvi, mineral və bakterial gübrələrin tətbiqi”, “Müxtəlif inkişaf fazalarında gübrələrin araxis bitkisinin inkişafına təsiri”, “Araxis bitkisinin xəstəlikləri və ona qarşı mübarizə tədbirləri”, “Lyamansiya bitkisinin becərilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: TAVAKALOV, ƏFƏNDİYEV, İSMAYILOV, UNTİYEV N.D., YERMİLOV, SİTNİKOV, QAFAROV İ.A.

1940-cı il. Küncüt bitkisinin sağ tərəfdə №5 və solda № 81 sortu.

Hesabatda küncüt bitkisinin seleksiya və toxumçuluğu öyrənilmiş, №51, 5, 55, 6, 81, 889 və yerli küncüt nümunələri tədqiqata cəlb edilmiş, xəstəlik və zərərvericilərə davamlılığı öyrənilmiş, yetişmə dövrü 4 yerə ayrılaraq (tezyetişən, orta yetişən, gec yetişən və çox gec yetişən) tezyetişən sortların vegetasiya müddətinin 108-110 gün arasında olduğu qeyd edilmişdir.

Həmçinin yerfindiği bitkisinin Pərzivan-46/2, Komsomol-18/2, 19/13 və 18/1 olmaqla 20 nümunə üzərində ləpə doluluğuna və rənginə görə qruplara ayrıldığı qeyd olunmuşdur.

Stansiyanın strukturu 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Seleksiya və toxumçuluq şöbəsi;
2. Aqrotexnika və bitki mühafizəsi şöbəsi.

1941- ci il. **İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:** “Azərbaycan şəraitində küncüt bitkisinin mövcud və yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Yağlı bitkilərdən olan küncütün seleksiyası”, “Yerfindiyinin sortöyrənməsi”, “Yağlı bitkilərdən yerfindiyinin sələf bitkiləri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ, LISENKO, AXUNDZADƏ T.X., YERMİLOV, QAFAROV İ.A.

Hesabatda, küncüt bitkisinin 28 nümunə üzərində tədqiqat aparılmış, nümunələrin mənşəyi, toxumun rəngi, vegetasiya dövrünün uzunluğu təhlil edilmişdir.

Yerfindiyinin Yerli Pərzivan-46/2, 18/2, 18/1, 294/1, 94, 19/3 nümunələri müqayisəli şəkildə təhlil edilmişdir.

Qarışıq əkinlərlərin: buğda, buğda + yaşıl gübrə, arpa, tütün, çöl noxudu, şabdar (fars yoncası), yonca+ buğda, yonca+ buğda + rayqras, esporset, esporset + buğda olduğu göstərilmişdir.

Həmçinin yerfindiyinin suvarılma norması və gübrələnməsi, qida maddələrinin tənzimlənməsi, məhsulun laborator analizləri, xəstəlikləri və mübarizə tədbirləri və lyallemansiyanın səpin norması öyrənilmişdir.

1942-ci il. **AZƏRBAYCAN YAĞLI BİTKİLƏRİN SELEKSİYASI STANSİYASI**

İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Gənəgərçək bitkisinin becərilməsi”, “Kayçuklu bitkilərin əkilməsi (kök saqqız və kırım saqqız)” və “Yer findığının toxumçuluğu”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ, AXUNDZADƏ.

Hesabatda, yerfindığının Krasnodar şəhərindən introduksiya edilmiş Sort №5 VNIİMK üzərində fenoloji müşahidələr, səpin sıxlığı, müxtəlif əkin sxemləri, məhsuldarlıq gösrəticiləri, məhsul yığımu təhlil edilmişdir.

Kauçuklu bitkilərdən kök saqqız və kırım saqqız bitkilərinin Şəki-Zaqatala bölgəsində quraqlığa davamsız olması və erkən yazda tez əkilməklə becərilməsinin mümkün olduğu qeyd olunur.

Yağlı bitkilərdən olan yer findığının başlangıç pitomnikində 116 nümunə, seleksiya pitomnikində 19, sortyoxlama pitomnikində 13 nümunə tədqiq edilmişdir.

1943- cü il. **İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:** “Yağlı bitkilərin seleksiyası”, “Küncüt bitkisinin seleksiya və toxumçuluğu”, “Azotlu bakterial gübrələrin küncüt və günəbaxan bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “Toxumla birgə səpilmiş superfosfat gübrəsinin bitkilərin məhsuldarlığına təsiri”, “Gənəgərçək və günəbaxan bitkilərinin əkin sxeminin, qida sahəsinin dəqiqləşdirilməsi, seleksiya və toxumçuluğu”, “Batata bitkisinin Zaqatala rayonu şəraitində becərilməsinin sınaqdan keçirilməsi”, “Tərəvəz və yem bitkilərinin toxumçuluğu”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KOMARİNSKIY A.M., SİNSKAYA, AXUNDZADƏ T.X., DEMİDENKO T.T., QEYDELBERQ K.Z.

Hesabatda, lyallemansiya, moloçay, krambe ispanckaya, raps, yağçiçəyi, xardal bitkilərinin becərlmə texnologiyalarının öyrənilməsi, tərəvəz və yem bitkilərinin toxumçulu mövzusu üzrə, kartof, yer kökü, turp, yonca, gübrələməsi, əkin sxemi, səpin müddəti, məhsuldarlıq göstəricilərinin öyrənilədiyi qeyd olunmuşdur.

1944-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki Zaqatala bölgəsində toxumluq kartofun becərlmə texnologiyası” “Şəki-Zaqatala bölgəsində mövcud olan dekorativ və dərman bitkilərin öyrənilməsi”, “Küncüt bitkisinin seleksiyası”, “Günəbaxan və qarğıdalı bitkilərinin mexaniki becərlməsi üçün qida sahəsinin təyin edilməsi”, “Səpin müddətinə görə payızlıq buğda və arpanın toxum normasının dəqiqləşdirilməsi”, “Azərbaycan şəraitində batata bitkisinin becərlmə aqrotexnologiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi üçün vacib olan taxıl, yağlı və texniki bitkilərin becərlməsinin mexanikləşdirilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: SİNSKAYA E.N., UNÇİYEV N.D., AXUNDZADƏ T.X., LISENKO Q.V., AĞAZADƏ Y.Q., YANIŞEVSKAYA İ.V., QEYDELBERQ K.Z.

Hesabatda “Şəki-Zaqatala bölgəsində mövcud olan dekorativ və dərman bitkilərin öyrənilməsi” mövzusu üzrə, Qafqaz çobanyastığı (pyrethrum roseum M.B), çobanyastığı delmotskaya (pyrethrum cinarariacfolium Frev.), xanımotu, pişikotu, ayıqulağı, bihuşdarı, ilanbaşıotu, kalendula bitkiləri tədqiq edilmişdir.

1945-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Lobyə bitkisinin becərlməsi”, “Şəki Zaqatala bölgəsində toxumluq kartofun becərlmə texnologiyası”, “Batat bitkisinin sortöyrənməsi və becərlməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AXUNDZADƏ T.X.
ABRAMOVIÇ N.S.

Lobyə sortları: yerli, Senava, №175, Krasno pyostraya, Krasno-Kaxetinckaya, Lima sortlarının struktur elementlərinin təhlili, məhsuldarlığı, müxtəlif səpin müddəti və qida sahəsi öyrənilmişdir.

Kartofun Perveney SSSP-85, Yujnaya koroleva-39, Kartofelny-62, Nesladkiy-74, Rekordny-58 sortları tədqiq edilmişdir. Əkin müddəti, fenoloji müşahidələr, hava-iqlim şəraitinin təsiri, xəstəlik və zərərvericiləri, məhsulun saxlanılma qaydaları öyrənilmişdir.

1946-cı il. ZAQATALA ZONA TƏCRÜBƏ STANSİYASI

İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Çoxillik ot bitkilərinin səpin müddəti”, “Alaq otlarına qarşı mübarizə”, “Lobyə bitkisinin səpin müddəti və əkin qaydaları” “Taxıl və paxlalı bitkilərin sortöyrənməsi”, “Yağlı bitkilərin toxumçuluğu”, “Kartof bitkisinin erkək yay əkini”, “Səpin müddəti və səpin sıxlığının qarğıdalı sortlarının məhsuldarlığına təsiri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KLİNEVSKİY Q.V., LISENKO Q.V., AXUNDZADƏ T.X., QAFAROV İ.A.

Lərgə sortları: Şamaxı-37, Şamaxı-27, 1/2 İspanskaya, 2/29 VİR , noxudun- Krupnosemyan, №11, mərciməkin №8, lobyanın №1175, Şedraya, Senava, №175, Krasno pyostraya, Krasno-Kaxetinckaya, Lima, Plyantiful, Djoenta, №1098, Rozovaya pyostraya, Zolotaya qora, Zolotoy kust sortları.

Hesabatda, lobyanın səpin müddəti və qida sahəsi, aqrotexniki qulluq, fenoloji müşahidələr, məhsuldarlı göstəriciləri təhlil edilmişdir.

Bitkilərin inkişaf dinamikası, 1 bitkidə paxla sayı, məhsulun struktur elementləri, məhsuldarlıq təhlil edilmişdir.

Herbisdələrin, əlaq otlarına müxtəlif inkişaf fazalarına təsiri təhlil edilmişdir. İlin hava şəraitinə uyğun olaraq aqrotexniki tədbirlərin, əsasən kultivasiyanın müxtəlif inkişaf fazalarında tətbiqi öyrənilmişdir.

Qarğıdalı bitkisinin şum amilləri, səpin müddəti və səpin sıxlığı, ilin hava şəraitinin təsiri, Akstafa təcrübə sahəsindən gətirilən- Severo Dakotskaya və Şirvan Zona Təcrübə Stansiyasından (Ucar) gətirilən Miniezota-23 sortlarının fenoloji müşahidələri, dən və yaşıl kütlə məhsuldarlığı təhlil edilmişdir.

Kartof bitkisinin Gədəbəy rayonundan gətirilmiş “Lorx qornıy”, gecyətışən və tyezyətışən “Lorx yerli”, “Voltman” sortlarının əkin dövrü, məhsuldarlıq göstəriciləri təhlil edilmişdir.

Stansiyanın strukturu 2 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi.

1947-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq taxılların sələf bitkiləri”, “Tütün və qarğıdalının sələf bitkiləri və torpağın münbitliyinə təsiri”, “Çoxillik paxlalı ot bitkilərinin səpin müddəti”, “ Şəbdar bitkisinin səpin müddəti”, “Əlaq otlarına qarşı mübarizə”, “Yem bitkisi olan Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) becərilməsi”, “Yem bitkilərinin seçilməsi (yonca, esparset)”, “Küncütün seleksiyası”, “Ərzaq bitkilərinin seçilməsi və öyrənilməsi”, “Kartofun erkən yaz və yaz əkinləri”, “Qarğıdalının səpin müddəti və sıxlığı”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və norması”, “Mineral gübrələrin müxtəlif miqdarda tütün bitkisinin məhsuldarlığına və keyfiyyətinə təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində taxıllarda pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Çöl sıçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KLİNEVSKIY Q.V., POPOVA E.K., AXUNDZADƏ T.X., ŞARDANOV K.İ. , LISENKO Q.V., QAFAROV İ.A.

Hesabatda, sələf bitkiləri 6 variantda : herik, qarğıdalı, lobyə, noxud, yonca, dincə qoyulmuş olmaqla öyrənilmişdir.

Payızlıq buğdanın “Şərq” və “Arandanı” sortlarının məhsuldarlığı təhlil edilmiş və səpin normasının 136 kq/ha olduğu göstərilmişdir.

Tütün əkini üçün sələb bitkiləri olaraq: şabdar, yer fındığı, qarğıdalı, lobyə, dincə qoyulmuş variantları tətbiq edilmiş və sələf bitkisi olaraq bir illik şabdar bitkisinin daha keyfiyyətli olduğu qeyd olunmuşdur.

Qarğıdalının Miniezota-23 sortunun boy inkişafı və şum amilləri təhlil edilmişdir.

Küncüt bitkisinin seleksiyasında 48 nümunə istifadə edilmişdir. Zaqatala rayonu şəraitində Alpani və Yerli Zaqaşqaziya sortlarının əkinlərinin daha münasib olduğu göstərilir.

Ərzaq bitkilərindən lərgə, noxud, mərciməyin inkişaf dinamikası, məhsuldarlığı ətraflı öyrənilmiş və payızda səpilməsinin daha məqsədəuyğun olduğu qeyd edilmişdir.

Hava şəraitinin kartof bitkisini Lorx, Epron və Voltman sortlarının inkişafına təsiri öyrənilmişdir.

Tezyetişən Miniezota-23 və Orexozavodskaya qarğıdalı sortlarının əkin sxeminin məhsuldarlığına təsiri öyrənilmişdir.

Stansiyanın strukturu 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Aqrotexnika şöbəsi;
2. Seleksiya şöbəsi;
3. Bitki mühafizəsi.

1948-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq buğda altında sələf bitkilərinin öyrənilməsi”, “Tütün bitkisinin növbəli əkinlərdə öyrənilməsi”, “Yem bitkisi olan Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) 2-ci il becərilməsi”, “Yonca və esparsetin

1948-ci il. Domuzayrığı
bitkisinin (*Dactylis
glomerata*) əkini- məhsul
yığımı zamanı.

1948-ci il.
Domuzayrığı bitkisinin
(*Dactylis glomerata*)
əkini- 1-ci il.

1949-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yoncanın sortöyrənməsi”, “Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) becərilmə texnologiyası”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin gübrələnməsi”, “Payızlıq əkinlərdə torpağın səpin qabağı hazırlanması”, “Payızlıq əkinlərdə biçindən sonra kövşənliyin idarə olunması”, “Çəltik əkinlərindən sonra sahələrin istifadəsi”, “Buğdanın pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AXUNDZADƏ T.X.,
MAMEDOV N.M., FİŞER P.P., AĞAZADƏ Y.Q., MƏDƏTOV İ.A.
ŞARDANOV K.İ., QAFAROV İ.A.

1949-cu ilin hesabatında, akademik Trofim Denisoviç Lisenkoya istinadən payızlıq əkinlərdə torpağın donma xüsusiyyəti və bitkilərə təsiri təhlil edilmişdir.

Növbəli əkinlərdə yonca, esparset, qarğıdalı, lobyə bitkiləri istifadə edilərək müxtəlif şum amilləri ilə sınaqdan keçirilmişdir.

Hesabatda, sortöyrənmə sahəsində yoncanın №5/923, №1/219, № C 470, №9/372, №2/30, №K-1036, №1037, №262 sortlarının təsviri, fenoloji müşahidələr, 1-ci biçin məhsuldarlığı, 2-ci biçin məhsuldarlığı, 3-cü biçin məhsuldarlığı müqayisəli təhlil edilərək, məhsuldarlığı müəyyən edilmişdir.

Domuzayrığı bitkisinin Zaqatala, Şamaxı, Loriyskaya və Lisoqorskaya populyasiyaları, bitkilərin boy inkişafı, süpürgələrin kütləvi açılma muddəti, məhsuldarlığı öyrənilmişdir.

1950-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkininin öyrənilməsi”, “Çəltik altından çıxmış əkinlərin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğda sahələrinin qara herikdə saxlanması”, “Buğdada pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Taxıl

bitkilərinin zərərvericilərinin biologiyası və inkişaf dinamikası və mübarizə üsullarının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AXUNDZADƏ T.X., FİŞER P.P., ŞARDANOV K.İ., KREMLYOVSKEYA, QAFAROV İ.

Hesabatda, yoncanın №5/923, №1/219, № C 470, №9/372, №2/30, №K-1036, №1037, №262, fenoloji müşahidələr, 2-ci lin 1-ci biçin məhsuldarlığı, 2-ci biçin məhsuldarlığı, 3-cü biçin məhsuldarlığı müqayisəli təhlil edilərək, məhsuldarlığı müəyyən edilmişdir.

Domuzayrığı bitkisinin Zaqatala, Şamaxı, Loriyskaya və Lisoqorskaya populyasiyaları öyrənilmişdir.

Tütün bitkisinin “Samsun-27” sortu olmaqla, tütün , yərfındığı, qarğıdalı bitkiləri növbəli əkində istifadə edilmişdir.

Buğdanın sortöyrənməsində “Arandanı”, “Şərq” və “Gürgənə” sortları tədqiq edilmişdir.

1951-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar və yatmaya davamlı buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Payızlıq buğdanın yerli və introduksiya edilmiş sortlarının öyrənilməsi və kolleksiyanın yaradılması”, “Üzvi və nıneral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və səpin normasının öyrənilməsi”, “Superfosfat gübrəsinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkini”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yonca sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”, “Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) populyasiyalarının öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q. , AXUNDZADƏ T.X., QAFAROV İ.A., FİŞER P.P.,

KREMLYOVSKAYA Z.P., ŞARDANOV K.İ., TER-SARKESYAN P.A.

Hesabatda, payızlıq buğdanın Arandanı, Gürgənə, Sevinc, Mingəçevir, Cəfəri, ASXI-6 sortlarının səpin norması və səpin müddəti, fenoloji müşahidələr və məhsuldarlıq göstəriciləri, müqayisəli şəkildə təhlil edilərək tədqiq edilmişdir.

Yoncanın №5/923, №1/219, № C 470, №9/372, №2/30, №K-1036, №1037, №262 sortları tədqiq edilmişdir.

1952-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Müxtəlif şəraitlərdə becərilən, yüksək məhsuldar və davamlı payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Yerli buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Üzvi və ninerallı gübrələrin dəmyə şəraitində becərilən payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını öyrənmək və onlara qarşı mübarizə üsulları”, “Yonca sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Çoxillik və birilik bitkilərin sınaqdan keçirilməsi”, “Domuzayrığı bitkisinin (*Dactylis glomerata*) becərilməsi”, “Yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., AXUNDZADƏ T.X., QAFAROV İ.A., FİŞER P.P., KREMLYOVSKAYA Z.P., ŞARDANOV K.İ., TER-SARKESYAN P.A.

Hesabatda, payızlıq buğdanın Vetvistaya, Mingəçevir, ASXI-6, Sevinc, Arandanı, Gürgənə, Cəfəri, ASXI-8 sortlarının səpin norması və səpin müddəti, fenoloji müşahidələr və məhsuldarlıq göstəriciləri, müqayisəli şəkildə təhlil edilərək tədqiq edilmişdir.

Buğdanın seleksiyasında Zoğal-buğda, Pərzivan-1, Pərzivan-2, Eritrocpermum-42, Sevinc, 45/5, 60/3, 65/2, 68/2, 61/4, 31/4 formaları, standart olaraq Gürgənə sortu götürülərək tədqiq edilmişdir.

1953-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Buğdanın təsərrüfat qiymətli sortlarının öyrənilməsi”, “Buğdanın yerli və introduksiya edilmiş sortlarının öyrənilməsi”, “Üzvi və ninerallı gübrələrin, dəmyə şəraitində becərilən payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və səpin normasının öyrənilməsi”, “Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkini”, “Domuzayrığı (*Dactylis glomerata*) və yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”, “Günəbaxan bitkisinin seleksiya və sortöyrənməsi”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını öyrənmək və onlara qarşı mübarizə üsulları”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., AXUNDZADƏ T.X., QAFAROV İ.A., FİŞER P.P., KREMLYOVSİKAYA Z.P., ÖMƏROVA B.İ., KƏLƏNTƏROV A.A., ŞARDANOV K.İ., TER-SARKESYAN P.A.

Hesabatda, payızlıq buğdanın Arandanı, Gürgənə, Sevinc, Mingəçevir, Zoğal buğda, Pərzivan-1, Pərzivan-2, ASXİ-6, ASXİ-7, ASXİ-8, Qırmızı buğda, Cəfəri, Vetvistaya, Eritpospermum 250/5, Yenilik, Ferrugeneum 250/8 sortlarının səpin norması və səpin müddəti, səpin sıxlığı, fenoloji müşahidələr və məhsuldarlıq göstəriciləri, hava şəraitinin təsiri, müqayisəli şəkildə təhlil edilərək tədqiq edilmişdir.

Növbəli əkində tütün, payızlıq buğda, şabdər, yerfindığı, qarğıdalı, qara herik, qarışıq əkinlərdə isə esparsət və domuzayrığı bitkiləri birgə əkilmişdir.

10 may 1953-cü il. Qarışıq əkinlər: esparset+ domuzayrığı bitkisi (2-ci ili)

1953-cü il- günəbaxan bitkisinin sort sınağı.

1953-cü il- payızlıq buğdanın
seleksiyası pitomniki
(yığımdan əvvəl)

Селекционный материал
озимой пшеницы
№ 45/ перед
уборкой

1953-cü ili- tam çiçəkləmə
dövründə xəşəmbül bitkisinin
kolu.

Куст донника в фазе
полного цветения

1954-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq buğdanın optimal cücərmə müddətinin öyrənilməsi”, “Respublikanın müxtəlif bölgələrində məhsuldarlığın artırılması məqsədilə, payızlıq buğdanın səpin norması və müddətinin öyrənilməsi”, “Respublikanın müxtəlif bölgələrində gübrələmənin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Respublikanın müxtəlif bölgələrində payızlıq buğdanın təsərrüfat keyfiyyətli sortlarının artırılması”, “Payızlıq buğdanın yerli və introduksiya edilmiş formalarının öyrənilməsi”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə yabanı ot bitkilərinin qarışıq əkinlərinin düzgün seçilməsi”, “Günəbaxan bitkisinin sortöyrənməsi və seleksiyası”, “Müxtəlif iqlim şəraitində tərəvəz bitkilərinin seçilməsi və istehsala tətbiqi”, “Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilən daha məhsuldar kartof sortlarının seçilməsi”, “Payızlıq buğdanın pas xəstəliyinə qarşı daha davamlı sortlarının seçilməsi”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”, “Müxtəlif ekoloji şəraitdə becərilən tərəvəz bitkilərinin xəstəlik və zərərvericilərinin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., KƏLƏNTƏROV A.A., AXUNDZADƏ T.X., KREMLYOVSİKAYA Z.P., ÖMƏROVA B.İ., FİŞER P.P., ABBASOV M.Q., LEBEDEVA İ.P., ŞARDANOV K.İ., TER-SARKESYAN P.A., QAFAROV İ.A.

Hesabatda, payızlıq buğdanın Gürgənə, Eritpospermum 250/5 sortlarının səpin norması və səpin müddəti, səpin sıxlığı, fenoloji müşahidələr və məhsuldarlıq göstəriciləri, hava şəraitinin təsiri, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlılığı müqayisəli şəkildə təhlil edilərək tədqiq edilmişdir. Seleksiya işlərində Turqidum-3 x Vetvistaya, Gürgənə x Pərzivan-1, Pərzivan-1 x Vetvistaya, Pərzivan-2 x Gürgənə olmaqla çarpaz tozlandırılaraq tədqiq edilmişdir.

Sortöyrənmə sahəsində bərk buğdalardan- Sevinc, Mingəçevir, Zoğal buğda, ASXİ-8, Cəfəri, Arandanı, yumşaq buğda sortlarından isə- Pərzivan-1, Pərzivan-2, Gürgənə, Qalib, Qırmızı buğda tədqiq edilmişdir.

Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə yabanı ot bitkilərinin qarışıq əkinləri üçün : domuzayrığı, xəşəmbül, qaramuq, esparset, yonca, buynuzlu lotus, dəvəotu, vinqa, lərgə, reqneriya lifli, tonqalotu, tarlaotu, pişikquyruğu, bülbülotu, çumiza qırmızı, çumiza ağ, yem darısı, yabanı darı, sarı darı, qırmız darı, moqar ağ, sudanotu, şəkərli sorqo, ənginar tədqiq edilmişdir.

Tərəvəz bitkilərindən, tezyetişən pamidor sort və formalarından : Bizon, Mayak, №231/12, №231/17, №341, №379, №396, ortayetişən №4, №6, №27, №27/45, №238/12, №238/13 tədqiq edilmişdir.

1955-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikanın müxtəlif bölgələrində məhsuldarlığın artırılması məqsədilə, payızlıq buğdanın səpin norması və müddətinin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın optimal cücmə müddətinin öyrənilməsi”, “Kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərilməsində qoruyucu meşə zolaqlarının təsiri”, “Payızlıq buğdanın perspektiv sortlarının sörtöyrənməsi”, “Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnologiyası”, “Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “Yerli və introduksiya edilmiş buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Azərbaycanın bölgələri üçün yüksək məhsuldar, təsərrüfat qiymətli payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yem bitkilərinin öyrənilməsi və artırılması”, “Günəbaxan bitkisinin sortöyrənməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., ŞARDANOV K.İ., İSMAYILOV X.A. , HÜSEYNOV S.F., KREMLYOVSKEYA Z.P., KAZANKOV A.F., OQONDJANOVA R.Q., SƏFƏROV İ.S., HƏŞİMOV A.A., QREBENNİKOV, LEBEDEVA İ.P., AXUNDZADƏ T.X., ŞABANOV M.Z., TER-SARKESYAN P.A., QAFAROV İ.A.

Buğdanın perspektivli sortlarından: Eritpospermum 250/5, Rəsuli və Uzun sünbül sortları öyrənilmişdir. Pərzivan-1, Pərzivan-2, Gürgənə,

Qalib, 65/2, 69, 45/1, Sevinc, Mingəçevir, Arandanı, Zoğal buğda, Vetvistaya, Turqidum-3 buğda sortları tədqiq edilmişdir.

Qarğıdalının kolleksiyasını yaratmaq məqsədilə ABŞ, Rusiya, Gürcüstan, Ukrayna, Şimali Qafqaz, Yuqoslaviya, Çin, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Kanada, Yaponiya, Rumıniya, Özbəkistandan introduksiya edilmiş 89 nümunə tədqiq edilmişdir.

1956-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “T.S.Malsevin metodikasına görə Azərbaycanda müxtəlif ekoloji şəraitlərdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpini və torpağın hazırlanması”, “Müxtəlif gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Səpin sıxlığının qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı bitkisinin silos üçün təkrar əkini”, “Suvarmanın qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qoruyucu meşə zolaqlarının kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığına təsiri”, “Dənli-paxlalı, kökümeyvəli yem bitkilərinin öyrənilməsi və çoxaldılması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnologiyası”, “Azərbaycanın bölgələri üçün yüksək məhsuldar təsərrüfat qiymətli payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının seleksiyası və toxumçuluğu”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., MOSTOVOY O.M. QAFAROV İ.A., OQONDJANOVA R.Q., KREMLYOVS KAYA Z.P., XƏLİLƏV Ə.A., LEBEDEVA İ.P., AXUNDZADƏ T.X., KƏRİMOVA Q.D., ŞABANOV M.Z., ŞARDANOV K.İ., İSMAYILOV X.A. , QARACAYEV Y.Q., TER-SARKESYAN P.A.

Payızlıq buğda sortları: Pərzivan-1, Pərzivan-2, Rəsuli, Uzunsünbül, Çökək-oba, Azərbaycan-1, Sevinc, Mingəçevir, Arandanı, Zoğal buğda, Albidum №31/3, Gürgənə.

Таблица № 2

Скороспелые формы кукурузы в коллекции Закавказской
ЗСС и их продуктивность

№ по кат. стан.	№ по БИР	Наименование форм	Дней от всходов до появления ме-телок.	Дней от всходов до созревания в фазе молочной-спелости	Урожай в 1 раст. в ср. по лотко-вым	Урожай зерна в 1 раст. в ср. по лотко-вым
43	11089	Кичкасская Чкалов.об.	40	87	0,2	0,06
30	612	Golden Cross No. 38 США	39	81	0,2	0,03
31	626	Earleigh Conty. Сев.Дак.США	39	84	0,16	0,02
32	1160	Северодакотская США	39	81	0,2	0,03
33	5200	Грушевская УССР	45	89	0,4	0,07
35	6733	Кукуруза США Вискон.	40	83	0,33	0,03
38	9260	Горная Ингушская.Сев.Кав	40	82	0,23	0,03
40	9713	Falconer Канада	39	81	0,16	0,04
44	11090	Спасовская,Саратов.обл.	40	81	0,33	0,07
36	7209	Белогр.пшено Омская об.	39	81	0,1	0,03
46	11100	Безенчукская 41,Куйб.	38	80	0,22	0,05
47	10118	Чимшинская,Башкир.АССР	38	80	0,35	0,06
48	10179	Чакинская,жемчужинка Тамб.обл	38	80	0,22	0,02
49	10247	Воронежская 76	46	83	0,28	0,03
50	11653	Славгородская 270	38	80	0,13	0,03
51	520	Soft White Mammoth США	38	80	0,14	0,04
54	4786	Northern Ruby США	38	80	0,17	0,06
55	4825	Assiniboine Felton США	44	89	0,24	0,06
58	141	White Cory Канада	48	80	0,11	0,05
63	4823	Рисовая 645 УССР	46	87	0,25	0,06
66	-	Рисовая белая	44	80	0,11	0,01

1956-cı ilin hesabatında, tezyetişən qarğıdalı formalarının məhsuldarlıq göstəriciləri qeyd olunmuşdur.

1956-cı il- sağ tərəfdə çumiza bitkisinin əkini, sol tərəfdə isə çumiza və lərgənin qarışığı əkini.

1956-cı il- qarğıdalı və lərgənin qarışıq əkini (çiçəkləmə dövründə).

1956-cı il- silos üçün günəbaxan və çöl noxudunun qarışıq əkini

1956-сы ил- сйлос үчүн қарғыдалы әкени (квдрат юва үсүлү илә һәр бир ювуда 3 битки олмақла, 60x60см әкин sxemi илә)

Стансианын структуру 7 şöбәдән ибарәт олмушдур:

1. Yem bitkilәri vә növbәli әkin şöbәsi;
2. Dәnli vә paxlalı dән bitkilәri şöbәsi;
3. Mexanizasiya şöbәsi;
4. Bitki mühafizәsi şöbәsi;
5. Torpaqşunaslıq vә aqrokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Mәntәqәsi;
7. Nuxa (Şәki) Dayaq Mәntәqәsi.

1957-ci il. İcra edilән elmi-tәdqiqat mövzuları: “Qarğıdalının seleksiya vә toxumçuluğu”, “Azərbaycanın müxtәlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becәrilmә aqrotexnologiyası”, “Qarğıdalının sortöyrәnmәsi”, “Respublikanın iqlim şəraitindən asılı olaraq buğdanın sәpin norması vә sәpin müddәtinin öyrәnilmәsi”, “Dәmyә şəraitində üzvi vә mineral gübrәlәрın buğda bitkisinin mәhsuldarlığına tәsiri”, “Qoruyucu meşә zolaqlarının kәnd tәsәrrüfatı bitkilәrinin mәhsuldarlığına tәsiri”, “T.S.Malsevin metodikasına görә Azərbaycanda müxtәlif ekoloji şəraitlərdә kәnd tәsәrrüfatı bitkilәrinin

səpini və torpağın hazırlanması”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”, “Qarğıdalı bitkisinin xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri”, “Yem bitkilərinin seçilməsi və çoxaldılması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., AXUNDZADƏ T.X., ŞABANOV M.Z., MOSTOVOY O.M., XƏLİLOV Ə.A., İMAMVERDİYEV M., QARACAYEV Y.Q. , HÜSEYNOV S.F., KREMLYOVSİKAYA Z.P., LEBEDEVA İ.P., İSMAYİLOV X.A., ŞARDANOV K.İ., TER-SARKESYAN P.A., QAFAROV İ.A.

Hesabatda, mənşəyi İngiltərə, Bolqariya Albaniya, Yunanıstan, İtaliya, Türkiyə, İran, Hindistan, Yaponiya, Şimali Afrika, ABŞ, Arqentina, Kanada olmaqla, qarğıdalının 69 nümunəsi, o cümlədən Krasnodar-5, VİR-156, Abaşskaya, VİR-25, Qequtskaya jyoltaya, Yaxşılaşdırılmış şüşəvari sarı, Dışvari ağ yerli, Kruq Qroznenskiy, Kazbek sort və formaları tədqiq edilmişdir.

Payızlıq buğda sortları: Azərbaycan-1, Şərqi, Ağ buğda, Arandanı, Gürganə, Rəsuli, Uzunsümbül, Pərzivan-1, Pərzivan-2, Sevinc, Mingəçevir, Zoğal buğda, Çökək-oba.

1958-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Respublikanın iqlim şəraitindən asılı olaraq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “T.S.Malsevin metodikasına görə torpağın hazırlanması”, “Qarğıdalının sortöyrənməsi”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində qarğıdalının sort sınağı”, “Qarğıdalının öz-özünü tozlandırıcı xətlərin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının becərmə texnologiyası”, “Müxtəlif gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Lərgə bitkisinin sort sınağı”, “Qarğıdalının günəbaxan və lərgə ilə qarışıq əkini”, “Günəbaxan və lərgənin payız əkini”, “Tütünün kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə becərilməsi”, “Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq

üçün aqrotexnologiyanın öyrənilməsi”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində buğdanın sort sınağı”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: AĞAZADƏ Y.Q., XƏLİLOV Ə.A., HÜSEYNOV S.F., QARACAYEV Y.Q. , KREMLYOVSİKAYA Z.P., ƏHMƏDOV P.M., OQANDJANOVA R.Q., AXUNDZADƏ T.X., BEQLYAROV A., ŞABANOVA Q.D., İMAMVERDİYEV M., MOSTOVOY O.M., KƏRİMOVA Q.D., QAFAROV İ.A., DANİELİYAN E.B., TER-SARKESYAN P.

Payızlıq buğda sortları: Pərzivan-1, Gürgənə, Qırmızı buğda, Qısaqılçiq ağ buğda, Qırmızı Gürgənə, Azərbaycan-1, Bol buğda, Çökək-oba, Albidum-42/2, K-299, Qalib.

Stansiyanın strukturu 7 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Yem bitkiləri və növbəli əkin şöbəsi;
2. Dənli və paxlalı dən bitkiləri şöbəsi;
3. Qarğıdalı şöbəsi;
4. Tütünçülük şöbəsi;
5. Aqrokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi;
7. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsi.

1959-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Buğdanın sort sınağı”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “Müxtəlif mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Qarğıdalının sort sınağı”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində qarğıdalının sort sınağı”, “Respublikamızın müxtəlif aqroekoloji şəraitlərində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnikası”, “Qarğıdalının kövşənliyə səpilməsi və təsərrüfat əhəmiyyəti”, “Qarğıdalı bitkisi altında gübrə normalarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının paxlalı

bitkilərlə qarışıq əkinləri”, “Günəbaxan və lərgənin qarışıq əkinləri”, “Yabancı bitkilərin becərməyə cəlb edilməsi”, “Kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə tütün bitkisinin qida sahəsinin öyrənilməsi”, “Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq üçün becərmə aqrotexnologiyasının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., XƏLİLƏV Ə.A., İMAMVERDİYEV M., QARACAYEV Y.Q., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., AXUNDZADƏ T.X., BEQLYAROV A., MOSTOVOY O.M., QƏDİROV M.Ə. OQANDJANOVA R.Q., UNÇİYEVA G.Ş., ŞABANOVA Q.D., QAFAROV İ.A., BƏYLƏROV A.B., ÖMƏROVA S. İ., VEDENİNA T.Q., TER-SARKESYAN P.A.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-5 II nəsil, Krasnodar-5 III nəsil, VİR-156, Abaş sort-xətt hibridi, Yaхşılaşdırılmış yerli sarı bərk, Yerli ağ dişvari, Yerli qırmızı dişvari, Yerli ağ bərk, Sarı qeçut, VİR-25.

1959-cu il qarğıdalı sortlarının fenoloji müşahidələri

Çədvəl №3

№ №	Sortlar	çüçərmə tarixi	baş açmağ			çičək-ləmə.	gincələrdə sap-ların əmələ kəlməsi			çetimmə	vəke tasi müddəti
			baş kxt.	baş. kütəvi			baş kütəvi				
			сүд	мум	там						
1.	Краснодар-5 II-нəsil	12/У	9/УП	11/УП	11/УП	12/УП	14/УП	3/УШ	20/УШ	29/УШ	109
2.	Краснодар-5 III-нəsil	"	9/УП	11/УП	12/УП	14/УП	15/УП	5/УШ	21/УШ	29/УШ	109
3.	В И Р -1 5 6	"	9/УП	11/УП	11/УП	13/УП	17/УП	7/УШ	24/УШ	29/УШ	109
4.	Сорт-детт гибриди	"	11/УП	12/УП	14/УП	18/УП	23/УП	5/УШ	26/УШ	31/УШ	111
5.	А Б А Ш	"	14/УП	17/УП	21/УП	21/УП	23/УП	7/УШ	29/УШ	10/1Х	121
6.	Лахылаш, јерли сары бəрк	"	16/УП	21/УП	21/УП	24/УП	27/УП	16/УШ	2/1Х	12/1Х	123
7.	Јерли аг дишвари	"	18/УП	21/УП	22/УП	24/УП	27/УП	12/УШ	31/УШ	14/1Х	125
8.	Јерли гырмазы дишвари	"	18/УП	21/УП	21/УП	24/УП	27/УП	10/УШ	31/УШ	14/1Х	125
9.	Јерли аг бəрк	"	14/УП	21/УП	22/УП	24/УП	27/УП	13/УШ	29/УШ	12/1Х	123
10.	Сары геçут	"	15/УП	17/УП	20/УП	20/УП	24/УП	9/УШ	26/УШ	2/1Х	113
11.	В И Р- 2 5	"	29/У1	6/УП	7/УП	9/УП	12/УП	28/УП	7/УШ	26/УШ	106

*1959-cu il- qarğıdalı nümünələrinin fenoloji müşahidələri
1959-cu ildə Moskva Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisində (VDNX
SSSP) Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala qarğıdalı sortuna verilmiş II
dərəcəli Attestat.*

1960-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu”, “Payızlıq buğdanın sort sınağı”, “Payızlıq buğdanın toxumçuluğu”, “Müxtəlif mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Qarğıdalının sort sınağı”, “Çin kooperativinin metodikasını tətbiq edərək, qarğıdalının yüksək məhsuldarlığının təmin edilməsi”, “Qarğıdalının kövşənliyə səpilməsi”, “Səpin müddətinin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Səpin sıxlığının qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı və paxlalı bitkilərin qarışıq əkini”, “Yoncanın toxum üçün becərilməsi”, “Tütünün kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə becərilməsi”, “Müxtəlif makro və mikro mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., XƏLİLOV Ə.A., ÖMƏROVA S. İ., İMAMVERDİYEV M., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., QARACAYEV Y.Q., AXUNDZADƏ T.X., UNÇİYEVA G.Ş., QƏDİROV M.Ə., SADIQOV İ., ƏFƏNDİYEV N.R., VEDENİNA T.Q., QAFAROV İ.A., ƏLİYEV İ.H., ZEYNALOV Ə.Q., MUSTAFAYEV F.R.

Payızlıq buğda sortları: Bol buğda, Car buğda, Azərbaycan-1, Basar.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Yerli dişvari ağ, Krasnodar-5.

Hesabatda, qarışıq əkinlər: qarğıdalı + lərgə, qarğıdalı + soya, qarğıdalı + Çin lobyası (Viqna), qarğıdalı + çöl nöxudu, qarğıdalı sahəsinə variantlar üzrə 50-300 ton peyin, 200-700 kq/ha P gübrəsi verməklə tədqiqat işlərinin icra edildiyi qeyd edilmişdir.

1961-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yumşaq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu”, “Tütünün kompleks

mexanikləşdirilməsi”, “Yaşıl yem və silos üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkini”, “Yem bitkilərinin qarışıq əkini və rayonlaşdırılması”, “Mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğda və arpanın toxumçuluğu”, “Payızlıq buğdanın sort sınağı”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisi altında gübrələnmənin öyrənilməsi”, “Səpin müddətinin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Çin kooperativinin metodikasını tətbiq edərək, qarğıdalının yüksək məhsuldarlığının təmin edilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., XƏLİLOV Ə.A., MUSTAFAYEV İ.D., ÖMƏROVA S. İ., ƏLİYEV İ.H., VEDENİNA T.Q., QAFAROV İ.A., HACIYEV S.B., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., FİLMANOVA E., İMAMVERDİYEV M., QARACAYEV Y.Q., MUSTAFAYEV F.R., ƏFƏNDİYEV N.R., QƏDİROV M.Ə., ABBASOVA A.M., BARİSOVA M.V., ƏLİYEVƏ S.N., SADIQOV İ., AXUNDZADƏ T.X., UNÇİYEVƏ G.Ş., ZEYNALOV Ə.Q.

Taxıl sortları: Bol buğda, Car buğda, Azərbaycan-1, Basar, arpanın- Pallidum-330/2, Şirvandanı.

Tütün sortları- Trabzon-93, Sivri yarpaq-2747.

Qarışıq əkinlərdə: qarğıdalı + lərgə, qarğıdalı + soya, qarğıdalı + Çin lobyası (Viqna), qarğıdalı + çöl nöxudu, yem bitkiləri: xaşa, noxud yarpaqlı xaşa, qara yonca, 3 yarpaq yonca, ağ yonca üzərində tədqiqat işi icra edilmişdir.

Stansiyanın strukturu 8 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Yem bitkiləri və növbəli əkin şöbəsi;
2. Dənli bitkilər şöbəsi;
3. Qarğıdalı şöbəsi;
4. Tütünçülük şöbəsi;
5. Toxumçuluq şöbəsi;

6. Aqrokimya laboratoriyası;
7. Danaçı Dayaq Məntəqəsi;
8. Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsi

1962-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yüksək yaşıl kütlə məhsuldlığı üçün qarğıdalı bitkisinin qarışıq əkinləri”, “Şəkər çuğundurunun yem məiqşədilə əkilməsi”, “Şəkər çuğundurunun sort sınağı”, “Yoncanın toxumçuluğu”, “Tütün şitillərinin becərilməsində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının öyrənilməsi”, “Mineral gübrələrin payızlıq arpanın məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı bitkisinin yaşıl kütlə və dən məhsuldarlığı”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Payızlıq bitkilərin toxumçuluğu”, “Dənli paxlalı bitkilərin bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətləri”, “Yabanı yen bitkilərinin öyrənilməsi”, “Nuxa-Zaqatala zonasının koxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., MƏMMƏDOV T.Q., VEDENİNA T.Q., ƏFƏNDİYEVE S.Y., LƏTİFZADƏ İ.U., ZÜLFÜQAROV T.S., MUSTAFAYEV İ.D., MUSTAFAYEV F.R., ƏLİYEVA S.N., QARACAYEV Y.Q., İMAMVERDİYEV M., ƏFƏNDİYEV N.R., QƏDİROV M.Ə., UNÇİYEVA G.Ş., HÜSEYNOV Q., QASIMOVA B., FİLMANOVA E.V., XƏLİLOV Ə.A., SADIQOV İ., ABBASOVA A.M., KOROTKOVA V. ƏMİROV N.S.

Taxıl sortları: Bol buğda, Şərq, Azərbaycan-1, Yeni Şərq, arpanın- Pallidum-330/2, Şirvandanı.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Krasnodarskiy-5, Kruq Qroznenskiy, VİR-38.

Şəkər çuğunduru sortları: Verxnyaçeskaya-038, Yanoş-1, Uladovskaya-752, Biyskaya-033, Pervomayskaya-028, Ramonskaya-

036, Kirqizskaya-058, Ramonskaya-06, Beloserkovskaya, İvanovskaya-1745.

1963-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Qarğıdalı bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğda bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Şəkər çuğundurunun sortöyrənməsi”, “Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə seçilməsi”, “Qara yoncanın yaşıl kütlə və toxum üçün becərilmə aqrotexnikası”, “Cərgəvi və çarpaz səpin üsullarının qarğıdalı bitkisinin dən və silos məhsuldarlığına təsiri”, “Dəmyə şəraitdə kövşənliyə əkilən qarğıdalı üçün torpağın hazırlanması”, “Tütün bitkisinin növbəli əkinlə becərilməsi”, “Yerli və introduksiya olunmuş dənli-paxlalı bitki sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Üzvi, mineral və yeni növ gübrələrin Nuxa-Zaqatala zonası şəraitində payızlıq arpa məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi”, “Nuxa-Zaqatala zonasının koxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., HƏSƏNOV R.R., QARACAYEV Y.Q., ADIGÖZƏLOV İ.İ., MƏMMƏDOV T.Q., ƏFƏNDİYEVE S.Y., SADIQOV İ., QƏDİROV M.Ə., ƏMİROV N.S., ZÜLFÜQAROV T.S., ŞUŞALI E.M., MUSTAFAYEV İ.D., XƏLİLOV Ə.A., İMAMVERDİYEV M., UNÇİYEVA G.Ş., ÖMƏROVA S.İ., ƏLİYEVƏ S.N., ZEYNALOV Ə., HATƏMİ Ə, LƏTİFZADƏ İ.U.

Şəkər çuğunduru sortları: Verxnyaçeskaya-038, Yanoş-1, Uladovskaya-752, Biyskaya-033, Pervomayskaya-028, Ramonskaya-036, Kirqizskaya-058, Ramonskaya-06, Beloserkovskaya, İvanovskaya-1745.

Hesabatda, növbəli əkində: dənli bitkilər + yonca , yonca + qarğıdalı silos üçün, tütün, dənli paxlalı + qarğıdalı silos üçün, qarğıdalı dən üçün + siderat, tütün + siderat variantları tədqiq edilməsi qeyd edilmişdir.

1964- cü il. **İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:** “Şəki-Zaqatala bölgəsində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində kompleks mikrogübrələrin arpa məhsuldarlığına təsiri”, “Yem məqsədilə şəkər çugundurunun sınaqdan keçirilməsi”, “Peyin və üzvi mineral qarışıqların effektivliyinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının becərilməsi”, “Şəkər çugunduru sortlarının yem məqsədilə sınaqdan keçirilməsi”, “Zaqatala rayonunda payızlıq buğda və qarğıdalının suvarma rejimi”, “Qarğıdalının sort xəttləri və ikiqat xəttlər arası hibridlərin yaradılması”, “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Azərbaycanın müxtəlif iqlim şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortların öyrənilməsi”, “Dənli, dənli-paxlalı, ot bitkiləri və qarğıdalının rayonlaşmış və perspektivli sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının toxumçuluğu”, “Becərmə amillərinin noxud bitkisinin keyfiyyəti və məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin müxtəlif şəraitində tütün toxumunun yetişmə biologiyasının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., SƏMƏDOV Ş.Q., HATƏMİ Ə.R., İMAMVERDİYEV M., AĞABABOV E.B., XALİMULİNA S.A., ZEYNALOV A.K., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., QARACAYEV Y.H., UNÇİYEVƏ G.Ş., XƏLİLOV Ə.A., HÜSEYNOV Q.İ., FİLMANOVA E.V., ARXANGELSKİY S.F., MUSTAFAYEV F.R., ƏLİYEV İ., HÜSEYNOV S.F., SADIQOV İ.M., MƏMMƏDOV T.H., HƏSƏNOV R.R., MƏMMƏDOV K.K., SÜLEYMANOV R.Q., ƏHMƏDOV S., İBRAHİMOV Q.R., LƏTİFZADƏ İ., VEDENİNA T.Q., ŞUŞALI E.M.

Şəkər çuğunduru sortları: Verxnyaçeskaya-031, Verxnyaçeskaya-038, Uladovskaya-752, Ramonskaya-023, Biyskaya-032, Pervomayskaya-028, Ramonskaya-036, Kirqizskaya-058, Ramonskaya-06, Yaltuşkovskaya S-2, Beloserkovskaya S-1, İvanovskaya-1745, Nemerçanskaya-030, Lqovskaya-059.

Payızlıq buğda sortları: Bol buğda, Keyfiyyətli, Bezostaya-1, Eritrospermum-6/3, Stella, Qostianum-7/11

Tütün sortları: Trapezond-93, Ostrolist-2747, Ostrokones-45.

1965-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində yem məqsədilə seçilmiş şəkər çuğunduru sortlarının becərmə aqrotexnikası”, “Eyni sahədə bir neçə il qarğıdalı becərməsinin mümkünlüyünü müəyyənləşdirmək”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Yaşıl kütlə məhsuldarlığı üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkilməsi”, “Azərbaycan şəraitində şəkər çuğundurunun becərmə aqrotexnikasının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., AĞABABOV E.V., XƏLİLOV Ə.A., MUSTAFAYEV F.R., MƏMMƏDOV T.Q., ƏFƏNDİYEVE S.Y., ZÜLFÜQAROV T.S., SADIQOV İ., QƏDİROV M.Ə., UNÇİYEVA G.Ş., ƏFƏNDİYEV N.R., VEDENİNA T.Q.

Şəkər çuğunduru sortları: Verxnyaçeskaya-031, Verxnyaçeskaya-038, Uladovskaya-752, Pervomayskaya-028, Biyskaya-033, Ramonskaya-036, Kirqizskaya-058, Ramonska-06, Beloserkovskaya, Yaltuşkovskaya-2, İvanovskaya-1745, Nemerçanskaya-030, Lqovskaya-059.

Hesabatda, qarışıq əkinlərdə: qarğıdalı + Çin lobyası (Viqna), qarğıdalı + lərgə, qarğıdalı + çöl nöxudu, qarğıdalı + soya, qarğıdalı + noxud variantlarının tədqiq edildiyi qeyd edilmişdir.

1966-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Zaqatala rayonunda şəkər çuğundurunun suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın elit toxumunun daha effektiv əldə edilməsi yolları”, “Qarğıdalının sort xətləri və ikiqat xətlər arası hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda hazırlanması”, “Vahid əkin sahəsində bir neçə il təkrar qarğıdalının əkilməsinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının toxumçuluğu”, “Becərmə amillərinin noxud bitkisinin keyfiyyəti və məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində tütün altında torpağın hazırlanması qaydaları”, “Tütün əkinlərində alaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Qarğıdalı əkinlərində alaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: QAZIZADƏ F.N., ADIGÖZƏLOV İ.İ., HƏSƏNOV R.R., BERSİNAYEV S.M., XƏLİLOV Ə.A., ƏHMƏDOV O., MUSTAFAYEV F.R., UNÇİYEVA G.Ş., QƏDİROV M.Ə., FİLMANOVA E.V, VEDENİNA T.Q., QASIMOV S.Q., ŞUŞALI E.M., ƏHMƏDOV Z.P., SADIQOV İ.M., ARXANGELSKİY S.F., MƏMMƏDOV T.H., SÜLEYMANOV S.İ.

Buğda sortları: Bol buğda, Bezostaya-1, Arzu, Keyfiyyətli, Eritrospermum-6/3, Stella, Car buğda, Azərbaycan-1, Slava, Ağ buğda, Cəfəri.

1967- ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda becərilməsi”, “ Tarla növbəli əkinlərinin aqrotexniki və iqtisadi əhəmiyyətinin müqayisəli tədqiqatı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının becərilməsi”, “Payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortlarının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏHMƏDOV Z.P., UNÇİYEVA G.Ş., QƏDİROV M.Ə., ŞƏFİYEV M.S., VEDENİNA T.Q., MURTUZƏLİYEV M., MUSTAFAYEV F.R., SADIQOV İ.M., SƏMƏDOV Ş.H., MƏMMƏDOV T.Q., ŞUŞALI E.M.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Krasnodar-5

Hesabatda, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala qarğıdalı sortunu standart götürərək, dünya kolleksiyasından (Bolqarıstan, Fransa, Əfqanıstan, Çin, İspaniya, Avstriya, ABŞ, Macarıstan, Hindistan) vegetasiya müddətinin daha qısa olduğu formaların seçildiyi qeyd edilmişdir.

Həmçinin, qarğıdalı bitkisinin növbəli əkinində: qarğıdalı, buğda, yonca, paxlalılar, tütün bitkisinin növbəli əkinində isə: tütün, qarğıdalı, paxlalılar, yonca variantları tədqiq edilmişdir.

1. Популяция/№ВНИИР	15022/	-Болгария
2. ЖКА-416	14030/	-Франция
3. Zea mays	15026/	-Болгария
4. Zea mays	15035/	-"- "- "- "- "
5. Царевица	14907/	-"- "- "- "- "
6. Джаура	1430/	-Афганистан
7. Бяла местна	15018/	-Болгария
8. Zea mays	14932/	-"- "- "- "- "
9. Каргалик	13686/	-Китай
10. Севильская	6633	/-Испания
11. Местная	15027/	-Болгария
12. Zea mays	15031/	-"- "- "- "- "
13. Zea mays	15025/	-"- "- "- "- "
14. Царевица	15028/	-"- "- "- "- "
15. Местная форма	14902/	-"- "- "- "- "
16. mays MV-5	13311/	-Австрия
17. АЭС-203	14832/	-США
18. Горская желтая	12365/	-СССР
19. немчиновская	11968/	-"- "- "- "- "
20. Zea mays	14977/	-Болгария
21. Оригинальная	13940/	-Венгрия
22. Осетинская бел. зубовидная	11137/	-СССР
23. Кукуруза	14176/	-Индия
24. Местная	13380/	-СССР
25. Местная	13698/	-Китай "- "
26. Стерлинг	11121/	-СССР
27. MV-53	Г-407/	-Венгрия
28. Zea mays	14989/	-Болгария
29. Царевица	15028/	-"- "- "- "- "
30. Местная	14238/	-Индия
31. Кимбидж	6484/	-СССР
32. К-129	13397/	-"- "- "- "- "
33. Безенчукская	11100/	-"- "- "- "- "

1968-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı səpini üçün payızda və yazda torpağın becərilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində çoxillik ot bitkilərindən (esparset) yüksək məhsul və toxum alınması”, “Tarla növbəli əkinlərinin aqrotexniki və iqtisadi əhəmiyyətinin müqayisəli tədqiqatı”, “Payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Tütün əkinlərində alaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində tütün altında torpağın becərilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏLİYEV İ.H., ƏHMƏDOV Z.P., UNÇIYEVA G.Ş., QƏDİROV M.Ə., ƏHMƏDOV P.M., ŞƏFİYEV M.S., VEDENİNA T.Q., MUSTAFAYEV F.R., QASIMOV S.Q., ABDURƏHMANOV S.F., SADIQOV İ.M., SƏMƏDOV Ş.H., MƏMMƏDOV T.H., ŞUŞALI E.M., SÜLEYMANOV S.İ.

Hesabatda, növbəli əkinlərdə: yonca, bərsim, buğda, qarğıdalı və tütün variantlarının tədqiq edildiyi qeyd edilmişdir.

1969-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində elit toxum istehsalının effektiv üsulları”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və yeni payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Dəmyə və suvarma şəraitində tütün bitkisinin məhsuldarlığı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda becərilməsi”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Respublikamızın tütün becərilən bölgələrində perspektiv sortların müqayisəli öyrənilməsi”, “Tütünün yüksək məhsuldar və xəstəliklərə davamlı sortlarının öyrənilməsi”, “Tütün bitkisi altında torpağın becərilmə sisteminin öyrənilməsi”, “Mineral gübrələrin müxtəlif doza və nisbətlərinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏLİYEV İ.H., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇİYEVA G.Ş., MUSTAFAYEV F.R., HƏSƏNOV Y.B., VEDENİNA T.Q., QƏDİROV M.Ə., AĞABABOV E.B., HATƏMİ Ə.R., GÜLÜMCANOV S.İ., ƏSƏDOV A.M., SÜLEYMANOV S.İ., ZEYNALOV Ə.Q., VƏLİYEV H.M., HƏSƏNOV Y.B., MƏMMƏDOV T.H., SADIQOV İ.M., İBRAHİMOV Q.R., XƏLİLOV H.R.

Stansiyanın strukturu 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərin aqrotexnikası şöbəsi;
2. Tütünün seleksiya və aqrotexnikası şöbəsi;
3. Dənli, dənli-paxlalı və yem bitkiləri şöbəsi;
4. Çöl və texniki bitkilər şöbəsi;
5. Aqrokimya və biokimya laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1970-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərin yaradılması”, “Dünya qarğıdalı kolleksiya nümunələrinin öyrənilməsi və istifadəsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və yeni payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində elit toxum istehsalının effektiv üsulları”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yumşaq buğdanın Meksika sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yoncanın keyfiyyətli toxum istehsalının təşkili”, “Tütün bitkisi altında torpağın becərilmə sisteminin öyrənilməsi”, “Tütün əkinlərində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Tütünün yüksək məhsuldar və xəstəliklərə davamlı sortlarının öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏLİYEV İ.H., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇİYEVA G.Ş., BONDARENKO L.Q., MUSTAFAYEV F.R., FİLMANOVA E.V., QƏDİROV M.Ə., VEDENİNA T.Q., AĞABABOV E.B., HATƏMİ Ə.R., HƏSƏNOV Y.B., XƏLİLOV Ə.A., ƏHMƏDOVA Z.P., SÜLEYMANOV S.İ., ABBASOV B.H.

Qarğıdalı sort və hibridləri: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Krasnodar-5, Sarevisa-14907, Sevilskaya, Oriqinalnaya, Djouri, Mestnaya Bolqarskaya, Byala mestnaya, Sterlinq, Almaatinskaya, Slavqorodskaya, Nemçinovskaya, Krasnodarskiy-3, Svetoç, Kilbinc, Qorskaya jyoltaya, Belaya zubovidnaya, Bezençukskaya, Djouri, Mestnaya kitayskaya, Ruse-9/6, Çxalli, Jemçujnaya-304, Dekalb-633, Novinka-437, Miçiqañ-370, Triyeler-19B, Aridoka, Qloriya Yaneskoqo, Voronejskaya-80, Beli zubat, Jiti zubat.

Payızlıq buğda sortları: Oviaxik-65, İnia-66, Serros, Lerma roxo, Bezostaya-1, Bol buğda, Siano F-67, Tobari-66.

Payızlıq arpa sortları: Pallidum-330/2, Şirvandani, Nutans-066/2, Naxçıvandani, Seleste, Ajer, Dağ arpası.

Tütün sortları: Ostrolist-450, İmmunnıy-580, Dübek-100, Amerikan-273, Bel-61/9, Pobeditel-179, Trapezond-145, Samsun-27.

1971-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərinin araşdırılması”, “Zaqatala rayonunda alçaq boylu buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkisinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏLİYEV İ.H., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇİYEV G.Ş., MUSTAFAYEV F.R., FİLMANOVA E.V., QƏDİROV M.Ə., VEDENİNA T.Q., AĞABABOV

E.B., XƏLİLOV T.R., HATƏMİ Ə.R., SÜLEYMANOV S.İ, ABBASOV B.H, XƏLİLOV Ə.A., ŞÜKÜROV M., İBRAHİMOV Q.R., MÖVSÜMOV Z.R., ƏHMƏDOVA Z.P., QƏDİROV F.A., HATƏMİ Ə.R.

Tütün sortları: İmmunny-580, Ostrolist-1519, Amerikan-180, Bel-61/9, Verqeniya, Qleytenoza, Düdek-100, Dibneqi, Trapezond-1867, Perepojets-83., Podolskiy-23, Pobeditel-179, Dya, Didepta, Samsun-4/28, Trapezond-219, Xeksis, Yak-261, Zaqatala-294.

Payızlıq buğda sortları: Bol buğda, Bezostaya-1, Lyutessens-83, Keyfiyyətli, Qrekum-146, Milturum-159/8, Meksika sortları- İnia-66, Sete Serros-66, ABŞ sortu Verld Sidz-1877.

Payızlıq arpa sortları: Pallidum-330/2, Şirvandani, Nutans-066/2, Nudum-062, Naxçıvandani, Ajer, Dağ arpası.

1972-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Zaqatala rayonunda alçaq boylu buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏLİYEV İ.H., ƏFƏNDİYEV N.R. , UNÇİYEV G.Ş., MUSTAFAYEV F.R., FİLMANOVA E.V., QƏDİROV M.Ə., AĞABABOV E.B., VEDENİNA

T.Q., XƏLİLOV T.R., HATƏMİ Ə.R.,ƏSƏDOV A.M., MÖVSÜMOV Z.R., ƏHMƏDOVA Z.P., SEMYONOVA L.Q., ŞÜKÜROV M., RZAYEV N.D., ƏFƏNDİYEVA S.Y., İBRAHİMOV Q.R., QƏDİROV F.A., SÜLEYMANOV S.İ, ABBASOV B.H.

Tütün sortları: İmmunny-580, Ostrolist-228, Amerikan-180, Bel-61/9, Verqeniya, Qleytenoza, Düdek-100, Dibneqi, Samsun-27, Trapezond-69, Perepojets-83, Xeksis, Yak-261, Podolskiy-23, Pobeditel-179, Dya, Didepta, Trape-219, Zaqatala-294.

Stansiyanın strukturu 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərinin seleksiyası şöbəsi;
2. Tütünün seleksiya və aqrotexnikası şöbəsi;
3. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
4. Aqrokimya və biokimya laboratoriyası;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1973-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏFƏNDİYEV N.R. , MÖVSÜMOV Z.R., SÜLEYMANOV S.İ, QƏDİROV M.Ə.,

ƏLİYEV İ.D., UNÇİYEV G.Ş., SEMYONOVA L.Q., ƏLİYEV İ.H., HÜSEYNOV K.İ., QƏDİROV F.A., ƏFƏNDİYEV S.Y., HATƏMİ Ə.R., AĞABABOV E.B., ƏHMƏDOVA Z.P., ƏSƏDOV A.M., İBRAHİMOV Q.R., VEDENİNA T.Q., ƏSƏDOV A.M.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-5, Krasnodarskiy-3, Krasnodarskiy-5, Marketa, Xuonu, Veyma, Vısyancjao, Şanxeyul, Yuytyanxuanyumi, Siaxeyuymiyu, Linlyanxuanyuyumi, Nyuveybaxuan, Sindeyuyumi, Erkinxuan, Szinxuanxo, Kinxuanxo, Xuanun, Xua-2, Nuszıdın, Syandinxuan, Lanfuanuyumi, Xuanun, Qenlidzı, Syaolixuan, Yerli sarı, Ağ ortayetişən, Aryerkunak, Yerli ağ, Qara petek, Qızıl, Qırmızı gecyetişən, Gecyetişən, Sarı kunak, Ağ kunak, Ağ gövdəli, Pyostraya, Vendenxuanmaçi, Xuancyan, Xentaybayyuyumi, Tayan baymaya, Bianto, Bosin doquto, Mayfu çusasbanz, Sinsyaneyyuybay, Çlisixuan, Apdupxuanmataya, Nımanxuanmaya, Dosuyxuan, Novosadski beli, Novosadski flayşman (əsasən Çin və Yuqoslaviya sortları olmaqla 159 nümunə tədqiq edilmişdir).

Tütün sortları: İmmunniy-580, Ostralist-1519, Samsun-27, Trapezond-87, Pobeditel-179, Podiski-23, Perepojets-83, Yak-261, Xeksis, Düdek-44, Amerikan-273, Bel-61/9, Verqeniya, Nosiyana-273, Braştana bohito-886, Berley, Fizohto, Bekiy berley, Rairana-753, Poqarskiy-2934, Niksis, Didepta, Podolskiy-23, Pobeditel-179, Brasiyana, Berley-21, Fizehto-435, Kenmer himer.

Yerfındığı sortları: Pərzivan-46/2, Zaqatala-294/1

1974-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki Zaqatala bölgəsində tütünün perenosporoz və solğunluğu xəstəliklərinə qarşı kompleks effektiv tədbirlərin öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq,

perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏFƏNDİYEV N.R. , QƏDİROV M.Ə., VEDENİNA T.Q., UNÇIYEVA G.Ş., SEMYONOVA L.Q., HÜSEYNOV Q.İ., QƏDİROV F.A., ƏSƏDOV A.M., ƏFƏNDİYEVA S.Y., HATƏMİ Ə.R., AĞABABOV E.B., HÜSEYNOV A.D., ŞƏMSƏDDİNSKİ A.M., SÜLEYMANOV S.İ., ƏLİYEV İ.D., ƏLİYEV İ.H., İBRAHİMOV Q.R., MÖVSÜMOV Z.R.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Dədək-44, Dədək-566, Trapezond-3072, Trapezond-219, Trapezond-145, Dibri, Xiks rezistani, Dübək-100, Ostrolist-450, Ostrolist-1519, Yak-261, Yak-262, Yak-264, Virqiniya, Peremojes-83, Bel-61/9, Bel-61/10, Amerikan-273, Amerikan-622, Amerikan-180, Amerikan-0575, Ostrolist-01, Pobeditel-179, Podolskiy-23, Samsun-27, Koker-254, Ranrana, Berley, Florida-513.

1975- ci il. **İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:** “Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisinin toxumçuluğu”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏLİYEV İ.H., QƏDİROV F.A., ABBASOV B.H., SOFİYEV H.S. ƏSƏDOV A.M., ƏFƏNDİYEVA S.Y., QƏDİROV M.Ə., MUSTAFAYEV F.R., HATƏMİ

Ə.R., ƏFƏNDİYEV N.R. , UNÇIYEVA G.Ş., AĞABABOV E.B.,
VEDENİNA T.Q.

Tütün sortları: Dübək-566, Trapezond-93, Bel-61/10, Trapezond-155, Havana-273, Trapezond-3072, Trapezond-85, Trapezond-87, Rapello-1579, İmmunny-580, Amerikan-97, Podolskiy-23, Havana-400, Ostrolist-173, Ostrolist-228, Yak-261, Ostrolist-93, Pobeditel-179, Braziliya-445, Vlasov, Xixsis.

1976-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaqalara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Arpa bitkisinin kök çürüməsi və ona qarşı mübarizə tədbirləri”, “Buğda xəstəliklərinə qarşı müxtəlif mübarizə üsulları”, “Yuqoslaviyadan introduksiya edilmiş “Sava” buğda sortunun becərilməsi”, “Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, MÖVSÜMOV Z.R. ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEV S.Y., QƏDİROV M.Ə., QƏHRƏMANOV Y., VEDENİNA T.Q., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., HATƏMİ Ə.R., ƏFƏNDİYEV N.R. , MUSAYEV Ə.C., UNÇIYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., ƏLİYEV İ.H., QƏDİROV F.A., AĞABABOV E.B., CƏFƏROV A.A., ABDULLAYEV R.M., RƏCƏBOV A.A.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Bezostaya-1, Kavkaz, Avrora, Sapa hatif, Koperatorka, Odesskaya-61, Odesskaya-51, Pitik-62, Siza-139, Salmayo, Bol buğda, Sava, Arzu-287, Norin-66, Nadejda-2, Rusilka, Druçamp, Abşeron-19.

Tütün sortları: Samsun-27, Trapezond-87, Amerikan-68, Ostralist-96, Oktyabr-6, Pobeditel-179, Ostralist-173, Ostralist-450, Ostralist-103, İmmunniy-580, Berley-21, Dübek-100, Poqarskiy-2934.

Stansiyanın strukturu 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərin aqrotexnikası şöbəsi;
2. Tarla bitkilərin seleksiyası şöbəsi;
3. Tütünün seleksiyası və aqrotexnikası şöbəsi;
4. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
5. Aqrokimya və torpaqşünaslıq laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1977-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaclara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedicisi sistemin strukturu ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitdə becərilən, qarğıdalının quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütünün toxumçuluq üçün becərilməsi”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, “Yüqoslaviyadan introduksiya edilmiş “Sava” buğda sortunun becərilməsi”.

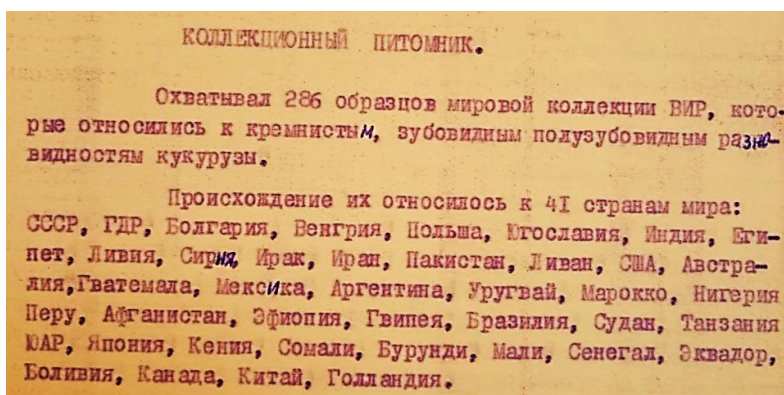
“Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”, “Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığına təsiri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., HATƏMİ Ə.R., MUSAYEV Ə.C., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇIYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., QƏDİROV F.A., SOFİYEV H.S., HİDAYƏTOV D., ABDULLAYEV R.M., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., AĞABABOV E.B., QƏDİROV M.Ə. VEDENİNA T.Q.

Yumşaq buğda sortları: Bol buğda, Siza-139, Salmayo, Sas VNIIP-138, Arzu-287, Rusilka, Abşeron-19, Yaqiy-53, Abşeron-288, Albidium-25, Bezostaya-1, Kavkaz, Avrora, Sava, Koperatorka, Odesskaya-51, Pitik-62, Norin-66, Remka, Druçamp, Abşeron-19, Tioik-62, Sapa hatif , Nadejda-2, Odesskaya-61, Norin-66.

Qarğıdalı sortları: Krasnodarskiy-3, 5, 201, 236, 303,350, Zaqatala-6,7,8,9,10,11.

Tütün sortları: Samsun-155, Samsun-27, Dübek-100, Amerikan-62, 68, 273, 280, Trapezond-66, 87, 307, 206, 3072, 69, 273, 41, 145, 219, 3073, 285, 153, 1867, 93, Nikosiana-273, Virginiya, Berley-21, Bel-61/9, Florida-515, Koker-139,298,254, Bely Berley, Rana ranaplata, İmmunniy-580, Ostralist-6, 103,205, 223, 228, 273, 93, 451, 173, 450, 1519, 2747, Yak-261, Yubiley-8, Pobeditel-179, Vlasov-66 sarı, Kanada-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Hesabatda qarğıdalının kolleksiya pitomnikində mənşəyi 41 dövlətdən olan, 286 nümunə tədqiq edildiyi qeyd edilmişdir.

1978-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri”, “Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedici sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, MUSAYEV Ə.C., HATƏMİ Ə.R., MUSTAFAYEV F.R., AĞABABOV E.B., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., HİDAYƏTOV D., ABDULLAYEV R.M., PAŞAYEV V.N., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., QƏDİROV F.A., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., MÖVSÜMOV Z.R., ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVA S.Y., VEDENİNA T.Q., SOFİYEV H.S.

Tütün sortları: Banat-335, Dübək Kirgiz, Dübək-566, Samsun-155, 4/28, 27, 1, 3073, 1, Samsun krupniy, Amerikan-341, 25, 572, 24, 55, 307, 66, 62, 290, Trapezond-285, 219, 7, 4/3, 87, 41, 153, 273, 328, 298, 254, 139, 145, 87, 66, 93, 69, 102, Berley-21, 49, Bel-61/9, Nikosiana-273, Florida-515, Koker-139, 298, 254, Bely Berley, Raprana, Dik qulaq, Ostralist-173, 52, 450, 44,75, 45, 20, 125, 5, 312,

1519, 45, 228, 7, 205, 451, 103, Virciniya-37, 54, 178, İmmunniy-580, Oktyabr-6, Yubiley-8, Pobeditel-179, Yak-261, Sumatra-704, Krupnolist-3, Podolskiy-23.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: 32 nümunə cəlb edilib: Sava, Bezostaya-1, Kavkaz, Avrora, Sapa hatif , Odesskaya-51, Pitik-62, Kapella-1, Abşeron-19, Eritrospermum-1, Salmayo, Druçamp, Abşeron-288, Uorl sides, Koperatorka, Odesskaya-61, Siza-139, Arzu, Norin-66 , Nadejda-2, Albidium-25, Sas VNİİP-138, Bol buğda, Rusilka, Yaqiy-53, Russel, Psevda qostianum-24, Zaqatala-13.

1979-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan əlaqlara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedicisi sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın məhsuldar və keyfiyyətli, yatmaya, şaxtaya davamlı sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitində becərilən, qarğıdalının tezyetişən, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq arpanın elit toxumlarının daha effektiv üsulla istehsalı”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin toxum üçün becərilməsi”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, “Qarğıdalı hibridlərinin müsabiqəli sortyoxlama pitomnikində tədqiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi

aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, QƏHRƏMANOV Y., QƏDİROV M.Ə., VEDENİNA T.Q., ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., HATƏMİ Ə.R., MUSAYEV Ə.C., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.B., HİDAYƏTOV D.A., ƏFƏNDİYEV N.R., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., QƏDİROV F.A., ƏLİYEVƏ M., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., SOFİYEV H.S., ƏLİYEV A., ABDULLAYEV R.M.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Sava, Bezostaya-1, Kavkaz, Avrora, Sapa hatif , Odesskaya-51, Pitik-62, Kapella-1, Abşeron-19, Eritrospermum-1, Salmayo, Druçamp, Abşeron-288, Uorl sides, Koperatorka, Odesskaya-61, Siza-139, Serros, Arzu, Norin-66 , Nadejda-2, Albidium-25, Psevda qostianum-24, Sas VNIIP-138, Bol buğda, Rusilka, Yaqiy-53, Russel aspm.

Qarğıdalı sortları: Krasnodarskiy-5, 303, Zaqatala-8, 8/1, 9, Iveriya-503, Kartuli-52.

Tütün sortları: Dübek Kirgiz, Samsun-27, Amerikan-25, Banat, Dübek-44, Samsun-940, Florida-513, Samsun-3073, Amerikan-341, Dübek-566, Trapezond-87, Ağ-10, Amerikan-290, Trapezond-145, Trapezond-153, Amerikan-66, Koker-258, Koker-139, Berley-21, Trimixaylovskaya, Xodaseviç, Ostralist-450, Ostralist-11, Zaqatala-67, İmmunnıy-580.

1979-cu ilin hesabatında, Dövlət Sort Sınağına təqdim etmək üçün hazırlanan tütün bitkisinin Zaqatala-67 sortunun, 1977-1978-1979-cu illərdə İmmunnıy-580 sortu ilə müqayisəli şəkildə tədqiq edildiyi, sort keyfiyyəti və məhsuldarlığa görə üstün olduğu qeyd edilmişdir.

Гейд etmək lazımdır ki, dövlət sort sınağına
vermək üçün hazırlanan Zaqatala 67 sortu 1977, 1978
və 1979-cu illərdə rayonun Sosializm kolkhozun təsər-
ruxfat şəraitində joxlanılmışdır.

Бу колхозун sahəsində 1977-чи илдә 4 гектар
1978-чи илдә 10 га, 1979-чу илдә 10 га / Имуннј 580
sortu ilə јанашы әкилинидир./ Векетаси јанын сонунда -
истер мәнсулдарлыг чәһәтинчә вә истерсә дә сорт кеј-
фијјәти чәһәтинчә Зaqатала 67 сорту Имуннј 580
сортундан үстүн олмасы мүјјән едилмишдир. 1980-чи
илдә бир нечә гибридләрин тәсәррүхфат шәraitиндә јох-
ланылмасы нәзәрдә тутулмушдур.

1980-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitində becərilən, qarğıdalının tezyetişən, quraqlığa, yatmaya, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedicisi sistemin strukturasi ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏFƏNDİYEV N.R., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEV G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ABDULLAYEV R.M., MƏMMƏDOV B., MÖVSÜMOV Z.R., ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEV S.Y., HATƏMİ

Ə.R., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., QƏDİROV M.Ə., ƏLİYEV İ.H.,
ƏLİYEV A.H, SOFİYEV H.S, AĞABABOV E.V., PAŞAYEV B.N.

Qarğıdalı sortları: Krasnodarskiy, Kazaxskiy-43, Djouri, Zaqatala yerli, Sarevisa, Kitayskaya, Iveriya-503, Kartuli-52.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Sava, Uorl sides, Sas VNIIP-138, Avrora, Odesskaya-51, Bezostaya-1, Kavkaz, Koperatorka, Albidium-25, Remka, Norin-66, Sapa hatif, Yaqiy-53, Bol buğda, Rusilka, Pitik-62, Kapella-1, Abşeron-19, Salmayo, Druçamp, Eritrospermum-1, Abşeron-288, Siza-139, Serros, Arzu-287, Nadejda-2, Russel aspm.

Tütün sortları: Ostralist-1519, İmmunnıy-580, Samsun-155, Samsun-3072, Trapezond-219, Poqarskiy-193, Trapezond-285, Bel-1/10, Ostralist-52, Ostralist-93, Ostralist-45, Zaqatala-67, Dübek-106, Trapezond-69, Trapezond-158, Koker-298, Djabel-sekirka, Yana kirvaler, Enidje, Koker-298, Koker-258, Koker-13, Berley-21, Podolskiy-23, Ostralist-44, Oktyabr-6, Yubiley-8, Amerikan-341, Florida-513, Dübek-100, Trapezond-87, Amerikan-24, Amerikan-62, Pobeditel-179, Poqarskiy-2934, Raprana-753, Ostralist-2747, Samsun-3072, Amerikan-206, Trapezond-153.

1981-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyetišən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində toxum üçün tütün bitkisinin becərmə aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”, “Zaqatala rayonunda taxıl bitkiləri altında, torpağın eyni sahənin ardıcıl becərilməsində qida maddələrinin balansının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının introduksiya

edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Qarğıdalı səpinlərində alaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizənin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yarsdılması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏFƏNDİYEV N.R., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., MÖVSÜMOV Z.R., MUSAYEV Ə.C., QƏDİROV M.Ə., UNÇİYEV G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ABDULLAYEV R.M., MƏMMƏDOV B., ƏLİYEV İ.H., ƏLİYEV V.Y., ƏSƏDOV A.M., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEV S.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEV Q.M., HÜSEYNOV Ə.C., HATƏMİ Ə.R., ƏLİYEV M.İ., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., QƏHRƏMANOV Y, XƏLİLOV Ə.A.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Kavkaz, Şərq, Bol buğda, Eritropermum-636, Cəfəri, Sevinc, Site-Serros, Bezostaya-1, Pərzivan, Qrekum-188, Qruzinskiy, Gürgənə-1.

Qarğıdalı sortları: Krasnodarskiy-5, Kartuli-9, Kartuli-11, Kartuli-52, Iveriya-503, Uşba, Kazaxskiy-43, Djouri, Zaqatala yerli, Sarevisa, Kitayskaya, Kartuli-52.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Zaqatala-1, Zaqatala-4, Zaqatala-12, Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti.

Stansiyanın strukturu 6 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərin seleksiyası şöbəsi;
2. Dənli bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Tütünçülük şöbəsi;
4. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərinin becərmə texnologiyası şöbəsi;
5. Aqrokimya və torpaqşünaslıq laboratoriyası;
6. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1982-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Vegetasiya müddətinin 90-100 gün olan, axırıncı dərimə qədər 115-125 gün tələb olunan, hektardan azı 34-36 sentner məhsul verməklə, növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏFƏNDİYEV N.R., MUSAYEV Ə.C., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., MÖVSÜMOV Z.R., ƏSƏDOV A.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.A., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., ƏLİYEV V.Y., QƏDİROV M.Ə., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVA S.Y., SÜLEYMANOV S.İ., QƏHRƏMANOV Y., HATƏMİ Ə.R., XƏLİLOV Ə.A.

Yumşaq buğda sortları: Kavkaz, Bol buğda, Eritrospermum-636, Sevinc, Azərbaycan-1, Ranka, Serros, Arzu, Cəfəri, Avrora, Nadejda, Bezostaya-1, Yanqi-53.

Tütün sortları: İmmunniy-1, Krupnolistniy-1, İmmunniy-580, Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti, VİTİM-8, VİTİM-9, VİTİM-12.

1983-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində dənli bitkilərin toxumçuluğunun səmərəli təşkilinin hazırlanması və istehsalçılara tövsiyə edilməsi”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 45-50 sent/ ha, suvarılma şəraitində 90-110 sent/ha olan qarğıdalının becərmə texnologiyasının işlənib hazırlanması”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, ” Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-

100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyetišən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində toxum üçün tütün bitkisinin becərmə aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏFƏNDİYEV N.R., MÖVSÜMOV Z.R., ƏSƏDOV A.M., ƏMİROV N.S., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., SÜLEYMANOV S.İ., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVA G.Ş., QƏDİROV M.Ə., ƏLİCANOV H.M., ƏFƏNDİYEVA S.Y., FİLMANOVA E.V., MƏMMƏDOV B.A., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., ƏLİYEV İ.H., ƏLİYEV V.Y., HATƏMİ Ə.R., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QƏHRƏMANOV Y.K., XƏLİLOV A.Ə.

Taxıl sortları: arpa- Pallidum-596, buğda: Kavkaz, Bezostaya-1, Gürgənə-1, AzNİİZ-3, Pərzivan-20, Avrora, Nadejda, Eritrospermum-636, Ranka, Perros, Cafəri, Yanqi-53, Sevinc, Azərbaycan-1, Qrekum-136, Raduqa, Bol buğda, Serros, Şərqi, Pərzivan-1, Odeskaya-51, Sava.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-236, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

1984-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq yumşaq buğdanın Azərbaycanın suvarılmayan bölgələri üçün yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı sortlarının yaradılması”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Elit toxum istehsalı üçün qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyetišən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Ostralist tipli məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi

şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏSƏDOV A.M., MUSAYEV Ə.C., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., MÖVSÜMOV Z.R., ƏMİROV N.S., PAŞAYEV V.N., MUSTAFAYEV F.R., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., FİLMANOVA E.V., MƏMMƏDOV B.A., RAMAZANOVA Q.A., ABBASOV B.H., ƏLİYEV Ə.G., HÜSEYNOV Ə.C. ƏLİYEVA Ə.İ., ƏLİYEV İ.H., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏLİYEV V.K., ƏFƏNDİYEVA S.Y., MƏMMƏDOV O.Ş., XƏLİLOV A.Ə., HATƏMİ Ə.R.

Yumşaq buğda sortları: Qafqaz, Lyutessens-24, Qrekum-136, Eritrospermum-29, Raduqa-9, Gürgənə-1.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-303, Krasnodar-236, Kartuli-9, Kartuli-52, Dekapreleviç-1, AzNİİZ-3, Şəkərli ağ, Şəkərli sarı, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-68, Zaqatala-514.

1985-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Xarici mühitin mənfi təsirləri şəraitində, mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına və keyfiyyətə təsiri”, “Payızlıq taxıl bitkiləri və qarğıdalının ilkin toxumçuluğu”, ”Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı, nəmliliklə təmin olunmuş ərazilərdə 60-70 sent/ha, nəmliliklə təmin olunmamış şəraitdə isə 45-50 sent/ha-ya çatdırılması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyetišən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması”, “ Toxum üçün tütün və

maxorkanın yeni rayonlaşdırılmış sortlarının becərilməsində təkminləşdirilmə metodları”.

1984-cü ilin hesabatında “Zaqatala-68” qarğıdalı sortu ilk dəfə belə adlandırılmış, 22.03.2000-ci il tarixində Dövlət reyestrində qeyd alınmış və Seleksiya Nailiyyətlərinin Sınağı və Mühafizəsi üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən Ş.B.Bulacova, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, B.A.Məmmədov və N.İ.Kərimova “Müəlliflik Şəhadətnaməsi” verilmişdir (Patent №00061).

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

MÜƏLLİFLİK ŞƏHADƏTNAMƏSİ

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə verilən səlahiyyət əsasında yeni 00061 № li patent üzrə müəlliflik şəhadətnaməsi perilir

Seleksiya Nailiyyətin adı	Таргыдалы "Зақаталақаја 68 "
Şəhadətnamənin sahibi	Зақатала Елми-Тәҗрүбә Базасы Азәрбајҗан Елми-Тәдғигат Әкинчилиги Институту
Müəllif	Булдчава Ш.Б., Әлиҗанов Р.М., Унҗијева Г.Ш., Мәммәдов Б.А., Кәримов Н.И.
Örizenin nömrəsi	№00061
İkmalik tarixi	17.02.1996

22 Март 2000-чи и тарихда
Дөвләт рејестринда қейд олунуб

Seleksiya nailiyyətlərinin
sınağı və mühafizəsi üzrə
Dövlət Komissiyasının fədri

 Ф.ПАШАЈЕВ

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏSƏDOV A.M., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.A., SƏFƏROV S.A., MUSTAFAYEV F.R., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., ABDULLAYEV R.M., RAMAZANOVA Q.A., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVA S.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., XƏLİLOV A.Ə., PAŞAYEV V.N., HÜSEYNOV Ə.C., ƏLİYEVA Ə.İ., MƏMMƏDOV O.Ş.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-5, Krasnodar-236, Kartuli-52, Uşba, Dekapreleviç-1, Araqvi-3, Sveriya-6, Kartuli-9, Araqvi-1, İveriya-4, İveriya-5, İveriya-503, Kartuli-2, Zaqatala-514, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, AzNİİZ-3, Kristal.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Bezostaya-1, Pallidum-596, Qafqaz, Gürgənə-1, Qiymətli-80, Site serros-66, Pərzivan-1.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Tala-160/1, Tala-52/17, İmmunniy-1, Yubileyniy-8, Zaqatala ostralisti, Zaqatala-67, Avar-106, Pərzivan-81/5.

1986-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Payızlıq taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha), quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, vegetasiya dövrü 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-

600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 80% olan tütün sortunun yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldarlığını proqramlaşdırmaq üçün becərmə texnologiyasını işləyib hazırlamaq və tətbiq etmək”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., MUSAYEV Ə.C., ƏMİROV N.S., ƏLİYEV S.A., MUSTAFAYEV F.R., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., AĞABABOV E.V., ƏLİYEV Ə.İ., SƏFƏROV S.A., ƏLİYEV Ə.G., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.A., RAZİYEV S., RZAYEV M.Y., FİLMANOVA E.V., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., QƏDİROV M.Ə., MƏMMƏDOV O.Ş.

Taxıl sortları: Bezostaya-1 , Kollektivnaya-77, Qiymətli-80, Tritikale, Pallidum-596.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Azərbaycan-3, Krasnodar-236, AzNİİZ-3, Araqvi-6, Kartuli-52, Dekapreleviç-1, Zaqatala-66, Qazaxıstanskiy-43, Zaqatala-68, Kristal, Kuban, AzNİİZ-4, İveriya-8, Qafqaz, Kartuli-58, Krasnodar-236, Kolxida-1.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Samsun-155, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, Pərzivan-81, Zaqatala-67, Tala-52, Oktyabr-6, Liniya-212, Krımskiy stepnoy, Moldavskiy-126, Ostralist-1519, Ostralist-38, Ostralist-52, Ostralist-215, Ostralist-36, Ostralist-451, Ostralist-78, Ostralist-43, Ostralist-93, Berley-21, Tala-160/1, Yubileyniy-8, Krupnolist-4, Vitim-8, İmmunniy-1, Yak-261, Pobeditel-179, Ağ forma, Sarı forma, Trapezond-66, Avar (göy), Sobolçevskiy, Amerikan-213, Koker-254, Amerikan-273, Amerikan-307, Podolskiy-25, 28, Pobeda-2, Krupnolist-1, Krupnolist-8, Krupnolist-15, Krupnolist-12,

Krupnolist-66, Trapezond-19, Sobolçevskiy-193 Virciniya-115, Peremojes-83, Nedozobruçenskiy-8, Talakorskiy-28.

1987-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha), quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, ”Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Əkin sıxlığı və mineral gübrələrin miqdarının “Virciniya” tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və keyfiyyətinə təsirinin öyrənilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., SƏFƏROV S.A., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVA G.Ş., RZAYEV M.Y., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏLİYEV İ.H., ƏFƏNDİYEVA S.Y., FİLMANOVA E.V., ABDURƏHİMOV H.Y., ƏMİROV N.S., ƏLİYEV S.A., MUSTAFAYEV F.R., ABBASOV B.H., ƏLİYEV Ə.G., AĞABABOV E.V., ƏLİYEVA Ə.İ., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.A., MİXAYLOVA T.N., MƏMMƏDOV O.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Araqvi-6, Kartuli-52, Krasnodar-236, Krasnodar-362, Beymaya, Xuanmaya, Andunxuanmaya, Populyasiya-154,153,156, Qazaxıstan-43, AzNİİZ-3, Dekapreleviç-1, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Taxıl sortları: Lyutessens-0743, Qrekum-139, Eritropermum-44, Milturum-0420, Pərzivan-1, Bezostaya-1, Kollektivnaya-77, Qiymətli-80, arpa- Siklon.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, Pərzivan-81, Tala-52, Tala-160, Göy rəngli-106 (Avar).

Stansiyanın strukturu 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Tarla bitkilərin seleksiyası şöbəsi;
2. Tarla bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Tütünçülük şöbəsi;
4. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin becərmə texnologiyası şöbəsi;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1988-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitdə, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, dənli yüksək keyfiyyətli və məhsuldarlığı 50-60 sent/ha olan yumşaq buğda sortlarını yaratmaq və istehsalata tətbiq etmək”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində rayonlaşdırılmış və perspektiv yeni payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək

texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Azərbaycan şəraitində qarğıdalının elit toxum istehsalının təşkili və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., SƏFƏROV S.A., MUSAYEV Ə.C., ƏLİYEV S.A., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., RZAYEV M.Y., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏFƏNDİYEV S.Y., FİLMANOVA E.V., UNÇİYEV G.Ş., ƏLİCANOV H.M., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏMİROV N.S., MUSTAFAYEV F.R., HATƏMİ Ə.R. ƏLİYEV İ.H., ABBASOV B.H., ŞABANOVA Ə.M., PAŞAYEV V.N.

Payızlıq yumşaq buğda sortları: Bezostaya-1, Pərzivan-1, Lyutessens-0743, Milturum-0420, Eritropermum-44, Qrekum-139, Barbarosa-38, Ferruqineum-33, Kollektivnaya-77, Ləyaqətli-17, Zedazeni, Marneuli, Siklon.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-303,236, Venqerskiy-1,2,3,4,5,6,7,8, Kirqizskiy-60, Zaqatala-68, Çuyskaya-62, İveriya-4,5,6, Saquramo-150, Zaqatala-514, Mutant-1, Vartaşenskiy, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, İmmunniy-580, Göy 106 (Avar), Ostralist-215, 362, 1519, Krupnolist-1, 12, 15, 8, 9, 512, 167, Tala-160, İmmunniy-1, Ağ forma, Pərzivan-81, Sarı forma, Samsun-155, 218, Podolskiy-23, Ukrayna-85, Fransuz.

1989-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Dənli

sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Payızlıq dənli bitkilərin ilkin toxumçuluğu”, “Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., ƏLİYEV S.A., HATƏMİ Ə.R., MUSTAFAYEV F.R., RZAYEV M.Y., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏFƏNDİYEV S.Y., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEV G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., MƏMMƏDOV B.A., ƏLİYEV İ.H., ABBASOV B.H., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., ƏBDÜRƏHİMOV H.Y., AĞABABOV E.V., SOFİYEV H.S., ƏMİROV N.S., RAZİYEV S.E., FİLMANOVA E.V.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-236,303, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Venqerskiy-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, Çuyskaya-7, Kirqizskiy-60, İveriya-4,5,6, Saquramo-150, Zaqatala-68, Vartaşen-1, Zaqatala-514, Mutant-1.

Taxıl sortları: Kollektivnaya-77, Pərzivan-1, Siklon, Ləyaqətli-17, Birlik, Zedazeni, Marneuli, Qafqaz, Gürgənə-1.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Avar-106 (göy), Ostralist-215, 362, 93, 2717, 52, Krupnolist-1, 12, 15, 8, 9, 167, 50, Tala-160, İmmunniy-1, Pərzivan-81, Sarı forma, Zaqatala-67, Zaqatala-65, Samsun-155, Podolskiy-23, Peremoysk-83, Berley-21, Yubiley-8, Ukrayna-85, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, Yaşıl-106.

1990-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən tütün sortlarının yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, “Müxtəlif və perspektiv etalon tütün sortlarının keyfiyyət göstəricilərini, kimyəvi texnologiyasını və çəkim keyfiyyətini öyrənmək və seleksiyada tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: C.Ə.ƏLİYEV, ƏSƏDOV A.M., ƏLİYEV S.A., RZAYEV M.Y, ABBASOV B.H., ƏLİYEV İ.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P., HƏSƏNOV F., HATƏMİ Ə.R., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., ABBASOVA A.M., HÜSEYNOV Q.S., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., MƏMMƏDOV B.A., SÜLEYMANOV S.İ., QƏDİROV M.Ə., MUSTAFAYEV F.R., ABDURƏHİMOV H.Y., ƏMİROV N.S., ŞABANOVA Ə.M.

Tütün sortları: İmmunniy-580, Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti, Avar-106 (göy), Pərzivan-81, Tala-52, Tala-160, Göy rəng-106, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala sivriyarpaq, Ostralist-1519, Samsun-155, Krasnodar-236, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Hibrid-514.

Qarğıdalı sortları: Krasnodar-236, Krasnodar-303, Xəzər-415, Zaqatala-27, Moldavskiy-215, İveriya-5,6,8, Qafqaz, Kartuli-58, Venqerskiy-5, 6, 7, 8, Yuqoslaviya, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Taxıl sortları: Kollektivnaya-77, Siklon, Pərzivan-1, Ləyaqətli-17, Birlik, Bezostaya-1, Qiymətli-80, Tərtər, Zedazeni, Marneuli.

1991-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində Virciniya tipli perspektivli tütün sortlarının becərmə texnologiyası”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə dövrü 120-130 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Ostralist tipli məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, vegetasiya müddəti 110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə müddəti 120-130 gün olan, I-II növ çıxımı 85% təşkil edən tütün sortlarının yaradılması”, “Rayonlaşmış qarğıdalı sortları üzrə elit toxum istehsalının təşkili”, “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisinin əsas ziyanverici və xəstəliklərinə qarşı mübarizə tədbirlərinin təkmilləşdirilməsi”, “Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏSƏDOV A.M., ƏLİYEV S.A., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., RZAYEV M.Y., ƏLİYEV İ.H., QARAYEV P.S., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏKBƏROV Ə.D., HATƏMİ Ə.R., MƏMMƏDOV Ə.M. , HÜSEYİNOV B.M., MUSTAFAYEV F.R., SEYİDOV M.H., HÜSEYİNOV H., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., MƏMMƏDOV B.Ə., ŞABANOVA Ə.M., HƏSƏNOV F., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y.

Tütün sortları: Kokker-347, Speyt, NS-82, Severhaya Korolina, Virciniya-17A, Virciniya-115, İmmunny-580, Pərzivan-2, 81, Ostralist-215, 1519, 93, 52, 512, 78, 38, 45, 93, 2747, Krupnolist-1, 12, 8, 15, 167, Sarı forma, Zaqatala-67, Zaqatala ostralisti, Samsun-155, Podolska-23, Perem-83, Yubiley-8, Zaqatala iriyarpaqlısı, Ukrayna-85, Tala-160, Oktyabr-6, Moldaviya-126, Trapezond-2188, 449, 1204, 15, 19, Dübək-2898, Mutant-1204, Sobosçiski, Amerikan-307, Berley-256, 320, Zaqatala sivriyarpaq.

Payızlıq buğda sortları: Olimpiya-2, Spartanka, Pərzivan-1.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Krasnodar-236, AzNİİZ-3, Qruzinskiy NİİZ-158, Beyma-8, Moldaviya-1, Macarıstan-1.

1992-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi”, “Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Qarğıdalı sortlarının ilkin toxumçuluğu və elit toxum istehsalı”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Virciniya tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və müxtəlif üsullarla qurudulduqda sort keyfiyyətinin öyrənilməsi”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Müxtəlif torpaq və

iqlim şəraitində bərk və qüvvətli buğda sortlarının keyfiyyətli, məhsuldar toxum istehsalında kompleks aqrotexniki tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji şəraitində yeni rayonlaşdırılmış və perspektiv tütün sortlarından keyfiyyətli toxum alınması aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏSƏDOV A.M., ƏLİYEV S.A., HÜSEYİNOV H., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.Ə., UNÇİYEVA G.Ş., BULACOVA Ş.B., HÜSEYİNOV B.M., MUSTAFAYEV F.R., MƏMMƏDOV Ə.M. , HATƏMİ Ə.R., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ƏLİYEV İ.H., ŞABANOVA Ə.M., ÖMƏROV Z.Ö., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏKBƏROV Ə.D., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y., HƏSƏNOV F., RZAYEV N.M., RZAYEV M.Y.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-27, Xəzər-415, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Taxıl sortları: buğda-Olimpiya-2, Spartanka, Pərzivan-1, arpa-Radikal.

Tütün sortları: Kokker-347, Virciniya-17A, Virciniya-115, İmmunny-580, Pərzivan-2.

Stansiyanın strukturu 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
2. Qarğıdalının becərmə texnologiyası və keyfiyyət analizi şöbəsi;
3. Tütünün seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
4. Tütünün becərmə texnologiyası və keyfiyyət analizi şöbəsi;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1993-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və

qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Qarğıdalı sortlarının ilkin toxumçuluğu və elit toxum istehsalı”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji şəraitində yeni rayonlaşdırılmış və perspektiv tütün sortlarından keyfiyyətli toxum alınması aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: ƏSƏDOV A.M., ƏLİYEV S.A., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ƏLİYEV İ.H., ŞABANOVA A.İ., QARAYEV P.S., QULİYEV S. , ƏKBƏROV Z.İ., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ZEYNALOV B.H., RZAYEV M.Y., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.Ə., UNÇİYEVƏ G.Ş., BULACOVA Ş.B., HÜSEYİNOV B.M., MUSTAFAYEV F.R., MƏMMƏDOV Ə.M. , HATƏMİ Ə.R., ƏKBƏROV Ə.D., ƏFƏNDİYEVƏ S.Y.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Zaqatala iriyarpaqlısı, İmmunny-580, Pərzivan-2, Zaqatala ostralisti, Ostralist-215, 93, 45, Fransa, Sarı forma, Samsun-155,655,117, Samsun Absna, Peremojes-83, Yubiley-8, İriyarpaqlı-512, Dübək-2898, Sobosçiski-143, Berley-250, 320, Zaqatala Trapezond, Trapezond-15, Moldaviya-272, 484, Kuban, Virciniya Speys, Virciniya-401, 252, 15, 443, 17A, Koker-347, İriyarpaqlı-8, Podolski-23, Tala-160, Göy 106 (Avar).

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-27, Xəzər-415, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Taxıl sortları: buğda-Olimpiya-2, Spartanka, Pərzivan-1; arpa-Radikal.

1994-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Azərbaycanın yağmurluqla təmin olunmuş dəmyə şəraiti üçün, potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlənin məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və istehsalata tətbiqi”, “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növü çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., ƏSƏDOV A.M., ƏKBƏROV Z.İ., HACIMƏMMƏDOV İ.M., ABBASOV B.H., QARAYEV P.S., MUSAYEV Ə.C., ƏLİYEV İ.H., QULİYEVA S. RZAYEV M.Y., ƏLİCANOV H.M., MƏMMƏDOV B.Ə., UNÇİYEVA G.Ş., BULACOVA Ş.B., HATƏMİ Ə.R., ƏLİYEVA Ə.İ., ŞABANOVA A.İ., ABBASOVA A.M.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Zaqatala iriyarpaqlısı, Samsun, Samsun Apsna, Dübək-38, 2898, Pərzivan-2, 81, Oktyabr-6, Krupnolist-1, 12, 15, 81, 512, Ostralist-1, 52, 93, 215, 1519, 38, 45, 52, 78, 2747, Sobolçeskiy, İmmunnıy-580, Yubiley-8, Peremojet-83, Podolski-23, Moldavski-23, 272, 448, Ukrayna-85, Mutant-1284, Trapezond-1204, 288, 449, 162, Pərzivan Trapezondu, Kuban-43,

Zaqatala ostralist, Tala-160, 106 göy forma, Berley-256, 320, Virciniya-17A, Koker-347.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-27, Xəzər-415, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, AzNİİZ-3, Zaqatala-27, Zaqatala-68, Yuqoslaviya, Moldaviya.

Taxıl sortları: buğda-Olimpiya-2, Spartanka, Pərzivan-1, Mirbəşir-128; arpa- Radikal və Seltik.

Stansiyanın strukturu 5 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
2. Tütünün seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Becərmə texnologiyası şöbəsi;
4. Dən və paxlalı bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
5. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

1995-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycan şəraitində potensial dən məhsulu 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiq edilməsi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., ƏLİCANOV H.M., UNÇİYEVA G.Ş., BULACOVA Ş.B., MƏMMƏDOV B.Ə., ŞÜKÜROV M., HATƏMİ Ə.R., ƏSƏDOV A.M.,

ƏKBƏROV Z.İ., RZAYEV M.Y., HACIMƏMMƏDOV İ.M., AB-BASOVA A.M., ABBASOV B.H., QARAYEV P.S., ƏLİYEVƏ Ə.İ.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-27, Xəzər-415, Zaqatala-68, Yuqoslaviya hibridi, Moldaviya, İran hibridləri, Krasnodar-236, AzNİİZ-3, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Cuvəri.

Taxıl sortları: buğda- Pərzivan-1, Spartanka, Mirbəşir-128, Zaqatala-93, arpa- Seltik.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Tala-160, Zaqatala ostralisti, Pərzivan-2, Berley, Virciniya, Krupnolist-12, Ukrayna-85, Pərzivan Trapezondu.

Hesabatda, qarğıdalı bitkisinin Zaqatala-514, Zaqatala-27, Xəzər-415 sortlarının Dövlət Sort Sınağında olduğu və Zaqatala-68 sortunun DSS-ya veriləcəyi qeryd olunmuşdur.

1995-ci ilin hesabatında “Pərzivan-2” tütün sortunun 1993-cü ildən DSS-ya təqdim olunduğu qeyd olunmuşdur.

1996-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqların yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30 sent/ha) keyfiyyətli lobya sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100

sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., ƏLİCANOV H.M., UNÇİYEVA G.Ş., BULACOVA Ş.B., ƏKBƏROV Z.İ., ABBASOV B.H., QARAYEV P.S., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QULİYEVƏ S.A., ƏMİROV L.Ə., QASIMOV B.M., ŞÜKÜROV M., HATƏMİ Ə.R., RZAYEV M.Y., ƏSƏDOV A.M., ABBASOVA A.M.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Trapezond-288, 449, 1204, 15, İmmunniy-580, Ostralist-38, 45, 215, Podolski-23, İriyarpaqlı-8, Moldavski-448, Sivriyarpaq-215 Pərzivan Trapezondu, 106 göy forma, Zaqatala-1, Tala-160, Zaqatala sivriyarpaq, Koker-347, Dübək-2898, Dübək-38, Krupnolist-1, 8, 12, Peremojet-83, Oktyabr-6, Samsun Apsna, Samsun-155, Sobolçatıy, Ukrayna-85, Podolski-23, Amerikan-307, Yubiley-8, Krupnolistniy-66, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala ostralisti, Berley-256, 320, Virciniya-17A, 79, Koker-347.

Lobyə sortları: Yerli piyada, AzETƏİ-352, Kişinyovskaya.

Lüpin sortu: ağ lüpin- *L.albus.L*

Taxıl sortları: buğda-Pərzivan-1, Spartanka, Mirbəşir-128, Zaqatala-93, Fəlati, arpa- Seltik.

Qarğıdalı sortları: Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Yuqoslaviya hibridi, Moldaviya dişvari-8, İran hibridləri, Gürcüstan NİİZ-162, Cuvəri, Zaqatala-68.

1997-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul

verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi”, “Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30 sent/ha) keyfiyyətli lobyə sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorlarının müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., ƏKBƏROV Ə.İ., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P.S., QULİYEVƏ S.A., ƏKBƏROV Z.İ., ƏMİROV L.Ə., QASIMOV B.M., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., ABAKAROV E.A, RZAYEV M.Y., ƏSƏDOV A.M., HATƏMİ Ə.R., ŞABANOVA Ə.

Tütün sortları: Ostralist-215, 38, 45, 52, 93, 1519, 78, Dübək-38, Ukrayna-85, Krupnolist-1, 8, 15, Trapezond-3, 15, 288, 1204, 162, Pərvizvan Trapezondu, Oktyabr-6, Moldova-448, 272, Samsun Apsna, Amerikan-307, 273, Podolski-23, 25, Mutant-1284, Yubiley-8, Kubanski-43, Berley-3, 21, Samsun-155, 106 göy forma, Talaqarski-25, Yak-261, VİTİM-8, 9, Krımskiy stend, Pobeda-2, Primorsk-83, Zaqatala-

67, Tala-160, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, Trapezond-1, Zaqatala-1, Berley-256, 320, Virciniya-9/79, 17A, Virciniya Koker-347.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-68, Yuqoslaviya hibridi, Cuvari,

Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Moldaviya dişvari-8, İran hibridləri, Gürcüstan NİZ-162, Qazaxıstan-43, Partlayan zoğalı, Partlayan boz, Türkiyə ANT-90, Şəkərli P-340, Braziliya.

Taxıl sortları: yumşaq buğda- Mirbəşir-128, Pərzivan-1, Spartanka, Tərəqqi, Tritikali-Samur, Zaqatala-93, Fəlati.

Lüpin sortu: ağ lüpin- *L.albus.L*, Ctart, Drujba, Mətin-93.

Lobyə sortları: Yerli piyada, AzETƏİ-352, Kişinyovskaya, Yetli Tala.

1998-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Dəmyə şəraitində dən məhsulu 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə 500-600 sent/ha olan keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., ƏKBƏROV Z.İ., RZAYEV M.Y., ƏSƏDOV A.M., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., ABAKAROV E.A, ABBASOV B.H., ƏLİYEVA Ə.İ., QARAYEV P.S., HATƏMİ Ə.R., ŞÜKÜROV M., QURBANOV İ.

Taxıl sortları: yumşaq buğda- Mirbəşir-128, Pərzivan-1, Spartanka, Tərəqqi, Tritikali-Samur.

Tütün sortları: Kubanski-43, İriyarpaqlı-15,1,8,2, Trapezond-1204, 162, 15, 285, 19, 449, 66, 93, Amerikan-307, 273, Ukrayna-85, Peremojes-83, VİTİM-8, 9, Ostralist-93, 45, 52, 1519, 215, 78, 2747, 89, 43, 36, 38, Yubiley-8, Dübek-38, 2898, Pödolski-23, 25, Samsun Apsen, Poqarski-25, İmmunnıy-580, 5, Mutant-1284, Moldovski-448, 126, Pərzivan Trapezondu, Samsun-155, Berley-17, 320, 256, 77, 21, 520, 28, 3, Berley KY, Oktyabr-6, YA-528, Aqoneya Amerika Samsunqu, Yak-261, Krımskiy stend, Sobolçeski, Koker-347, 254, Virciniya-17A, 115, Tala-52, Prednetroyki, MS-20, Yerli Zaqatala, İçape, Pobeditel-179, Pobeda-2, Fransa, VY-510, Talaqorski-28, Nedzubritonski, Ağ forma-117A, Zaqatala-67, Zaqatala-1, 2, 3, 4, Zaqatala ostralisti, Zaqatala Trapezondu, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala Dübeki, Tala-160, Zaqatala Berleyi, 106 göy forma.

1998-ci ilin hesabatında, hal-hazırda rayonlaşmış “Zaqatala Dübeki” və “Zaqatala Berleyi” tütün sortları ilk dəfə belə adlandırılmışdır.

1999-cu il. ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASI

İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorlarının müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Dənli və paxlalı bitkilərin ilkin toxumçuluğu”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., RZAYEV M.Y., ƏSƏDOV A.M., QURBANOV İ., ƏKBƏROV Z.İ., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P.S., QULİYEVƏ S.A.

Taxıl sortları: yumşaq buğda- Mirbəşir-128, Pərzivan-1, Spartanka, Tərəqqi, Tritikali-Samur, Qiymətli-2/17, Sultan, Zaqatala dəni-96, arpa- Qarabağ-21.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-514, Zaqatala-68, Zaqatala-27, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Gürcüstan NİİZ-162, Cuvəri, Mürəkkəb populyasiya.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Zaqatala-1, 2, 3, 4, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, Trapezond-1, 15, 66, 162, 288, 449, 1204, 106 göy forma, Tala-160, Tala-52, Zaqatala ostralisti, Dübək-38, 2898, Koker-347, 254, 3475, İmmunniy-580, 147, Ostralist-15, 52, 78, 93, 1519, 215, 38, 2747, 36, Samsun-155, Yubiley-8, Amerikan- 243, 273, 307, Berley-KY, Berley-3, Berley-78, 250, 528, Mutant-1284, Zaqatala Trapezondu, Kubanski-43, Krupnolist-1, 15, Ukrayna-85, Peremojes-83, VİTİM-8, 9, Podolski-23, 25, Samsun Apsna, Talaqorski-35, Moldovski-126, 448, Pərzivan Trapezondu, Yak-261, Krımskiy stend, Nedzubritonskiy, Ağ forma-117A, Virciniya-17A, 115, Prednetroyki, Pobeditel-179, Pobeda-2.

1999-cu ilin hesabatında, qarğıdalının “Mirvari” sortunun Dövlət Sort Sınağına təqdim olunduğu qeyd olunmuşdur.

2000-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Nəmliliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala

bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilməsi və tətbiqi”, “Beynəlxalq seleksiya mərkəzləri “SİMMİT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliyinin müəyyən edilməsi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLƏİ C.M., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., BULACOVA Ş.B., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P.S., QURBANOV İ., ƏSƏDOV A.M., RZAYEV M.Y.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, AzNİİZ-3, Cuvəri, Zaqatala-514, Gürcüstan NİİZ-162, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Macarıstan-1, Moldaviya hibridi.

Taxıl sortları: yumşaq buğda- Mirbəşir-128, Pərzivan-1, Spartanka, Tərəqqi, Tritikali-Samur, Əkinçi, Səltik, Fəlati, Qiymətli-2/17, arpa- Qarabağ-21.

Hesabatda qarğıdalı bitkisinin Zaqatala-514 sortunun 1996-cı ildə, Zaqatala-68 sortunun isə 2000-ci ildə DSS tərəfindən rayonlaşdırıldığı qeyd edilmişdir.

2001-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-

Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzləri “SİMMİT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliyinin müəyyən edilməsi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLAİ C., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P.S., QULİYEVƏ S., UNÇİYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ƏSƏDOV A.M., RZAYEV M.Y., QURBANOV İ., ƏHMƏDOV M.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Trapezond-288, 285, Dübək-38, Ostralist-78, 1519, 215, 45, 52, Ukrayna-85, Peremojes-83, Podolski-23, 25, Pobeditel-179, Pobeda-2, Amerikan-273, Berley-3, 117A, 520, 320, Berley TN-90, 78, 250, 528, İmmunniy-580, 11, Samsun-155, Samsun Apsna, Kubanski-43, Yubiley-8, Krupnolist-1, 15, 106 göy forma, Moldovskiy-448, 126, NS-79, Krımskiy stepnoy, Mutant-1284, Virciniya-149, 28, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala ostralisti, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, İmmunniy-1, Trapezond-1, Dübək-2898, Tala-160, Zaqatala-1, Zaqatala-3, Zaqatala-4.

Taxıl sortları: arpa- Qarabağ-27, 21, Pallidum-596, yumşaq buğda- Əkinçi-84, Tərəqqi, Pərzivan-1, Mirbəşir-128, Qiymətli-2/17, Bezostaya-1, Əzəmətli-95, Qobustan, Azəri, Nurlu-99, Ruzi-84.

2002-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Beynəlxalq Seleksiya

Mərkəzləri “SİMMİT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliyinin müəyyən edilməsi,” “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzindən introduksiya olunmuş (“SİMMİT” və “İCARDA”-dan) bərk və yumşaq buğda sortlarının seçilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., QURBANOV İ., ƏHMƏDOV M., ƏSƏDOV A.M., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QARAYEV P.S.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Zaqatala-514, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Mirvari.

Taxıl sortları: Bezostaya-1, Əzəmətli-95, Qobustan, Qiymətli-2/17, Səba, Əkinçi-84, Azəri, Fransa, Nurlu-99, Samur, Manati-1, Qarabağ-21, 27, Mirbəşir-128, Pərzivan-1, Tərəqqi.

2003-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Azərbaycanda tütün

genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLƏİ C.M., UNÇİYEVA G.Ş., ƏLİCANOV H.M., ƏSƏDOV A.M., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə., YUSUBOV M.Ş. ABBASOV B.H., ƏLİYEVA Ə.İ.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Mirvari, Zaqatala-380, Zaqatala-420,

Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala.

Taxıl sortları: Əkinçi-84, Azəri, Qiymətli-2/17, Mirbəşir-128, Spartanka, Pərzivan-1, Tərəqqi, Tritikali-Samur, Qarabağ-27, Qobustan, Əzəmətli-95.

Tütün sortları: Zaqatala-67, Berley-78, İriyarpaqlı-1, Trapezond-288, Dübək-2898, Zaqatala iriyarpaqlısı, Trapezond-1, Trapezond-5.

Hesabatda qarğıdalı bitkisinin “Zaqatala-380” və “Zaqatala-420” sortlarının Dövlət Sort Sınağına təqdim edilməsi üçün sənədlərin və toxumun hazırlandığı haqqında məlumat qeyd edilmişdir.

Hesabatda “Tütünçülük” şöbəsinin yaratdığı “Zaqatala-1” və “Trapezond-1” tütün sortlarının, həmçinin “Dənli və paxlalı bitkilərin toxumçuluğu” şöbəsi tərəfindən alınan “Mətin-93” lüpin sortunun Dövlət Sort Sınağına təqdim edildiyi qeyd edilmişdir.

2004-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə

şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLƏİ C.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., YUSUBOV M.Ş., DÜNYAMALIYEV S.Ə., ƏSƏDOV A.M., UNÇIYEVƏ G.Ş., ƏLİCANOV H.M., RZAYEV M.Y., MƏHƏMMƏDOVA S.T.

Tütün sortları: Ostralist-93, 78, Yubiley-8, 53, Berley-520, Berley NC-3, Berley-78, Brazil D.A., Virciniya-202, Virciniya-17A, Virciniya-RGH-4, Virciniya Kokker-347, Virciniya C-28, Virciniya-71, Dübək-4407, 38, 15, Pərzivan Trapezond, Trapezond Kuban, Trapezond-1, 5, 26, 66, 15, 1204, 288, 6, 162, 449, Trapezond, Yeni Trapezond, Siqarnıy K-293, Samsun apsna, Samsun-989, 991, Comeci Haqan, Brvay mav, Yaka-4/4, Samsun-155, Zaqatala-1, 3, 4, Zaqatala-67, Tala-160, Zaqatala Berleyi, İmmunniy-147, Zaqatala ostralisti, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala Dübeki.

Taxıl sortları: Əzəmətli-95, Pərzivan-1, Əkinçi-84, Şəki-1, Tərəqqi, Qobustan, Lütessens-85, Aran, arpa- Cəlilabad-19.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Mirvari, Populyasiya-2001, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Krasnodar-194, 290, 382, 385, 410, 411, 425, 507, 550, 520, 629.

Hesabatda Zaqatala-420 qarğıdalı sortunun DSS-ya təqdim olunduğu barədə məlumat qeyd olunmuşdur.

2005-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunu alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənib hazırlanması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLƏİ C.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ƏLİCANOV H.M., UNÇİYEVA G.Ş., SOFİYEV H.S., RZAYEV M.Y., ƏSƏDOV A.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., YUSUBOV M.Ş.

Tütün sortları: Zaqatala-67, İmmunniy-580, Ostralist-78, Ostralist-1519, Amerikan-279, İriyarpaqlı-15, Samsun-155, Samsun apsna, Dübək-4407, Trapezond-1, Trapezond-15, Virciniya-202, Trapezond-5, Tala-160, Berley, Samsun, Zaqatala ostralisti, Zaqatala-1, 3, 4, Samsun-155, Virciniya-50, Dübək-15, Zaqatala Dübeki, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala Berleyi, İmmunniy-1, Dübək-2898, Trapezond-288, İzmir.

Taxıl sortları: Əzəmətli-95, Cəlilabad-19, Aran.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Krasnodar-410, 411, 507, 620.

2006-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin

yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLƏİ C.M., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə., ƏSƏDOV A.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., YUSUBOV M.Ş.

Tütün sortları: Berley TN-90, Berley KU-17, Berley NC-4, Berley-256, 3, 520, 78, 413, Dübək-38, 2898, 15, Pərzivan Trapezondu, Trapezond-1, 1204, 15, 162, 288, 6, 449, 5, Trapezond Kubanes, Nasani, Virciniya-17A, Virciniya Kokker-347, Virciniya RGH-4, Virciniya NC-71, Virciniya K-149, Virciniya BR-630, Amerikan-273, Samsun-155, 988, 989, 36, Podolski-23, İmmunniy-580, Ukrayna-85, 106 göy forma, Moldovski-448, Pobeditel-179, Pobeda-2, İmmunniy-1, Prednetroyki, Peremojes-82, VİTİM-9, Krupnolist-402, 15, Zaqatala iriyarpaqlısı, Ostralist-45, 48, 36, Sivri yarpaq, Zaqatala Berleyi, Zaqatala Dübeki, Zaqatala-3, Zaqatala-4.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Xəzər-415.

2007-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLAİ C.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., HƏSƏNOV N.H., QULİYEVƏ S.A., SEYİDZADƏ G.M., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., YUSUBOV M.Ş.

Tütün sortları: Amerikan-273, Nasoni, Ziqota, İzmir, Siqarnıy-14/249, Dübək-38, Samsun-155, Samsun-988, Trapezond-15, Trapezond-1204, Trapezond Kubanes, Trapezond-449, Trapezond-66, BerleyBK-630, Berley-256, Berley-3, Samsun-36, Samsun-991, Virciniya BR-630, Virciniya PHV-50, Dübək-2898, Zaqatala iriyarpaqlısı, Trapezond-5, Zaqatala Berleyi, Zaqatala Dübeki, Berley-78, Dübək-15, İmmunniy-147, Zaqatala-3, Virciniya-2, Virciniya NC-71, Trapezond-1, Trapezond-288.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Zaqatala-420.

2008- ci il. **İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:** “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLAİ C.M., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., YUSUBOV M.Ş., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., HƏSƏNOV N.H., QULİYEVƏ S.A., SEYİDZADƏ G.M.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514.

Taxıl sortları: arpa-Cəlilabad-19, Qarabağ-22, buğda- Pərzivan-1, Aran, Əzəmətli-95.

2009-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., MUSAYEV Ə.C., TƏLAİ C.M., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə.,ƏSƏDOV A.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., HƏSƏNOV N.H., QULİYEVƏ S.A., SEYİDZADƏ G.M., YUSUBOV M.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Xəzər-415, Zaqatala-420, Zaqatala-380, NC-300 Yuqoslaviya, Kəpəz (Gəncə).

2010-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., MUSAYEV Ə.C., ƏLİCANOV H.M., SOFİYEV H.S., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., HƏSƏNOV N.H., QULİYEVƏ S.A., SEYİDZADƏ G.M., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə., YUSUBOV M.Ş.

Tütün sortları: Berley BK-630, Berley-3, Berley Kn-17, Berley-413, Berley, Samsun-155, Samsun-988, Samsun-36, Trapezond-288, Trapezond-1204, Trapezond Kubanes, Trapezond-449, Trapezond-66, Trapezond-5, Trapezond-1, Nisani, Amerikan-273, Amerikan-A, Virciniya PHV-50, Virciniya Koker-347, Virciniya BR-630, Virciniya-17A, Virciniya NC-71, Virciniya, Virciniya-2, Dübək-38, Dübək-2898, Dübək-15, Komel Hazan, Samsun, Zaqatala-3, Zaqatala-4, Zaqatala iriyarpaqlısı, İzmir, İmmunniy-147, Zaqatala Berleyi, Zaqatala Dübeki.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514.

Hesabatda tütün bitkisinin Zaqatala Berleyi və İmmunniy-147 sortlarının DSS-ya təqdim olunduğu barədə məlumat qeyd olunmuşdur.

2011-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., SOFİYEV H.S., DÜNYAMALIYEV S.Ə., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QULİYEVƏ S.A., YUSUBOV M.Ş., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514

Hesabatda qarğıdalı bitkisinin Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Zaqatala-380 sortlarının DSS-ya təqdim olunmasının nəzərdə tutulduğu qeyd olunmuşdur.

2012-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və yayımı”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tezyetışənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., DÜNYAMALIYEV S.Ə., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QULİYEVƏ S.A., SOFİYEV H.S., ABDULLAYEVA N.M., YUSUBOV M.Ş., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

2013-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tezyetışənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2

məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., DÜNYAMALIYEV S.Ə., SOFİYEV H.S., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., QULİYEVƏ S.A., ABDULLAYEVƏ N.M., YUSUBOV M.Ş., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-420, Zaqatala-380, Qürur, Gəncə, Zaqatala-68, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

Stansiyanın strukturu 4 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Qarğıdalının seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi;
2. Dənli və dənli-paxlalı bitkilərin toxumçuluğu şöbəsi;
3. Becərmə texnologiyası şöbəsi;
4. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

2014-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tezyetışənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Nəmləklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., DÜNYAMALIYEV S.Ə., EMİNOV İ.Ş., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEVƏ S.A.,

ƏLİYEVƏ Ə.İ., QULİYEVƏ S.A., ABDULLAYEVƏ N.M., YUSUBOV M.Ş., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Zaqatala-420, Ümüd, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Qürur, Gəncə, Populyasiya 2008H, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

Hesabatda “Qürur” qarğıdalı sortunun Dövlət Sort Sınağına təqdim olunduğu qeyd olunmuşdur.

2015-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tez yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə., ABBASOV B.H., HACI-MƏMMƏDOV İ.M., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEVƏ S.A., İBRAHİMOV E.B., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ABDULLAYEVƏ N.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., YUSUBOV M.Ş., EMİNOV İ.Ş., QULİYEVƏ S.A. MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Zaqatala-420, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Qürur, Ümüd, Fəxri, Zaqatala-380, Gəncə,

Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

Taxıl sortları: arpa-Qarabağ-22, buğda- Pərzivan-1, Aran.

Stansiyanın strukturu 3 şöbədən ibarət olmuşdur:

1. Bitki seleksiyası və toxumçuluğu şöbəsi;
2. Əkinçilik və bitki diversifikasiyası şöbəsi;
3. Danaçı Dayaq Məntəqəsi.

2016-cı il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotekniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., RZAYEV M.Y., DÜNYAMALIYEV S.Ə., ABBASOV B.H., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEV S.A., İBRAHİMOV E.B., ƏLİYEV Ə.İ., ABDULLAYEVA N.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., QULİYEV S.A., HACIMƏMMƏDOV İ.M., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Fəxri, Qürur, Zaqatala-420, Ümüd, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Gəncə, Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari,

Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

2017-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:

“Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., DÜNYAMALIYEV S.Ə., HACİMƏMMƏDOV İ.M., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEV S.A., İBRAHİMOV E.B., ƏLİYEV Ə.İ., ABDULLAYEVA N.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., QULİYEV S.A., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

2018-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin

tədbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tez yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLƏİ C.M., DÜNYAMALIYEV S.Ə., HACİMƏMMƏDOV İ.M., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEVƏ S.A., İBRAHİMOV E.B., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ABDULLAYEVƏ N.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T., ƏZİZOVA N.H., QULİYEVƏ S.A., MƏCİDOVA E.Ş.

Tütün sortları: Zaqatala iriyarpaqlısı, Virciniya GL-26, Berley-78, Virciniya PHV-2261, Zaqatala Berleyi, Tarpezond-1, Tarpezond-5, Zaqatala Dübeki, Zaqatala-67, İmmunıy-1, Virciniya NS-55, Virciniya RGH-4, Tarpezond-135, Berley TN-90, Seçilmiş-2016, Samsun qısaboy, Yubileynıy-8, 106 göy forma, Krupnolistnyıy, Virciniya-386, Berley, Krupnolist-520, Virciniya-548.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, Pəri qalası.

2019-cu il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tədbiqi”, “Şəki-

Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., TƏLAİ C.M., ABBASOV B.H., ƏLİYEVƏ Ə.İ., ABDULLAYEVA N.M., MƏHƏMMƏDOVA S.T. DÜNYAMALİYEV S.Ə., SOFİYEV H.S., MƏM-MƏDOVA S.M., ABDULBAGİYEVƏ S.A., İBRAHİMOV E.B., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ƏZİZOVA N.H., QULİYEVƏ S.A., MƏCİDOVA E.Ş.

Tütün sortları: Virciniya-GL-26, Virciniya-RGH-4, Virciniya PHV- 2261, Virciniya-548, Virciniya-386, Virciniya NC-55, Virciniya, Berley, Berley TN-90, Berley-78, Zaqatala-67, İmmunny-1, Trapezond-1, Trapezond-5, Trapezond-135, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, 106 göy forma, Yubiley-8, Samsun-155, Samsun qısaboy, Seçilmiş-2016.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Zaqatala-514, Pəri qalası.

2020-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., XUDAYEV F., ABBASOV B.H., HACİMƏMMƏDOV İ.M., ABDULLAYEVA N.M.,

ƏLİYEVƏ Ə.İ., MƏHƏMMƏDOVA S.T., ƏZİZOVA N.H. DÜNYA-MALİYEV S.Ə., SOFİYEV H.S., MƏMMƏDOVA S.M., ABDUL-BAGİYEVƏ S.A., İBRAHİMOV E.B., QULİYEVƏ S.A., MƏCİDOVA E.Ş.

Tütün sortları: Virciniya, Virciniya Kokker-347, Virciniya-GL-26, Virciniya-RGH-4, Virciniya PHV-2261, Virciniya-548, Virciniya-386, Virciniya NC-55, Virciniya, Berley, Berley TN-90, Berley-78, Zaqatala-67, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, İmmunny-1, Krupnolist, Trapezond-1, Trapezond-5, Trapezond-135, Samsun-155, Samsun qısaboy, Yubiley-8, 106 göy forma, Seçilmiş-2016.

Taxıl sortları: arpa-Qarabağ-22, Qüdrətli-48, Dəyanətli, buğda-Aran, Qızıl, Xəzri.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Partlayan zoğalı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

Hesabatda, Virciniya-4434, Virciniya-3970, Virciniya-20, Virciniya GL-1, Ostralist-46, Berley-122, Berley-123 tütün sortlarının 2020-ci ildə b.e.ü.f.d., dosent Bəhlul Abbasov tərəfindən, Lukyanenko adına Krasnodar ET Kənd Təsərrüfatı İnstitutundan gətirildiyi qeyd olunmuşdur.

2021-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları:
“Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala

bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: XUDAYEV F.A., KƏRİMOV N.İ., DÜNYAMALIYEV S.Ə., SOFİYEV H.S., DİNAYEV M.Ə., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAQİYEVA S.A, İBRAHİMOV E.B., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., QULİYEVA S.A., ABDULLAYEVA N.M., ƏLİYEVA Ə.İ., MƏHƏMMƏDOVA S.T., HACIMƏMMƏDOV İ.M., ƏZİZOVA N.H., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari-18, Pəri qalası, Şəkərli, Partlayan ağ, Partlayan sarı, Zaqatala-514, NS-300 Yuqoslav.

Tütün sortları: Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, 106 göy forma, Krupnolist, Yeni hibrid 2019, Seçilmiş 2016, Berley, Berley TN-90, Berley -78, Berley -122, Berley -123, Virciniya, Virciniya RGH-4, Virciniya NC-55, Virciniya PHV-2261, Virciniya-548, Virciniya GL-26, Virciniya Kokker-347, Virciniya-AZ, Virciniya CC-35, Siqar KY-160 LC, Virciniya NC-71 (Braziliya), Virciniya NC-291 (ABŞ), Virciniya Hevaşe-19 (Macarıstan), İTB-6184 (Fransa).

2022-ci il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tez yetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: KƏRİMOV N.İ., XUDAYEV F.A., DÜNYAMALIYEV S.Ə., SOFİYEV H.S., DİNAYEV M.Ə., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAQİYEVA S.A., İBRAHİMOV E.B., RZAYEV M.Y., ABBASOV B.H., KAZIMOV Q.A., ABDULLAYEVA N.M., ƏLİYEVA Ə.İ., MƏHƏMMƏDOVA S.T., MƏCİDOVA E.Ş.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari-18, Pəri qalası, Şəkərli, Partlayan sarı, Zaqatala-514.

Tütün sortları: Seçilmiş 2016, Yeni hibrid 2019, Virciniya-AZ, Virciniya-1, Virciniya-20, Virciniya-3970, Virciniya RGH-4, Virciniya GL-26, Virciniya Kokker-347, Virciniya-386, Virciniya-548, Virciniya PHV-2261, Virciniya- NC-55, Siqar KY-160 LC, Virciniya +, Virciniya, Berley, Berley -122, Berley -123, Berley -78, Berley TN-90,106 göy forma, İmmunny-1, Ostrolist-46, Krupnolist, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala -67, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, Yubileyniy-8, Samsun-155, Samsun qısa boy, Trapezond-1, Trapezond-5, Trapezond-135, İslam-35, Bəhlul-87.

2022-ci ildə yeni yaradılmış tütün bitkisinin “Bəhlul-87” və qarğıdalının “Hacı-36” və “Ömər” sortları Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.

2023-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya

olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: XUDAYEV F.A., DÜNYAMALI-YEV S.Ə., DİNAYEV M.Ə., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBA-QİYEVA S.A, İBRAHİMOV E.B., ABBASOV B.H., KAZIMOV Q.A., ABDULLAYEVA N.M., ƏLİYEVA Ə.İ., MƏHƏMMƏDOVA S.T., MƏCİDOVA E.Ş., ABDULLAYEVA A.N., ƏLİCANOVA H.K.

Qarğıdalı sortları: Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Zaqatala-420, Zaqatala-68, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Zaqatala-514, Zaqatala-380, Populyasiya 2008H, Populyasiya 2001B, Mirvari-18, Pəri qalası, Şəkərli, Partlayan sarı, Zaqatala-514, Hacı-36, Ömər.

Tütün sortları: Virciniya-1, Virciniya-20, Virciniya-3970, Virciniya RGH-4, Virciniya GL-26, Virciniya- NC-55, Siqar KY-160 LC, Virciniya Kokker-347, Virciniya-386, Virciniya-548, Virciniya +, Virciniya, İslam-35, Bəhlul-87, Virciniya (QK), Berley, Berley -122, Berley -123, Berley -78, Berley TN-90, Zaqatala Berleyi, Zaqatala Dübeki, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala -67, İmmunıy-1, Trapezond-1, 106 göy forma, Ostrolist-46, Krupnolist, Samsun-155, Prilep (QK), İzmir (QK), Yeni hibrid 2019, Yeni hibrid 2021.

2023-cü ildə yeni yaradılmış tütün bitkisinin “İslam-35”sortu Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.

2024-cü il. İcra edilən elmi-tədqiqat mövzuları: “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”, “Zaqatala rayonunun nəmliklə təmin olunmuş dəmyə torpaqlarında qarğıdalı bitkisinin ekoloji amillərə davamlı, tezyetişən, yüksək məhsuldar qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və becərilmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Azərbaycanın nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalı bitkisi altında torpaq qoruyucu

becərmə sisteminin öyrənilməsi”, “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.

Mövzu rəhbərləri və icraçılar: XUDAYEV F.A., DÜNYA-MALIYEV S.Ə., MƏMMƏDOVA S.M., ABDULBAQİYEVA S.A, İBRAHİMOV E.B., KƏRİMOV Y.H., MUSTAFAYEV Z.X., TƏMRAZOV T.H., KAZIMOV Q.A., DİNAYEV M.Ə., ABDULLAYEVA N.M., ƏLİYEVA Ə.İ., MƏHƏMMƏDOVA S.T., ABDULLAYEVA A.N., ƏLİCANOVA H.K.

Qarğıdalı sortları: Zaqatala-68, Zaqatala-420, Zaqatala-380, Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala, Qürur, Fəxri, Ümüd, Emil, Mirvari-18, Pəri qalası, Hacı-36, Populyasiya-2001/B, Gülarə-45, Partlayan qırmızı, Şəkərli, Zaqatala-514.

Tütün sortları: Virciniya, Virciniya-AZ, Virciniya-1, Virciniya-20, Virciniya-3970, Virciniya RGH-4, Virciniya GL-26, Virciniya Kokker-347, Virciniya-386, Virciniya-548, Virciniya PHV-2261, Virciniya- NC-55, Siqar KY-160 LC, Berley, Berley -122, Berley -123, Berley -78, Berley TN-90, 106 göy forma, İmmunny-1, Ostrolist-46, Krupnolist, Zaqatala iriyarpaqlısı, Zaqatala-67, Zaqatala Dübeki, Zaqatala Berleyi, Yubileynıy-8, Samsun-155, Samsun qısaboy, Trapezond-1, Trapezond-5, Trapezond-135, Şərq gözəli, Sarı gəlin.

2024-cü ildə yeni yaradılmış tütün bitkisinin “Şərq gözəli” və “Sarı gəlin” sortları və qarğıdalının “Gülarə-45” sortu Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASINDA İŞLƏYƏN ELMİ TƏDQİQATÇILAR

Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında çalışan elmi-tədqiqatçıların illər üzrə işlədiyi dövr:

1. 1939-1961- Qafarov İlyas Abdulla oğlu;
2. 1941-1958- Ağazadə Yahyə Qafar oğlu;
3. 1950-1959- Ter-Sarkesyan Ripsime Amayakovna;
4. 1956-1994- Ağazadə Sevil Yahyə qızı;
5. 1959-1968- Qazızadə Fateh Nurulla oğlu;
6. 1959-1967- Xəlilov Əsədulla Abdurahman oğlu;
7. 1959-1979- Vedenina Tamara Georgiyevna;
8. 1959-2004- Unçiyeva (Əfəndiyeva) Gülarə Şıxməhəmməd qızı;
9. 1959-1994- Qədirov Murtuzəli Əfəndi oğlu;
10. 1959-1997- Abbasova (Mahmudova) Ayşat Mahmud qızı;
11. 1959-1963- Ömərova Sevgiyə İsa qızı;
12. 1960-1995- Əliyev İslam Hacı oğlu;
13. 1960-1995- Mustafayev Firudin Rza oğlu;
14. 1963-1998- Hatəmi Ərşad Ruhulla oğlu;
15. 1963-1989- Ağababov Eduard Vartanoviç;
16. 1963-1968- Şuşalı Elmira Məmməd qızı;
17. 1963-2012- Bersinayev Soltan Məhəmməd oğlu;
18. 1965-1979- Bondarenko (Semyonova) Lyudmila Qriqoryevna;
19. 1966-1994- Əsədov Ataxan Muxtar oğlu;
20. 1972-1979- Qədirov Fikrət Abdusalām oğlu;
21. 1972-2023- Sofiyev Həbib Saleh oğlu;
22. 1974-1982- Əfəndiyev Nəcməddin Rza oğlu;
23. 1975-2011- Əlicanov Hacı Məmmədtahir oğlu;
24. 1982- Əliyeva Əminət İslam qızı;
25. 1987-2013- Bulacova Şahpəri Bulac qızı;
26. 1988- Məhəmmədova Sevda Tofiq qızı;
27. 1994-2023- Kərimov Nəbi İsmayıl oğlu;
28. 1996- Yusubov Musa Şaban oğlu;
29. 2008-2023- Məcidova Elmira Şamil qızı;
30. 2011- Abdullayeva Nərgiz Musa qızı.

QAFAROV İLYAS ABDULLA OĞLU

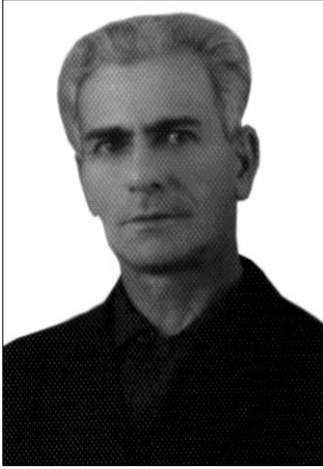
1907-ci ildə Qax rayonunun İlisu kəndində anadan olmuşdur. 1924-1927-ci illərdə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirmiş, 1933-1937-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakultəsini, aqronom-seleksioner-toxumçu ixtisası üzrə bitirmişdir.

Böyük Vətən Muharibəsi iştirakçısıdır, 1945-ci ildə Ali Sovetin qərarı ilə, Sovet Ordusunda göstərdiyi şücaətə görə medal, “Qırmızı ulduz” ordeni, Almaniya

və Yaponiya üzərində qələbəyə görə medal ilə təltif edilmişdir.

1939-1961-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Buğdanın təsərrüfat qiymətli sortlarının öyrənilməsi”, “Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq üçün becərmə aqrotexnologiyasının öyrənilməsi”, “T.S.Malsevin metodikasına görə Azərbaycanda müxtəlif ekoloji şəraitlərdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpini və torpağın hazırlanması”, “Yerli buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Nuxa-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar və yatmaya davamlı buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Yem bitkilərinin qarışıq əkini və rayonlaşdırılması”, “Taxıl və paxlalı bitkilərin sortöyrənməsi” və “Yağlı bitkilərin toxumçuluğu” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

AĞAZADƏ YAHYƏ QAFAR OĞLU

1910-cu ildə İİR-da anadan olmuşdur. 1927-1932-cı illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakultəsini “alim aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir.

1941-1958-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında direktor vəzifəsində işləmişdir. İşlədiyi müddət ərzində “Azərbaycan şəraitində küncüt bitkisinin yeni sortlarının yaradılması və mövcud sortların inkişaf etdirilməsi”, “Yer fındığının toxumçuluğu”, “Azərbaycan şəraitində şirin

kartofun (batat) becərilmə aqrotexnikası”, “Günəbaxan bitkisinin sortsınağı”, “Qarğıdalı bitkisinin səpin normasının və sıxlığının məhsuldarlığa təsiri”, “Gec əkin şəraitində qarğıdalının yaşıl kütlə imkanlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının seleksiyası və toxumçuluğu” mövzuları üzrə elmi-tədqiqat işləri apararaq bir çox elmi əsərlərin müəllifidir və Stansiyanın elmi və fəsərrüfat fəaliyyətində xidmətləri böyükdür. 1959-cu ildən əmək fəaliyyətini Azərbaycan Nazirlər Soveti yanında Ovçuluq Təsərrüfatı və Qoruqlar İdarəsinin rəisi vəzifəsində davam etdirmişdir. 1994-cü ildə vəfat etmişdir.

TER-SARKİSYAN RİPSİME AMAYAKOVNA

1925-ci ildə Gürcüstan respublikasının Tiflis şəhərində anadan olmuşdur. 1944-1948-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun meyvəçilik-tərəvəzçilik fakültəsini aqronom ixtisası üzrə bitirmişdir. 1950-ci ildən 1959-cu ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında bitki mühafizəsi şöbəsində kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını öyrənmək və onlara qarşı mübarizə üsulları”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”, “Nuxa-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin öyrənilməsi” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

AĞAZADƏ SEVİL YAHIYƏ QIZI

1933-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Zaqatala şəhərində anadan olmuşdur. 1951-1956-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsini “bioloq-botanik” ixtisası üzrə (İN-395027) bitirmişdir. 1956-1994-cü illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının “becərmə texnologiyası” şöbəsində elmi işçi vəzifəsində çalışmışdır. 1965-1968-ci illərdə AzETƏİ-nun aspirantı olmuşdur. Əmək fəaliyyəti zamanı “Azərbaycan Respublikası şəraitində yem məqsədilə becərilən şəkər çuğundurunun becərilmə texnologiyasının öyrənilməsi”, “Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə sınaqdan keçirilməsi”, “Dənli bitkilərin becərilməsində azot gübrəsindən səmərəli istifadə edilməsi”, “Proqramlaşdırılmış qarğıdalı məhsulunun becərilmə texnologiyası”, “

Azot gübrələrindən səmərəli və effektiv istifadə edilməsində tətbiq müddəti və forması” mövzuları üzrə elmi-tədqiqat işləri apararaq bir neçə elmi məqalələrin müəllifidir. 2023-cü ildə vəfat etmişdir.

XƏLİLOV ƏSƏDULLA ABDURAHMAN OĞLU

1917-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Zaqatala şəhərində anadan olmuşdur.

1933-1936-cı illərdə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirdikdən sonra, təhsilini 1937-ci ildə Simferopol Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda davam etdirmiş, 1941-ci ildə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutuna keçid edərək, 1942-cı ildə həmin İnstitutun aqronomluq fakültəsini “alim aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1955-1957–ci illərdə “Meyvəçilik” ixtisası üzrə dissertasiya işini müdafiə edərək kənd təsərrüfatı elimləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

1959-1968-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında direktor vəzifəsində işləmiş və Stansiyanın elmi və təsərrüfat fəaliyyətində rolu böyük olmuşdur.

1969-cu ildən Zaqatala Fındıqçılıq Sovxozunda direktor vəzifəsində işləmiş, 1980-1992-ci illərdə əmək fəaliyyətini AzETBvəSBİ-da davam etdirərək, qərzəkli meyvə bitkilərinin seleksiyası və sortöyrənməsi istiqamətində elmi-tədqiqat işləri aparmışdır. Yunan qozunun Nailə, Camal, İlqar, Faldar sortlarının müəllifidir, həmçinin 46 yunan qozu və 106 fındıq sortlarından ibarən kolleksiya bağının yaradıcısıdır və hal-hazırda bu bağlar Zaqatala Bağçılıq Dayaq Məntəqəsində genofond olaraq qorunub saxlanılır. Dəfələrlə kənd təsərrüfatının inkişafında nailiyyətlərinə görə “Gümüş” və “Bürünc” ordenlərlə, “Fəxri fərman”larla təltif edilmişdir. 1993-cü ildə vəfat etmişdir.

QAZIZADƏ FATEH NURULLA OĞLU

1926-cı ildə Zaqatala rayonunun Göyəm kəndində anadan olmuşdur. Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirdikdən sonra təhsilini Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda davam etdirmişdir. Əmək fəaliyyətinə rayon Torpaq Şöbəsində aqronom vəzifəsi ilə başlamış, 1950-1956-cı illərdə təhsil aldığı ali məktəbdə müəllim işləmişdir. 1959-1967-ci illərdə Zaqatala BTS-da elmi işçi, elmi işlər üzrə direktor müavini, direktor vəzifələrində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Buğda sortlarının seleksiya və toxumçuluğu“, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar buğda sortlarının aşkar edilərək çoxaldılması” və s. elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur. 1960-1963-cü illərdə Xarkov Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aspiranturasına daxil olmuş, 1963-cü ildə Sank Peterburqda müdafiə edərək kənd təsərrüfatı elimləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Kənd təsərrüfatı sahəsində 10 elmi məqalənin müəllifidir. Ə.A.Xəlilov 1974-cü ildə vəfat etmişdir.

VEDENİNA TAMARA GEORGIYEVNA

23.09.1937-ci ildə Balakən rayonunun Qullar kəndində anadan olmuşdur. 1954-1959-cu illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “elmi aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1959-cu ildən 1979-cu ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. 1970-ci ildən Tarla bitkilərinin aqrotexnikası şöbəsində, “Şəki-Zaqatala bölgəsində birillik yem bitkilərinin gübrələnmə sistemi və

biçindən sonra istifadəsinin təhlili” mövzusu üzrə dissertant olmuşdur. Yem bitkilərinin becərmə aqrotexnikasına dair bir neçə elmi əsərin müəllifidir. Stansiyada icra olunan: “Qarğıdalı və paxlalı bitkilərin qarışıq əkini”, “Yaşıl yem və silos üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkini”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaqlara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, ”Tütün əkinlərində əlaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə” mövzularının icraçısı olmuşdur.

UNÇIYEVA GÜLARƏ ŞIXMƏHƏMMƏD QIZI

1933-cü ildə Dağıstan Respublikasının Axtı rayonunda anadan olmuşdur. 1954-1959-cu illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “alim aqronom” ixtisası (N-708314) üzrə bitirmişdir.

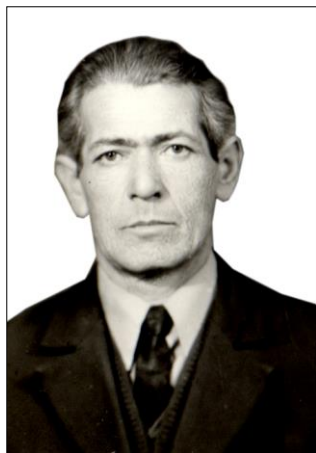
1959-2004-cü illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında qarğıdalının ilkin toxumçuluğu və seleksiyası şöbəsində böyük elmi işçi, şöbə müdiri, elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsində işləmişdir. 1969-cu ildə ETƏİ-nin dissertantı olaraq

“Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni hibrid formalarının yaradılması” mövzusu üzrə elmi-tədqiqat işləri aparmışdır. Qarğıdalının seleksiyası sahəsində, sort və hibridlərin müqayisəli öyrənilməsi istiqamətində “Dəmyə şəraitində qarğıdalının məhsuldarlığının, dən çıxımı və yaşıl kütləsi yüksək olan davamlı hibridlərin yaradılması və becərilməsi” mövzusunə aid bir çox elmi məqalələrin, “Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala”, “Zaqatala-514”, “Zaqatala-68”, “Zaqatala-380”, “Zaqatala-420”, “Mirvari” qarğıdalı sortlarının müəlliflərindən biridir. 1988-ci ildə “Əmək veterani” medalı ilə təltif edilmişdir. 2024-cü ildə

yeni yaradılmış “Gülarə-45” qarğıdalı sortu Gülarə Unçiyevanın şərəfinə adlandırılmışdır. G.Ş.Unçiyeva 2025-ci ildə vəfat etmişdir.

QƏDİROV MURTUZƏLİ ƏFƏNDİ OĞLU

1927-ci ildə Zaqatala rayonu Göyəm kəndində anadan olmuşdur. 1946-1947-ci illərdə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirdikdən sonra, təhsilini 1951-1956-cı illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “alim aqronom” (ZN-972935) ixtisası üzrə bitirmişdir. 1959-1994-cü illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının “Becərmə texnologiyası” şöbəsində kiçik elmi işçi, şöbə müdiri vəzifələrində işləmişdir. 1966-1970-ci illərdə AzETƏİ-nun dissertantı olmuşdur. Həmçinin 1971-ci ildə K.A.Timiryazev adına Moskva Kənd Təsərrüfatı EA-da elmi tədqiqat idarələrinin elmi işçilərinin aqronomiya elminin təkmilləşdirilməsinə dair kursu bitirmişdir. “Səpin müddətindən asılı olaraq kövşənlikdə becərilən qarğıdalının məhsuldarlığı” mövzusunda dair bir neçə elmi əsərin müəllifidir. Pərzivan-1, Qiymətli-80 buğda sortlarının becərmə aqrotexnikasının öyrənilməsində böyük rolu olmuşdur. “Almaniya üzərində qələbə” və “Əmək veterani” medalları ilə təltif edilmişdir. M.Ə.Qədirov 2002-ci ildə vəfat etmişdir.

ABBASOVA AYŞAT MAHMUD QIZI

1940-cı ildə Zaqatala rayonunda anadan olmuşdur. 1959-cu ildən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında laborant vəzifəsində, 1966-cı ildən 1997-ci ilədək elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən “Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilməsi”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq” “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur. 13.07.1984-cü ildə əmək fəaliyyətində göstərdiyi xidmətlərə görə “Əmək Veteranı” medalı ilə təltif edilmişdir.

ÖMƏROVA SEVGİYƏ İSA QIZI

15.05.1936-cı ildə Dəstəfur (Daşkəsən) rayonunda anadan olmuşdur. 1954-1959-cu illərdə S.M.Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsini “bioloq” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1959-cu ildən 1963-cü ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Payızlıq yumşaq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu”, “Payızlıq yumşaq buğdanın sort sınağı” elmi tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

ƏLİYEV İSLAM HACI OĞLU

1928-ci ildə Zaqatala rayonun Tala kəndində anadan olmuşdur. 1947-1950-ci illərdə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirmiş, 1955-1960-cı illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu aqronomluq fakultəsini “alim aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1963-1966-cı illərdə AzETƏİ-nun aspiranturasında təhsil almış və 1968-ci ildə namizədlik dissertasiyasını müdafiə edərək (MKDN№009882; 05.06.1968), biologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə almışdır.

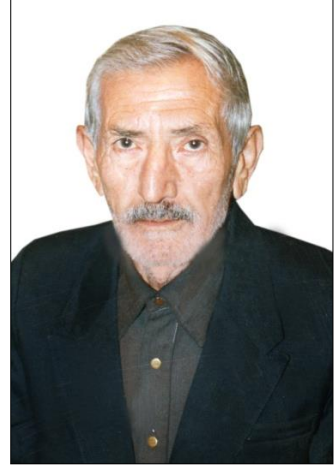
1960-cı ildən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında tütüncülük şöbəsində işləmiş, 1968-1973-cü illərdə Stansiyanın direktoru, 1973-1995-ci illərdə tütüncülük şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir. 28 elmi əsərin müəllifidir. Tütünün Zaqatala-67, Zaqatala iriyarpaqlı, Zaqatala Dübeki, Zaqatala-1 sortlarının müəllifidir. İki dəfə (1974-1985-ci illərdə) SSSR Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisinin “Bürünc” medalı ilə təltif edilmişdir. İ.H.Əliyev 1995-ci ildə vəfat etmişdir. 2023-cü ildə yeni yaradılmış “İslam-35” tütün sortu İslam Əliyevin şərəfinə adlandırılmışdır.

MUSTAFAYEV FİRUDİN RZA OĞLU

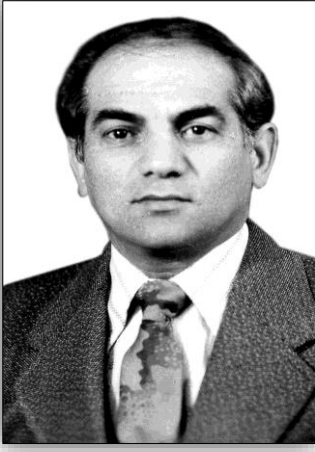
1928-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. 1953-1958-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “alim aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. Əmək fəaliyyətinə 1958-1960-cı illərdə Tərtər BTS-da böyük elmi işçi vəzifəsi ilə başlamışdır.

1960-1995-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında müxtəlif vəzifələrdə, böyük elmi işçi, aqtokimya laboratoriyası və toxumçuluq şöbəsinin müdiri vəzifələrində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Şəki-Zaqatala bölgəsində dənli bitkilərin davamlı sortlarının seçilməsi”, “Sənaye tipli toxumçuluğun yaradılması, arpanın elit toxumlarının əldə edilməsi üçün effektiv metodların işlənilib hazırlanması”, “Qarğıdalının elit toxumlarının istehsalında becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması” və s. elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

1962-1966-cı illərdə Əkinçilik ETİ-nin aspirantı olaraq “Noxud bitkisinin məhsuldarlığı və yüksək məhsuldarlıq keyfiyyətinə malik toxum əldə edilməsinə becərmə şəraitinin təsiri” mövzusu üzrə elmi-tədqiqat işini icra edərək, 1969-cu ildə müdafiə edərək kənd təsərrüfatı elmləri namizədi (MSX-007833) elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. “Bilik” cəmiyyətinin üzvü, “Əmək veteranı” medalı ilə təltif edilmiş F.R.Mustafayev 1997-ci ildə vəfat etmişdir.

HATƏMİ ƏRŞAD RUHULLA OĞLU

1936-cı ildə İİR-nın Astara şəhərində anadan olmuşdur. 1958-1963-cü illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakultəsini “alim aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir.

1963-1998-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında tütünçülük şöbəsində elmi işçi, aqrokimya laboratoriyasının və toxumçuluq şöbələrinin müdiri vəzifələrində işləmişdir. 1965-1968-ci illərdə Əkinçilik ETİ-nin “Bitki fiziologiyası” laboratoriyasının aspirantı olmuşdur.

“Mineral qidalanma şəraitində buğda sortlarının vegetasiya müddəti ərzində bitkidə fotosintezin intensivliyinin dəyişməsi” mövzusunda dair 4 elmi əsərlərin müəllifidir.

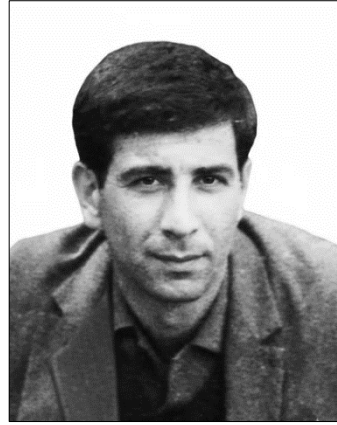
Akademik Cəlal Əlirza oğlunun rəhbərliyi ilə: “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedicisi sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

Həmçinin “Zaqatala-67” tütün sortunun müəlliflərindən biridir. 1977-ci ildə Azərbaycan SSR MK-nın “Qırmızı Aypara Cəmiyyəti” tərəfindən əmək və ictimai fəallığına görə Fəxri Fərmanla təltif edilmişdir. Ə.R.Hatəmi 2011-ci ildə vəfat etmişdir.

AĞABABOV EDUARD VARTANOVIÇ

01.10.1937-ci ildə Gürcüstan respublikasının Tiflis şəhərində anadan olmuşdur. 1958-1963-cü illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir.

1963-cü ildən 1989-cu ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında müxtəlif vaxtlarda kiçik elmi işçi, böyük elmi işçi, elmi katib vəzifələrində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Arpa bitkisinin

xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Arpa bitkisinin kök çürüməsi və ona qarşı mübarizə tədbirləri”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı, nəmliliklə təmin olunmuş ərazilərdə 60-70 sent/ha, nəmliliklə təmin olunmamış şəraitdə isə 45-50 sent/ha-ya çatdırılması”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtəə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması” mövzularının icraçısı olmuşdur.

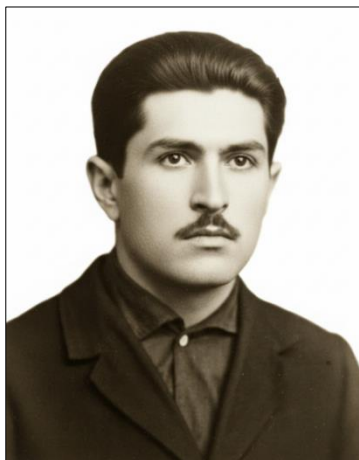
ŞUŞALI ELMİRA MƏMMƏD QIZI

17.07.1938-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. 1958-1963-cü illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini elmi aqronom ixtisası üzrə bitirmişdir. 1963-cü ildən 1968-ci ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Yüksək yaşıl kütlə məhsudluğu üçün qarğıdalı və paxlalı bitkilərin qarışıq əkinləri” elmi-tədqiqat mövzusunun icraçısı olmuşdur. E.M.Şuşalının atası- Şuşalı

Məmməd Əmrah oğlu Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun yemçilik şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir.

BERSİNAYEV SOLTAN MƏHƏMMƏD OĞLU

03.03.1938-ci ildə Zaqatala rayonunda anadan olmuşdur. 1953-1958-ci illərdə Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunun tarlaçılıq fakültəsini “tarlaçı-aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir.

29.06.1963-cü ildən 2012-ci ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında müxtəlif vaxtlarda aqrotexnik, baş aqronom, elmi işçi vəzifələrində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Zaqatala rayonunda şəkər çuğundurunun suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Şəkər çuğundurunun sortöyrənməsi”, “Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə seçilməsi” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur. Aqrar sahədə 49 il əmək stajına malikdir.

BONDARENKO (SEMYONOVA) LYUDMİLA QRIQORYEVNA

04.06.1943-cü ildə Krasnodar vilayətinin Slavyanskiy rayonunda anadan olmuşdur. 1960-1965-ci illərdə Slavyan Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu fərqlənmə diplomu ilə bitirmiş və 1965-1971-ci illərdə Krasnodar şəhərində Kuban Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “elmi aqronom” ixtisası üzrə qiyabi təhsil alaraq bitirmişdir.

1965-ci ildən 1979-cu ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Dünya qarğıdalı kolleksiya nümunələrinin öyrənilməsi və istifadəsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuşdur.

ƏSƏDOV ATAXAN MUXTAR OĞLU

1939-cu ildə Cəlilabad rayonun Babaxanlı kəndində anadan olmuşdur. Səlyan Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu fərqlənmə diplomu ilə bitirdikdən sonra, 1961-1966-cı illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqrokimya və torpaqşünaslıq fakültəsini “aqronom” ixtisası (SN-453402) üzrə bitirmişdir.

1966-1994-cü illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında aqrokimya laboratoriyasının müdiri, 1983-1994-cü illərdə Zaqatala BTS-nin direktoru vəzifəsində işləmişdir. 1978-ci ildə Azərbaycan EA Torpaqşünaslıq və Aqrokimya İnstitutunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə edərək kənd təsərrüfatı elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə almışdır (SX №002838;

29.11.1978). 14 elmi məqalənin, bir kitabçanın (prof.Z.Mövsümov, A.Əsədov, “Şəki-Zaqatala zonasında gübrə normalarını təyin etmə lövhəsindən istifadə qaydaları” Bakı-1983) müəllifidir. A.Əsədov 2011-ci ildə vəfat etmişdir.

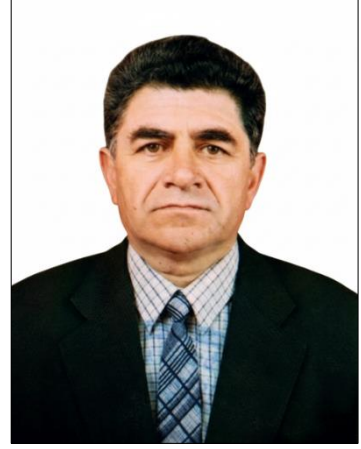
QƏDİROV FİKRƏT ABDUSALAM OĞLU

25.04.1949-cu ildə Zaqatala rayonunda anadan olmuşdur. 1968-1975-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu “alim-aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 2012-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə “Kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə görə” “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur. Respublika Dövlət Meyvəçilik üzrə Sort Sınağı Zaqatala Məntəqəsinin müdiri, Zaqatala rayon Kənd Təsərrüfatı idarəsində şöbə müdiri, Zaqatala rayon Aqrar İstehsalat Birliyində baş aqronom, Zaqatala rayon kənd təsərrüfatı özəl informasiya Mərkəzinin məsləhətçisi, Respublika Dövlət Toxum müfəttişliyinin Zaqatala rayon Dövlət toxum müfəttişliyinin rəisi, Şəki Regional Məsləhət Mərkəzinin Zaqatala rayonu üzrə bitkiçilik üzrə məsləhətçisi olmaqla, aqrar sahədə 45 il əmək stajına malikdir. 1976-1979-cu illərdə Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun aspirantı olmuş, 1972-1979-cu illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. “Zaqatala-67” tütün sortunun müəlliflərindən biridir. Aqrar sahə üzrə, xarici dövlətlərdə biznes səfərlərində (Amerika, Almaniya, Estoniya) olmuş və 10 ədəd təkmilləşmə sertifikatlarına malikdir.

SOFİYEV HƏBİB SALEH OĞLU

20.07.1950-ci ildə Zaqatala rayonunun Aşağı Çardaxlar kəndində anadan olmuşdur. 1972-1977-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu “alim-aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1968-1970-ci illərdə ÇSSR Sovet Ordusunun tank qoşunlarında xidmət etmiş, baş leytenant hərbi rütbəsinə layiq görülmüşdür.

1972-ci ildən etibarən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi, 2011-ci ildən isə Stansiyanın “Bitki seleksiyası və toxumçuluğu” şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir. Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun rəhbərliyi altında “Qarğıdalı Proqramı”na əsasən, icra edilən “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, qruplaşdırılması, fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı” mövzusu üzrə elmi-tədqiqat işləri icra etmiş, 10 elmi məqalənin, “Qürur”, “Ümud”, “Fəxri”, “Emil”, “Pəri qalası”, “Hacı-36”, “Ömər” qarğıdalı sortlarının və “Zaqatala-67” tütün sortunun müəlliflərindən biridir.

3 övlad sahibi, dəyərli elm xadimi, gözəl insan, qayğıkeş ata olan Həbib Sofiyev 10.03.2023-cü il tarixində vəfat etmişdir.

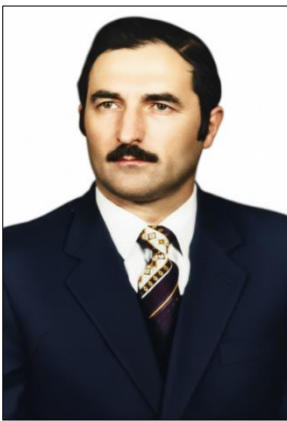
ƏFƏNDİYEV NƏCMƏDDİN RZA OĞLU

1936-cı ildə Qax rayonun İlisu kəndində anadan olmuşdur. Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirdikdən sonra təhsilini Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda davam etdirmişdir.

Əmək fəaliyyətinə Zaqatala BTS-da başlamış, elmi işçi, şöbə müdiri və 1974-1982-ci illərdə direktor vəzifəsində işləmişdir. 1963-1965-ci illərdə Azərbaycan ETƏİ-nin aspiranturasında təhsil almış, akademik İmam Mustafayevin rəhbərliyi ilə dənli bitkilərin seleksiyası üzrə elmi tədqiqat işləri icra etmişdir. O, həmçinin K.Timiryazev adına Moskva Kənd Təsərrüfatı EA-nı və Kənd Təsərrüfatını İdarə Etmənin ali məktəbini bitirmişdir. N.R.Əfəndiyev 5 elmi əsərin müəllifi, 3 səmərələşdirici və 2 ədəd kəşf diplomuna layiq görülmüşdür. Qarğıdalının “Zaqatala-514” və buğdanın “Pərzivan-1” sortlarının müəlliflərindən biridir. N.R.Əfəndiyev 2007-ci ildə vəfat etmişdir.

ƏLİCANOV HACI MƏMMƏDTAHİR OĞLU

1942-ci ildə Zaqatala rayonun Car kəndində anadan olmuşdur. 1963-1971-ci illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakültəsini “alim-aqronom” ixtisası (ŞN-468430) üzrə bitirmişdir.

1975-2011-ci illərdə Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında “Qarğıdalının ilkin toxumçuluğu və seleksiyası” şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 600-700 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı sort

və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili” elmi-tədqiqat mövzularının icraçısı olmuş və bu sahədə bir çox elmi əsərin müəllifidir. Həmçinin “Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala”, “Zaqatala-514”, “Zaqatala-68”, “Zaqatala-380”, “Zaqatala-420”, “Mirvari” qarğıdalı sortlarının müəllifidir. Qarğıdalının seleksiyası və sortöyrənməsi sahəsində, kolleksiya fondunun yaradılmasında rolu olduqca böyükdür. Stansiyanın elmi və təsərrüfat fəaliyyətində misilsiz xidmətləri olmuşdur.

2022-ci ildə yeni yaradılmış “Hacı-36” qarğıdalı sortu Hacı Məmmədtahir oğlu Əlicanovun şərəfinə adlandırılmışdır. “Bilik” cəmiyyətinin üzvü, dəyərli elm xadimi, gözəl insan H.M.Əlicanov 2011-ci ildə vəfat etmişdir.

ƏLİYEVƏ ƏMİNƏT İSLAM QIZI

17.07.1962-ci ildə Zaqatala rayonunun Tala kəndində anadan olmuşdur. 22.11.1986-cı ildə Kuban Kənd Təsərrüfatı İnstitutunu “aqronomluq” ixtisası üzrə (Diplom №299342) bitirmişdir.

Ə.İ.Əliyeva “Azərbaycan respublikasının Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində Virciniya tipli tütünün becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması” mövzusunda 06.01.09 “Bitkiçilik” ixtisası üzrə dissertasiya müdafiə

edərək, Azərbaycan Respublikası Ali Attestasiya Komissiyasının 03 mart 1997-ci il tarixli (protokol №14) Qərarı ilə kənd təsərrüfatı elmləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

23.05.1982-ci il tarixindən etibarən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi, böyük elmi işçi, elmi katib, “Tütünçülük” şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir. Ə.İ.Əliyeva hal-hazırda Stansiyanın “Əkinçilik və bitki diversifikasiyası” şöbəsində aparıcı elmi işçi vəzifəsində işləyir.

Aqrar sahədə 44 il əmək stajına malikdir. Tütünçülük sahəsinin inkişafında xidmətləri olduqca böyükdür. 2 kitabça və 30-dək elmi əsərin, habelə tütünün “Zaqatala iriyarpaqlısı”, “Zaqatala-1”, “Zaqatala Dübeki”, “Zaqatala Berleyi”, “106 göy forma”, “İmmunny-1”, “Trapezond-1”, “Bəhlul-87”, “İslam-35”, “Şərq gözəli”, “Sarı gəlin” sortlarının müəlliflərindən biridir.

“Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi” mövzularının icraçısı olmuşdur.

2024-cü ildən etibarən, Əkinçilik ETİ-nin doktorantı olaraq, “Azərbaycan respublikasının Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində

“Virciniya” və “Berley” tipli tütün sortlarının əlverişli becərilmə texnologiyasının və iqtisadi səmərəliliyinin işlənilib hazırlanması” mövzusu üzrə elmi fəaliyyətini davam etdirir.

BULACOVA ŞAHPƏRİ BULAC QIZI

17.02.1964-cü ildə Zaqatala rayonunun Əliabad qəsəbəsində anadan olmuşdur.

1982-1987-ci illərdə Kirovabad Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (indiki ADAU) bitki mühafizəsi fakültəsini “alim-aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1987-ci ildən təyinatla Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasına gələrək, kiçik elmi işçi olaraq elmi fəaliyyətinə başlamışdır. 1987-2013-cü illərdə Stansiyasyada icra edilən:

“Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində, dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi” mövzularının icraçısı olmuşdur.

“Zaqatala-68” və “Mirvari-18” qarğıdalı sortlarının müəlliflərindən biridir.

MƏHƏMMƏDOVA SEVDA TOFIQ QIZI

16.10.1971-ci il Zaqatala şəhərində anadan olmuşdur. 1989-1994-cü illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Akademiyasını (indiki ADAU), “alim-aqronom” ixtisası üzrə bitirmişdir.

1988-ci ildən etibarən, Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının “Dənli və paxlalı bitkilərin becərilməsi texnologiyası” şöbəsində laborant, 1994-cü ildə “Becərmə texnologiyası” şöbəsində kiçik elmi işçi, 2012-ci ildən hal-hazıradək “Əkinçilik və bitki diversifikasiyası” şöbəsində böyük elmi işçi vəzifəsində işləyir. Respublika daxilində və xaricdə dərc olunana 12 elmi əsərin müəllifidir.

2004-cü ildən etibarən Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən: “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi” mövzularının icraçısı olmuşdur.

KƏRİMOV NƏBİ İSMAYIL OĞLU

05.03.1944-cü ildə Gürcüstan Respublikasının Dmanisi rayonunda anadan olmuşdur. 1965-1970-ci illərdə BDU-nun biologiya fakültəsini, “bioloq və kimya - biologiya müəllimi” ixtisası üzrə bitirmişdir. 1971-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin əyani aspiranturasına “mikrobiologiya” ixtisası üzrə daxil olmuşdur. 27.06.1975-ci ildə “Xəzər dənizi suyundan elektroliz üsulu ilə alınmış elektrodizinfektantın antimikrob aktivliyinin öyrənilməsi” mövzusunda dissertasiya işi müdafiə edərək biologiya elmləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görmüşdür.

31.10.2012-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə “Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi” fəxri adına layiq görülmüşdür.

1976-1992-ci illərdə Kənd Təsərrüfat Nazirliyinin Zaqatala rayonundakı İxtisaslaşmış Arıçılıq Sovxozunda direktor vəzifəsində, 1994-2023-cü illərdə isə Zaqatala BTS-da 30 il ərzində (24.10.1994 - 01 oktyabr 2023) Stansiyanın direktoru vəzifəsində işləmişdir. 31.03.2023-cü il tarixindən etibarən Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təqaüdçüsüdür.

N.İ.Kərimov “Zaqatala-68”, “Qürur” və “Ümüd” qarğıdalı sortlarının müəlliflərindən biridir.

YUSUBOV MUSA ŞABAN OĞLU

26.01.1963-cü ildə Zaqatala rayonunun Muxax kəndində anadan olmuşdur. 1980-1985-ci illərdə (2 il hərbi xidmətdə olmuşdur) Zaqatala Kənd Təsərrüfatı Texnikumunun aqronomluq fakultəsini bitirmişdir.

1996-cı ildən etibarən Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında aqrotexnik, elmi işçi, 2003-2015-ci illərdə “Dənli və paxlalı bitkilərin ilkin toxumçuluğu” şöbəsinin müdiri vəzifələrində işləmişdir. 2015-ci ildən hal-hazırədək Stansiyanın baş aqronomu vəzifəsində çalışır. Stansiyanın elmi və təsərrüfat fəaliyyətində, payızlıq dənli-taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı sahəsində M.Ş.Yusubovun xidmətləri olduqca böyükdür.

MƏCİDOVA ELMİRA ŞAMİL QIZI

15.02.1959-cu ildə Bərdə rayonunun Nazırlı kəndində anadan olmuşdur. 1978-1983-cü illərdə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun aqronomluq fakultəsini “mühəndis yerquruluşçusu” ixtisası üzrə bitirmişdir.

2008-2023-cü illərdə Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi işçi, böyük elmi işçi vəzifələrində işləmişdir. Stansiyada icra edilən: “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığına, tezyetişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət

göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi” mövzularının icraçısı olmuşdur. E.Ş.Məcədova aqrar sahədə 40 il əmək stajına malikdir.

ABDULLAYEVA NƏRGİZ MUSA QIZI

24.04.1968-ci ildə Zaqatala şəhərində anadan olmuşdur. 1986-1992-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) biologiya fakültəsini bioloq ixtisası üzrə bitirmişdir.

N.M.Abdullayeva “Şəki-Zaqatala bölgəsində Şərqi xurmasının (*Diospyros kaki* L.) mövcud sortlarının təsərrüfat və bioloji xüsusiyyətlərin öyrənilməsi” mövzusunda 3103.07 “Bitkiçilik” ixtisası üzrə dissertasiya müdafiə edərək, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 29 fevral 2016-cı il tarixli qərarı ilə aqrar elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 noyabr tarixli Sərəncamı ilə “Kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə görə” “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur.

“Azərbaycan Respublikasında 2017-2021-ci illərdə qərzəkli meyvə bitkilərinin (fındıq, badam, qoz və şabalıd) inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsinə dair Dövlət tədbirinin iştirakçısıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 22.04.2025-ci il tarixli Qərarı ilə elmi fəaliyyətinə görə aqrar elmlər elm sahəsinin 3103.07 “Bitkiçilik” ixtisası üzrə dosent elmi adı verilmişdir.

23.07.2025-ci il tarixindən Beynəlxalq Aqrar Təhsil Akademiyasının (MAAO) həqiqi üzvüdür.

2011-ci ildən etibarən Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında elmi katib, hal-hazırda isə “Əkinçilik və bitki diversifikasiyası” şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləyir. Stansiyada icra edilən: “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi” mövzularının icraçısı olmuşdur.

Tütün bitkisinin “Bəhlul-87”, “İslam-35”, “Şərq gözəli”, “Sarı gəlin” və qarğıdalının “Gülər-45” sortlarının müəlliflərindən biridir. Aqrar sahədə 41 il əmək stajına malikdir. Aqrar və ekologiya sahəsində xarici dövlətlərdə (Almaniya, Türkiyə, Gürcüstan) biznes səfərlərində, bir neçə layihələrin kordinatoru olmuş və təkmilləşmə sertifikatlarına malikdir. Respublika daxilində və xaricdə dərc edilmiş: 3 kitab (1-i dərs vəsaiti), 1 monoqrafiya, 3 kitabça olmaqla 62 elmi əsərin müəllifidir.

2019-cu ildən etibarən, Əkinçilik ETİ-nin doktorantı olaraq, “Şəki-Zaqatala bölgəsində “Virciniya” tipli tütün sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi və toxumçuluğunun təşkili” mövzusu üzrə elmi fəaliyyətini davam etdirir.

TÜTÜN SORTLARI

Zaqatala-67

Zaqatala Berleyi

Zaqatala Dübeki

Trapezond-1

Zaqatala inyarpaqlısı

2022-ci ildə yeni yaradılmış “Bəhlul-87” tütün sortunun keyfiyyət göstəriciləri: hibridləşmə yolu ilə (Pobeditel-179 x Zaqatala-67) yaradılmış, sınaqdan çıxma tarixi 2016-2022-ci illər, bitkinin tam boyu 279 sm, yarpaqların miqdarı-44 ədəd, orta yarusda olan yarpaqlarının ölçüsü: uzunluğu- 49 sm, eni-27 sm, vegetasiya müddəti-120 gün, tütün yarpaqlarının havada quru məhsulu (17% nəmliklə)-32.7 sent/ha, əmtəə növ çıxımı: I-87%, II- 13%.

2023-cü ildə yeni yaradılmış “İslam-35” tütün sortunun keyfiyyət göstəriciləri: hibridləşmə yolu ilə (Virciniya NC-55 x Virciniya RGH-4) yaradılmış, sınaqdan çıxma tarixi 2019-2023-cü illər, bitkinin tam boyu 250 sm, yarpaqların miqdarı-36 ədəd, orta yarusda olan yarpaqlarının ölçüsü: uzunluğu- 56 sm, eni-31 sm, vegetasiya müddəti- 128 gün, tütün yarpaqlarının quru məhsulu (17% nəmliklə)- 33.2 sent/ha, əmtəə növ çıxımı: I-88%, II- 12%.

2024-cü ildə yeni yaradılmış “Şərq gözəli” tütün sortunun keyfiyyət göstəriciləri: mürəkkəb hibridləşmə yolu ilə (Zaqatala iriyarpaqlısı x Samsun-155 x Virciniya-20) yaradılmış, sınaqdan çıxma tarixi 2017-2024-cü illər, bitkinin tam boyu 250 sm, yarpaqların miqdarı-34 ədəd, orta yarusda olan yarpaqlarının ölçüsü: uzunluğu-65 sm, eni-31 sm, vegetasiya müddəti- 119 gün, tütün yarpaqlarının havada quru məhsulu (17% nəmliklə)-36.4 sent/ha, əmtəə növ çıxımı: I-89%, II-11%.

2024-cü ildə yeni yaradılmış “Sarı gəlin” tütün sortunun keyfiyyət göstəriciləri: mürəkkəb hibridləşmə yolu ilə (Berley-78 x Berley-122 x Virciniya GL-26) yaradılmış, sınaqdan çıxma tarixi 2018-2024-cü illər, bitkinin tam boyu 233 sm, yarpaqların miqdarı-33 ədəd, orta yarusda olan yarpaqlarının ölçüsü: uzunluğu-62 sm, eni-35 sm, vegetasiya müddəti- 118 gün, tütün yarpaqlarının havada quru məhsulu (17% nəmliklə)-33.0 sent/ha, əmtəə növ çıxımı: I-87%, II-13%.

QARĞIDALI SORTLARI

2024-cü ildə yeni yaradılmış “Gülarə-45” qarğıdalı sortunun keyfiyyət göstəriciləri: fərdi seçmə, sınaqdan çıxma tarixi 2017-2024-cü illər, vegetasiya müddəti: 112 gün, bitkinin boyu-255sm, qıçanın gövdəyə birləşmə hündürlüyü-140 sm, bir bitkidə qıçaların sayı-2 ədəd, bir qıçanın orta çəkisi-418 q, quru qıçadan dən çıxarı- 87.7% , dən məhsuldarlığı (14% nəmlikdə)-95 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu-697 sent/ha, 1000 dənin çəkisi-392 q, dəndə zülalın miqdarı-11.9%, bitkinin yatmaya davamlılığı-5 ball, quraqlığa davamlılığı-4.9, xəstəlik, zərərvericilərə sirayətlənmə dərəcəsi-0.3.

İllər üzrə qarğıdalı sortlarının yaradılma ardıcılığı siyahısı

1. **1959**-cu ilin elmi hesabatında “ **Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir. Sort 1962-ci ildən Azərbaycan Respublikası Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət reyestrinə daxil edilmişdir (Patent № 1141);
2. **1984**-cü ilin elmi hesabatında “ **Zaqatala-514**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir. Sort 1998-ci ildən Azərbaycan Respublikası Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət reyestrinə daxil edilmişdir (Patent № 00038);
3. **1984**-cü ilin elmi hesabatında “ **Zaqatala-68**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir. Sort 2001-ci ildən Azərbaycan Respublikası Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət reyestrinə daxil edilmişdir (Patent № 00077);
4. **1984**-cü ilin elmi hesabatında “ **Şəkərli**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir.
5. **1997**-ci ilin elmi hesabatında “**Partlayan zoğalı**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir.
6. **1999**-cu ilin elmi hesabatında “ **Mirvari**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir. Sort 1999-cu ildən Azərbaycan Respublikası Seleksiya Nailiyyətlərinin Sınağı və Mühafizəsi üzrə Dövlət Komissiyasına təqdim edilmişdir.
7. **2003**-cü ilin elmi hesabatında “ **Zaqatala-420**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir. Sort 2009-cu ildən Azərbaycan Respublikası Seleksiya Nailiyyətlərinin Dövlət reyestrinə daxil edilmişdir (Patent № 00115);
8. **2003**-cü ilin elmi hesabatında “ **Zaqatala-380**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir.
9. **2004**-cü ilin elmi hesabatında “ **Populyasiya-2001B**” qarğıdalı sortu haqqında ilkin məlumat verilmişdir.
10. **2012**-ci ilin elmi hesabatında “ **Qürur**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmiş və Azərbaycan Respublikası

Seleksiya Nailiyyətlərinin Sınağı və Mühafizəsi üzrə Dövlət Komissiyasına təqdim edilmişdir.

11. **2014-cü** ilin elmi hesabatında “ **Ümüd**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmişdir.
12. **2015-ci** ilin elmi hesabatında “ **Fəxri**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmişdir.
13. **2017-ci** ilin elmi hesabatında “ **Emil**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmişdir.
14. **2019-cu** ilin elmi hesabatında “ **Pəri qalası**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmişdir.
15. **2022-ci** ilin elmi hesabatında “ **Hacı-36**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmiş və Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.
16. **2022-ci** ilin elmi hesabatında “**Ömər**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmiş və Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.
17. **2024-cü** ilin elmi hesabatında “**Gülarə-45**” qarğıdalı sortu haqqında məlumat verilmiş və Dövlət Sort Sınağına təqdim edilmişdir.

Yaxşılaşdırılmış yerli Zaqatala

Zaqatala-514

Zaqatala-68

Şəkərli

Partlayan zoğalı

Mirvari

Zaqatala-420

Zaqatala-380

Populyasiya-2001 B

Qürur

Ümüd

Fəxri

Emil

Pəri qalası

Hacı-36

Ömər

Gölarə-45

FOTO ALBOM- STANSIYANIN MADDİ-TEXNİKİ BAZASI

Stansiyanın normal iş şəraitini təmin etmək məqsədi ilə 2013-cü ildə müəssisənin Pərzivan ərazisində anbar, xırman, qaraj, ofis binası, mətbəx, laborator otağı, üç otaqlı qonaq evi, 2 ədəd 100 tonluq su anbarı inşa edilərək istifadəyə verilmişdir. Xırman və taxıl anbarında təcrübə məqsədi ilə istehsal olunan taxıl və qarğıdalının yüksək keyfiyyətlə təmizlənməsi və saxlanması təmin edilir. Zaqatala BTS-nin elmi təcrübə bazasında 80-100 ton taxıl, 20-30 ton qarğıdalının yüksək reproduksiya toxumu istehsal olunur, rayonun dövlət və özəl toxumçuluq təsərrüfatlarına təklif və tövsiyyə edilir.

ELMI FƏALİYYƏTİN TƏSVİRİ

MÜDAFIƏ ŞURASI VƏ TƏDBİRLƏRDƏ İŞTİRAK

TƏCRÜBƏ MÜBADİLƏSİ- TƏRTƏR BTS

TƏCRÜBƏ MÜBADİLƏSİ- ŞƏKİ BTS

SƏRGİLƏRDƏ İŞTİRAK

2023-cü il “HEYDƏR ƏLİYEV İLİ”

Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası olaraq, 2023-cü il ərzində Ümummilli Lider, Ulu öndər “**Heydər Əliyev İli**” elan edilməsi ilə bağlı, Respublika səviyyəsində tədbirlərdə yaxından iştirak etmişik.

Əsası Ümummilli lider tərəfindən qoyulmuş və hazırda Qalib Lider, Qalib Sərkərdə, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilən uğurlu aqrar siyasət nəticəsində, diqqət və qayğını həmişə öz üzərimizdə hiss edirik. Biz də öz növbəmizdə bu etimadı doğrultmaq və yeni nailiyyətlər əldə etmək üçün məsuliyyətlə çalışırıq.

Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası, Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, mövcud perspektivli sortların artırılması, yeni, daha yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik sortların yaradılması, məhsul istehsalının artırılması, özəl fermer təsərrüfatlarına yeni məhsuldar sortlar barədə məlumat və tövsiyələrin verilməsi istiqamətində elmi-tədqiqat və təsərrüfat fəaliyyətini davam etdirir.

**1 əsr 1924-2024-cü illərdə elmi fəaliyyət göstərən
Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası "100 ilin" mübarək olsun!!!**

FOTO ALBOM- ARXIV

1935-ci il. *Soldan sağa- Ağazadə Yahyə Qafar oğlu, İmam Daşdəmir oğlu Mustafayev, Əhməd Cabbar oğlu Rəcəbli.*

1953-cü il. *Soldan sağa- Ağazadə Yahyə Qafar oğlu
və Muxtar Babayeviç*

1953-cü il. *Stansiyanın əməkdaşı Osmanov Rafiq*

1957-ci il. *Soldan sağa 1-ci Stansiyanın elmi işçisi Ağazadə Sevil Yahya qızı və Azərbaycan Kənd Təcrüfatı İnstitutunun tələbələri təcrübə sahəsində.*

1959-cu il. *Soldan sağa- İvakina Lyudmila Lukyanovna və Unçiyeva Güları Şıxməhəmməd qızı təcrübə sahəsində*

1959-cu il. Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasının iş kollektivi. Soldan sağa 1-ci cərgə: Raya İsmayılova, İlyas Qafarov, S.A.Hacıyev, Y.Q.Qaracayev, M.R.Barisova, L.L.İvakina. **2-ci cərgə:** Q.D.Şabanova, Bajko Nina Viktorovna, Əsədulla Xəlilov, Murtuzəli Qədirov, Roza Oqandjanova. **3-cü cərgə:** Firudin Mustafayev, Tofiq Axundzadə, Fateh Qazızadə, P.M.Əhmədov, M.X.Murtuzəliyev. **4-cü cərgə:** O.M.Mostovoy, P.A.Ter-Sarkesyan, T.Q.Vedenina, Elya Filmanova, N.M.Maliyev. **5-ci cərgə:** Aysat Mahmudova (Abbasova), M.Məmmədova, Gülarə Unçiyeva.

1959-cu il. *Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasının iş kollektivi.*

1962-ci il. *Soldan sağa- Ayşat Abbasova, Sevil Ağazadə və Qurban Seyidov.*

1962-ci il. Soldan sağa- Ərşad Hatəmi, Eduard Ağababov, Cəbrayıl Əlizadə, Vera Koroşkova, Ataxan Əsədov, Qurban Seyidov və Mariya Kabatova.

1976-cı il. Soldan sağa- Gültəkin Qaziyeva, Minayə İsmayılova, Sevil Əfəndiyeva, Kübra Əfəndiyeva, Mahmud Əfəndiyev, Ataxan Əsədov və Eduard Ağababov.

1961-ci il. Soldan sağa- Əfəndiyeva Sevil Yahyə qızı və Mariya Barisova.

1972-ci il. Soldan sağa- Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasının elmi işçiləri
Eduard Ağababov və Ataxan Əsədov.

1979-cu il. *Soldan sağa- Gülnaz Əlizadə, Minayə İsmayılova, Gültəkin Qaziyeva, Firudin Mustafayev, Kübra Əfəndiyeva və Sevil Əfəndiyeva.*

1984-cü il. *Soldan sağa- Stansiyanın baş aqronomu Soltan Bersinayev və mexanizator Şahismayıl Veysalidze.*

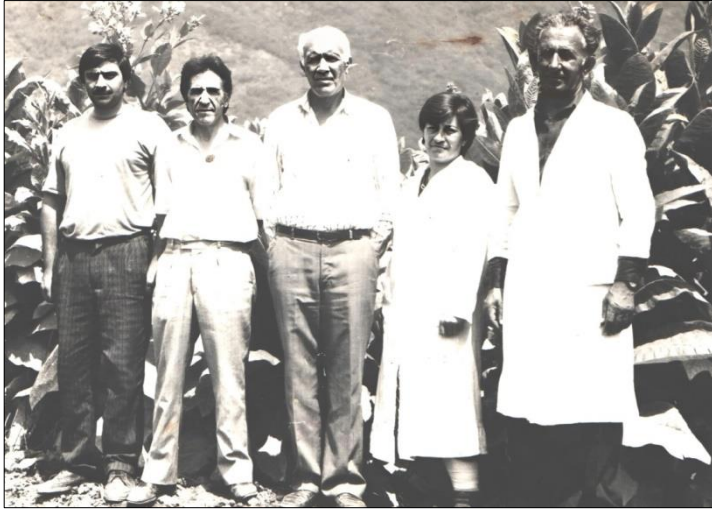
1987-ci il. Soldan sağa - *Hacı Əlicanov və Xammədova Sevda təcrübə sahəsində.*

1987-ci il. Soldan sağa - *Məlahət Babayeva, Məryəm Talibova, Südabə Hatəmi, Gülbəniz Eminova, Gülnaz Əlizadə və Laləzar Əsgərova.*

1987-ci il. Soldan sağa - Laləzar Əsgərova və tütünçülük şöbəsinin müdiri İslam Əliyev təcrübə sahəsində

1987-ci il. Soldan sağa- Arif müəllim, Bəhlul Abbasov, Ataxan Əsədov, Laləzar Əsgərova və İslam Əliyev.

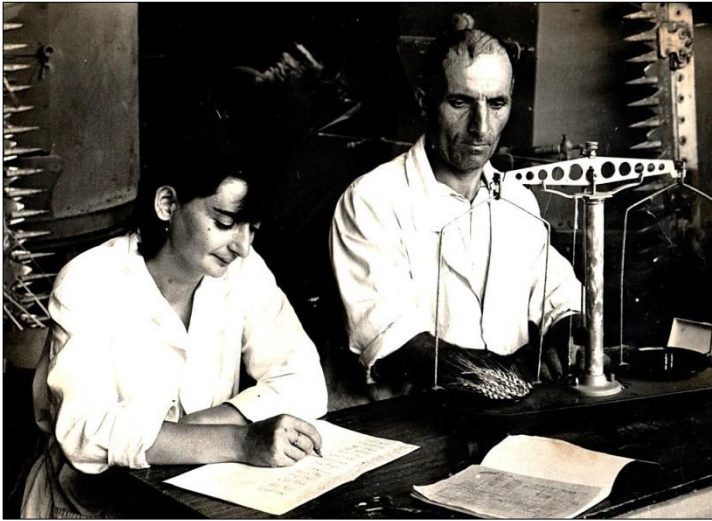
1988-ci il. Soldan sağa- Şahpəri Bulacova,
Aygün Hüseynova və Laləzar Əsgərova

1988-ci il. Soldan sağa- Həbib Sofiyev, Fatma Əhmədova, Ataxan Əsədov, Sevda Xammədova və Hacı Əlicanov qarğıdalının təcrübə sahəsində.

1989-cu il. *Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasının mexanizatorları və texniki işçiləri.*

1989-cu il. *Stansiyanın elmi işçisi Şahpəri Bulacova və aqrotexnik Səfər Əhmədov tədqiqat zamanı.*

1989-cu il. Murtuzəli Hacıyev və Şahpəri Bulacova tədqiqat zamanı.

1990-cı il. Soldan sağa- Tütüncülük şöbəsinin işçiləri: Laləzar Əsgərova, Aygün Hüseynova, Əminət Əliyeva, Əlibala Həziyev və Xudaverdi Novruzov.

1990-cı il. Soldan sağa- Sevda Xammədova, Laləzar Əsgərova, Fatma Əhmədova və Şahpəri Bulacova Şəki Xan sarayında

1992-cı il. *Soldan sağa- Səfər Raziyev və Ataxan Əsədov Pərzivan təcrübə sahəsində tədqiqat zamanı.*

2001-ci il. Soldan sağa-Səfər Əhmədov, Mömin Əhmədov, Tünzalə Hacıyeva, Rəhmətulla Yaqubov və Hacı Əlicanov qarğıdalının təcrübə sahəsində.

2000-ci il. Soldan sağa- Gültəkin Qaziyeva və Gülarə Unçiyeva

1999-cu il. Soldan sağa- Səfər Əhmədov, Rəhmətulla Yaqubov, Nəcməddin Eminov, Hacı Əlicanov, Gülarə Unçiyeva və Tünzalə Hacıyeva qarğıdalının təcrübə sahəsində

2007-ci il. “Qarğıdalının seleksiyası və ilkin toxumçuluğu şöbəsi”nin müdiri Əlicanov Hacı Məmmədtahir oğlu.

2012-ci il. *Soldan saęa Səfər Əhmədov, Gültəkin Qazıyeva,
Soltan Bersinayev*

**1924-cü ildən 2024-cü ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında
illər üzrə tədqiq edilən bitkilər, icraçılar və icra edilən elmi
mövzuların
S İ Y A H I S I**

Tədqiqat ili	Tədqiqatın obyektı	Tədqiqatçıların adı və soyadı	Mövzular
1924- 1930	Tütün, buğda, yer findığı, arpa, qarğı- dalı, soya, xaşa, yonca, çəltik, kənaf, qara yonca, yulaf, şəkərli kalış, lüpin, bamya, saflor, pe- rilla, raps, çatiotu, yem noxudu, at no- xudu, xaşxaş, xardal, küncüt, çatiotu, rami, lällemansiya, yağ- çiçəyi, çin turpu, lərgə, gənəgərçək, cır yulaf, qaramuq, tülküquyruğu, mo- qar, yem çuğunduru, kartof, pambıq, sorqo, ağ lüpin, günəbaxan, çətənə, rozmarin, tuberoza, ətirşah, saflor, qaramuq.	Ə.C.Rəcəbli, A.Gerasimenko, A.Axundzadə, İ.Gilani.	“Bölgənin torpaq-iqlim şəraitinin təhlili”, “Kənd təsərrüfatı və iqtisadi şəraitin təhlili”, “Bölgə əhalisinin məşğuliyyətinin təhlili”, “Torpağın hazırlanması-şum amilləri”, “Növ- bəli əkin”, “Mineral gübrələrin tütün şitillərinin inkişafına təsiri”, “Torpağın gübrələrə tələbatı, “Tütün bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi”, “Çəltik bitkisi altında fosfor gübrələrinin effektivliyi”, “Tütün, buğda və yonca altında torpağın əhəng ilə gübrələnməsi”, “Siderat bitkilərin seçilməsi və tətbiqi”, “Sort sınağı və becərmə texnologiyaları- tütün, payızlıq buğda, payızlıq arpa, yulaf, qarğıdalı, yerfindığı, soya, yem noxudu, çəltik, lüpin, gənəgərçək, lifli bitkilər, çoxillik yem bitkiləri, birillik yem bitkiləri, yem çuğunduru, kartof, sorqo, noxud, bamya, pambıq, dərman və efir yağlı bitkilər ”.
1931	Yer findığı, çəltik, buğda, arpa, yulaf, soya, pambıq, xardal, küncüt, yağçiçəyi, çin turpu, raps, qarğıdalı, yonca, tütün	Ə.C.Rəcəbli, A.Gerasimenko, B.Əfəndiyev, M.V.Mamedov, İ.İsmayılov, Q.Kiyasbekova, Y.Nurov.	“Taxılların sort sınağı (buğda, arpa, yulaf)”, “Cərgəarası şumlanan bitkilərin sort sınağı (pambıq)”, “Paxlalı bitkilərin sort sınağı (yerfindığı, soya)”, “Sələf bitkilərinin öyrənilməsi”, Yerfindı- ğı və soyanın səpin müddəti”, “Yerfindığı və soyanın səpin sıxlığı-qıda sahəsi”, “Yerfindığı altında əhəng gübrəsinin miqdarı”, “Yerfindığı altında torpağın gübrələrə tələbatı”, “Yerfindığının gübrələnməsi”, “Yağlı bitkilərin coğrafi yayılması”, “Silosluq əkinlər- qarğıdalı, soya, yem noxudu”, “Çəltiyin seleksiyası”.

1932	Çəltik, payızlıq buğda, tütün, qarğıdalı, günəbaxan, arpa, çöl noxudu, yer findığı, gənəgərcək, yağlıca, moqar, pambıq, soya, yem çuğunduru, bamyə, kartof, yulaf, kənaf, çətötü, yonca	Ə.C.Rəcəbli, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, F.Fətəlizadə.	“Zaqatala rayonunda çəltiyin sortınağı”, “Buğdanın seleksiyası”, “Payızlıq buğdanın sortınağı”, “Yerfindığının becərilmə aqrotexnikası”, “Sələf bitkilərinin növbəli əkinini”, “Yerfindığının gübrələnməsi”.
1933	Yer findığı, qarğıdalı, tütün, günəbaxan, arpa, çöl noxudu, gənəgərcək, yağlıca	Ə.C.Rəcəbli, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, K.Asanlı, D.Mustafazadə.	“Yer findığının səpin müddəti, qida sahəsinin müəyyən edilməsi, səpin sıxlığı, dibdoldurma sayı, yığım müddəti, məhsul yığımı və qurudulması”, “Yerfindığı altında sələf bitkiləri, fosfor və əhəng gübrəsinin miqdarı və effektivliyi”.
1934	Yer findığı, buğda, arpa, çöl noxudu, gənəgərcək, yağlıca	Ə.C.Rəcəbli, K.Asanlı, İ.Gilani, R.Məmmədov, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, T.X.Axundzadə.	“Yer findığının səpin müddəti, qida sahəsinin müəyyən edilməsi, şum dərinliyi, səpin sıxlığı, dibdoldurma sayı və müddəti, yığım müddəti, məhsul yığımı və qurudulması”, “Yerfindığı altında sələf bitkiləri, fosfor və əhəng gübrəsinin miqdarı”, “Çəltik və buğdanın seleksiyası”.
1935	Yer findığı, yağlı bitkilər, küncüt, perilla, çəltik, payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün, arpa, günəbaxan, gənəgərcək, küncüt	Ə.Rəcəbli, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, T.X.Axundzadə, İ.Gilani, F.Qazızadə, D.Mustafazadə.	“Torpağın məhsuldarlığını artırmaq və əlaq otlarına qarşı aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”, “Yer findığı bitkisinin becərilməsində şum dərinliyinin rolu və quraqlığa davamlılığının öyrənilməsi”, “Yağlı bitkilərdə torpağın əkin qabağı hazırlanması, tez və gec səpin müddətinin rolu”, “Yer findığının becərilməsi qaydaları”, “Yerfindığının və dibdoldurma müddəti və vaxtı: məhsul yığımı; yığılma qaydaları və qurudulmasının öyrənilməsi”, “Küncüt bitkisinin becərilməsi, səpin müddəti, səpin norması”, “Perilla bitkisinin becərilmə qaydaları, səpin müddəti, norması və məhsul yığımı dövrünün öyrənilməsi”, “Sələf bitkiləri və yerfindığının növbəli əkinini”,

			“Yerfındığının sələf bitkisi kimi səpilməsi”, “Yağlı bitkilərin məhsuldarlığının artırılması və mineral gübrələrin verilməsi”, “Fosfor, kalium və əhəng ilə gübrələmə müddəti və norması”, “Yerfındığı, küncüt, perilla, çəltik və buğdanın seleksiyası”.
1936	Yer fındığı, perilla, çəltik, payızlıq buğda, qrğıdalı, tütün, arpa, günəbaxan, gənəgərcək, küncüt, çöl noxudu, yulaf	Ə.Rəcəbli, R.E.Kibardin, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, T.X.Axundzadə, M.Şıxlı, Əsgərzadə, Bağbanlı.	“Buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin və toxum normasının öyrənilməsi”, “Çəltiyin becərilməsi və sortöyrənməsi”.
1937	Yer fındığı, çəltik, payızlıq buğda, perilla, küncüt, arpa, çöl noxudu, yulaf	Ə.Rəcəbli, M.V.BrjezinckiyB. Əfəndiyev, Əsgərzadə, Bağbanlı, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, T.X.Axundzadə, S.Bəşirzadə, Ə.Musayev, A.Atabəyov.	“Yerfındığının seleksiyası”, “Payızlıq buğdanın “Yatmayan”, “Azəri” və “Yerli” sortlarının səpin norması və müddəti”, “Çəltiyin becərilmə aqrotexnikası”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və müddəti”, “Torpağın münbitliyinin artırılmasında, üzvi və mineral gübrələrin rolu”, “Yerfındığı altında sələf bitkiləri”.
1938	Yer fındığı, payızlıq buğda,	Babayev, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov.	“Yerfındığının becərilmə aqrotexnikası və seleksiyası”, “Gübrələrin yerfındığı bitkisinin inkişafına təsiri”, “Yerfındığının yemlənməsi”, “Nəmliklə az təmin olunmuş ərazilərdə yerfındığı bitkisinin becərilmə texnologiyalarının öyrənilməsi”, “Yerfındığının qida sahəsi, səpin norması və qurudulma üsulları”.
1939	Yer fındığı	Tavakalov, B.Əfəndiyev, İ.İsmayılov, Tabakov, Hacızadə, Q.V.Lisenko, Y.Q.Ağazadə.	“Torpağın mineral və üzvi gübrələrlə münbitləşdirilməsi və məhsuldarlığın artırılması üsulları”, “Nəmliklə az təmin olunmuş ərazilərdə yerfındığı bitkisinin becərilmə texnologiyalarının öyrənilməsi”, “Sələf bitkisi olaraq yerfındığının müxtəlif bitkilərlə növbələşdirilməsi”, “Yerfındığının toxumçuluğunun təşkili”.
1940	Yer fındığı,	N.D.Untiyev,	“Yerfındığının yeni sortlarının

	lyammansiya	Yermilov, Sitnikov, Tavakalov, Əfəndiyev, İsmayilov, İ.A.Qafarov.	öyrənilməsi”, “Torpağın münbitliyinin artırılması üçün üzvi, mineral və bakterial gübrələrin tətbiqi”, “Müxtəlif inkişaf fazalarında gübrələrin araxis bitkisinin inkişafına təsiri”, “Araxis bitkisinin xəstəlikləri və ona qarşı mübarizə tədbirləri”, “Lyamansiya bitkisinin becərilməsi”.
1941	Küncüt, yer findığı, evkalipt	T.X.Axundzadə, Y.Q.Ağazadə, Q.V.Lisenko, Yermilov, İ.A.Qafarov.	“Azərbaycan şəraitində küncüt bitkisinin mövcud və yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Yağlı bitkilərdən olan küncütün seleksiyası”, “Yerfindığının sortöyrənməsi”, “Yağlı bitkilərdən yerfindığının sələf bitkiləri”.
1942	Gənəgərcək, yer findığı	T.X.Axundzadə, Y.Q.Ağazadə.	“Gənəgərcək bitkisinin becərilməsi”, “Kayçuklu bitkilərin əkilməsi (kök saqqız və kırım saqqız)” və “Yer findığının toxumçuluğu”.
1943	Küncüt, üskükotu, yer findığı, günəbaxan, gənəgərcək, batat, çay, sitrus bitkiləri	Y.N.Sinskaya, T.X.Axundzadə, T.T.Demidenko, K.Z.Geydelberq, Kamarinskiy.	“Yağlı bitkilərin seleksiyası”, “Küncüt bitkisinin seleksiya və toxumçuluğu”, “Azotlu bakterial gübrələrin küncüt və günəbaxan bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “Toxumla birgə səpilməmiş superfosfat gübrəsinin bitkilərin məhsuldarlığına təsiri”, “Gənəgərcək və günəbaxan bitkilərinin əkin sxeminin, qida sahəsinin dəqiqləşdirilməsi, seleksiya və toxumçuluğu”, “Batat bitkisinin Zaqatala rayonu şəraitində becərilməsinin sınaqdan keçirilməsi”, “Tərəvəz və yem bitkilərinin toxumçuluğu”.
1944	Kartof, küncüt, günəbaxan, qarğıdalı, payızlıq buğda, payızlıq arpa, batat	Y.N.Sinskaya, N.D.Unçiyev, T.X.Axundzadə, Q.V.Lisenko, Y.Q.Ağazadə, İ.V.Yanişevskaya K.Z.Geydelberq.	“Şəki Zaqatala bölgəsində toxumluq kartofun becərilmə texnologiyası” “Şəki-Zaqatala bölgəsində mövcud olan dekorativ və dərman bitkilərin öyrənilməsi”, “Küncüt bitkisinin seleksiyası”, “Günəbaxan və qarğıdalı bitkilərinin mexaniki becərilməsi üçün qida sahəsinin təyin edilməsi”, “Səpin müddətinə görə payızlıq buğda və arpanın toxum normasının dəqiqləşdirilməsi”,

			“Azərbaycan şəraitində batata bitkisinin becərmə aqroteknologiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi üçün vacib olan taxıl, yağlı və texniki bitkilərin becərməsinin mexanikləşdirilməsi”.
1945	Lobyə, kartof, batat	T.X.Axundzadə, N.C.Abramoviç.	“Lobyə bitkisinin becərməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində toxumluq kartofun becərmə texnologiyası”, “Batat bitkisinin sortöyrənməsi və becərməsi”.
1946	Lobyə, yağlı bitkilər, qarğıdalı, kartof	Q.V.Klinevskiy, Q.V.Lisenko, İ.A.Qafarov, T.X.Axundzadə.	“Çoxillik ot bitkilərinin səpin müddəti”, “Alaq otlarına qarşı mübarizə”, “Lobyə bitkisinin səpin müddəti və əkin qaydaları” “Taxıl və paxlalı bitkilərin sortöyrənməsi” “Yağlı bitkilərin toxumluğu”, “Kartof bitkisinin erkək yay əkini” “Səpin müddəti və səpin sıxlığının qarğıdalı sortlarının məhsuldarlığına təsiri”.
1947	Tütün, qarğıdalı, dastylis glomerata, qara yonca, xaşa, küncüt, kartof, payızlıq buğda,	Q.V.Klinevskiy, Y.K.Popova, T.X.Axundzadə, K.İ.Şardanov, Q.V.Lisenko, İ.A.Qafarov.	“Payızlıq taxılların sələf bitkiləri”, “Tütün və qarğıdalının sələf bitkiləri və torpağın münbitliyinə təsiri”, “Çoxillik paxlalı ot bitkilərinin səpin müddəti”, “Şəbdar bitkisinin səpin müddəti”, “Alaq otlarına qarşı mübarizə”, “yem bitkisi olan Domuzayrığı bitkisinin (<i>Dactylis glomerata</i>) becərməsi”, “Yem bitkilərinin seçilməsi (yonca, esparset)”, “Küncütün seleksiyası”, “Ərzaq bitkilərinin seçilməsi və öyrənilməsi”, “Kartofun erkən yaz və yaz əkinləri”, “Qarğıdalının səpin müddəti və sıxlığı”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və norması”, “Mineral gübrələrin müxtəlif miqdarda tütün bitkisinin məhsuldarlığına və keyfiyyətinə təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində taxıllarda pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Çöl sıçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.
1948	Tütün, dastylis glomerata, qara yonca, xaşa, payızlıq buğda	Y.Q.Ağazadə, İ.A.Mədətov, T.X.Axundzadə, K.İ.Şardanov,	“Payızlıq buğda altında sələf bitkilərinin öyrənilməsi”, “Tütün bitkisinin növbəli əkinlərdə öyrənilməsi”, “Yem bitkisi olan

		İ.A.Qafarov.	Domuzayrığı bitkisinin (<i>Dactylis glomerata</i>) 2-ci il becərilməsi”, “Yonca və esparsetin sortöyrənməsi”, “Buğdanın sortöyrənməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində taxıllarda pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Çöl sıçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.
1949	qara yonca, <i>dactylis glomerata</i> , tütün, çəltik, payızlıq buğda	T.X.Axundzadə, N.M.Məmmədov, P.P.Fişer, Y.Q.Ağazadə, İ.A.Mədətov, K.İ.Şardanov, İ.A.Qafarov.	“Yoncanın sortöyrənməsi”, “Domuzayrığı bitkisinin (<i>Dactylis glomerata</i>) becərilmə texnologiyası”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin gübrələnməsi”, Payızlıq əkinlərdə torpağın səpin qabağı hazırlanması”, “Payızlıq əkinlərdə biçindən sonra kövsənliyin idarə olunması”, “Çəltik əkinlərindən sonra sahələrin istifadəsi”, “Buğdanın pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Çöl sıçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.
1950	Tütün, çəltik, payızlıq bərk buğda	Y.Q.Ağazadə, T.X.Axundzadə, P.P.Fişer, K.İ.Şardanov, Z.P.Kremlyov-skaya, İ.A.Qafarov.	“Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkininin öyrənilməsi”, “Çəltik altından çıxmış əkinlərin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğda sahələrinin qara herikdə saxlanması”, “Buğdada pas xəstəliyinin öyrənilməsi”, “Taxıl bitkilərinin zərərvericilərinin biologiyası və inkişaf dinamikası və mübarizə üsullarının öyrənilməsi”.
1951	Payızlıq buğda, tütün, qara yonca, yabanı xəşəmbül, <i>dactylis glomerata</i>	Y.Q.Ağazadə, T.X.Axundzadə, P.P.Fişer, K.İ.Şardanov, İ.A.Qafarov, Z.P.Kremlyov-skaya, K.İ.Şardanov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar və yatmaya davamlı buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Payızlıq buğdanın yerli və introduksiya edilmiş sortlarının öyrənilməsi və kolleksiyanın yaradılması”, “Üzvi və nıneral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və səpin normasının öyrənilməsi”, “Superfosfat gübrəsinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkini”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yonca sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”, “Domuzayrığı

			bitkisinin (<i>Dactylis glomerata</i>) populyasiyalarının öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin öyrənilməsi”.
1952	Payızlıq buğda, qara yonca, yabanı xəşəmbül	Y.Q.Ağazadə, İ.A.Qafarov, T.X.Axundzadə, P.P.Fişer, Z.P.Kremlyovskaya, K.İ.Şardanov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Müxtəlif şəraitlərdə becərilən, yüksək məhsuldar və davamlı payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi və artırılması”, “Yerli buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Üzvi və ninerallı gübrələrin dəmyə şəraitində becərilən payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını öyrənmək və onlara qarşı mübarizə üsulları”, “Yonca sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Çoxillik və birilik bitkilərin sınaqdan keçirilməsi”, “Domuzayrığı bitkisinin (<i>Dactylis glomerata</i>) becərilməsi”, “Yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”.
1953	Payızlıq buğda, tütün, qara yonca, yabanı xəşəmbül, dactylis glomerata, günəbaxan	Y.Q.Ağazadə, İ.A.Qafarov, T.X.Axundzadə, P.P.Fişer, Z.P.Kremlyovskaya, K.İ.Şardanov, B.İ.Ömərova, A.A.Kələntərov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Buğdanın təsərrüfat qiymətli sortlarının öyrənilməsi”, “Buğdanın yerli və introduksiya edilmiş sortlarının öyrənilməsi”, “Üzvi və ninerallı gübrələrin, dəmyə şəraitində becərilən payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin müddəti və səpin normasının öyrənilməsi”, “Tütün və taxıl bitkilərinin növbəli əkini”, “Domuzayrığı (<i>Dactylis glomerata</i>) və yabanı xəşəmbül bitkisinin becərilməsi”, “Günəbaxan bitkisinin seleksiya və sortöyrənməsi”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə buğda bitkisinin zərərvericilərinin biologiyasını öyrənmək və onlara qarşı mübarizə üsulları”.
1954	Payızlıq buğda, günəbaxan, kartof, domuzayrığı, xəşəmbül, qaramuq, esparsət, yonca, buyuzlu lotus, dəvəotu, vinqa, lərgə,	Y.Q.Ağazadə, A.A.Kələntərov, B.İ.Ömərova, Z.P.Kremlyovskaya, P.P.Fişer, D.V.Musabəyov,	“Payızlıq buğdanın optimal cücrəmə müddətinin öyrənilməsi”, “Respublikanın müxtəlif bölgələrində məhsuldarlığın artırılması məqsədilə, payızlıq buğdanın səpin norması və müddətinin öyrənilməsi”, “Respublikanın müxtəlif

	reqneriya lifli, tonqalotu, tarlaotu, pişikquyuğu, bülbulotu, çumiza qırmızı, çumiza ağ, yem darısı, yabanı darı, sarı darı, qırmız darı, moqar ağ, sudanotu, şəkərli sorqo, ənginar, xanımotu, pişikotu, bihuşdarı, Qafqaz çobanyastığı, çobanyastığı delmot-skaya, ilanbaşıotu, kalendula	T.X.Axundzadə, M.Q.Abbasov, İ.P.Lebedeva, K.İ.Şardanov, İ.A.Qafarov.	bölgələrində gübrələmənin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Respublikanın müxtəlif bölgələrində payızlıq buğdanın təsərrüfat keyfiyyətli sortlarının artırılması”, “Payızlıq buğdanın yerli və introduksiya edilmiş formalarının öyrənilməsi”, “Müxtəlif ekoloji şəraitlərdə yabanı ot bitkilərinin qarışıq əkinlərinin düzgün seçilməsi”, “Günəbaxan bitkisinin sortöyrənməsi və seleksiyası”, “Müxtəlif iqlim şəraitində tərəvəz bitkilərinin seçilməsi və istehsala tətbiqi”, “Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilən daha məhsuldar kartof sortlarının seçilməsi”, “Payızlıq buğdanın pas xəstəliyinə qarşı daha davamlı sortlarının seçilməsi”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”, “Müxtəlif ekoloji şəraitdə becərilən tərəvəz bitkilərinin xəstəlik və zərərvericilərinin öyrənilməsi”.
1955	Payızlıq buğda, qarğıdalı, günəbaxan	Y.Q.Ağazadə, K.İ.Şardanov, Z.P.Kremlyovskaya, R.Q.Oqandjanova, A.A.Həşimov, A.F.Kazankov, İ.P.Lebedova, T.X.Axundzadə, X.A.İsmayılov, S.F.Hüseynov, İ.S.Səfərov, Qrebennikov, M.Z.Şabanov, İ.A.Qafarov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Respublikanın müxtəlif bölgələrində məhsuldarlığın artırılması məqsədilə, payızlıq buğdanın səpin norması və müddətinin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın optimal cücmə müddətinin öyrənilməsi”, “Kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərilməsində qoruyucu meşə zolaqlarının təsiri”, “Payızlıq buğdanın perspektiv sortlarının sörtöyrənməsi”, “Müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnologiyası”, “Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “Yerli və introduksiya edilmiş buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Azərbaycanın bölgələri üçün yüksək məhsuldar, təsərrüfat qiymətli payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yem bitkilərinin öyrənilməsi və artırılması”, “Günəbaxan bitkisinin sortöyrənməsi”.

1956	Payızlıq qarğıdalı buğda,	Y.Q.Ağazadə, O.M.Mostovoy, İ.P.Lebedova, Z.P.Kremlyovskaya, T.X.Axundzadə, Ə.A.Xəlilov, K.İ.Şardanov, Y.Q.Qaracayev, İ.A.Qafarov, R.Q.Oqandjanova, Q.D.Kərimova, M.Z.Şabanov, X.A.İsmayılov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “T.S.Malsevin metodikasına görə Azərbaycanda müxtəlif ekoloji şəraitlərdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpini və torpağın hazırlanması”, “Müxtəlif gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Səpin sıxlığının qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı bitkisinin silos üçün təkrar əkini”, “Suvarmanın qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qoruyucu meşə zolaqlarının kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığına təsiri”, “Dənli-paxlalı, kökümeyvəli yem bitkilərinin öyrənilməsi və çoxaldılması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnologiyası”, “Azərbaycanın bölgələri üçün yüksək məhsuldar təsərrüfat qiymətli payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının seleksiyası və toxumçuluğu”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”.
1957	Qarğıdalı, payızlıq buğda, yem bitkiləri	Y.Q.Ağazadə, T.X.Axundzadə, M.Z.Şabanov, O.M.Mostovoy, Ə.A.Xəlilov, M.İmamverdi-yev, Z.P.Kremlyovskaya, İ.A.Qafarov, Y.Q.Qaracayev, R.Q.Oqandjanova, K.İ.Şardanov, S.F.Hüseynov, İ.P.Lebedeva, X.A.İsmayılov, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnologiyası”, “Qarğıdalının sortöyrənməsi”, “Respublikanın iqlim şəraitindən asılı olaraq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “Dəmyə şəraitində üzvi və mineral gübrələrin buğda bitkisinin məhsuldarlığına təsiri”, “Qoruyucu meşə zolaqlarının kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığına təsiri”, “T.S.Malsevin metodikasına görə Azərbaycanda müxtəlif ekoloji şəraitlərdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpini və torpağın hazırlanması”, “Çöl siçanlarına qarşı mübarizə tədbirləri”, “Qarğıdalı bitkisinin xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə

			tədbirləri”, “Yem bitkilərinin seçilməsi və çoxaldılması”.
1958	Qarğıdalı, payızlıq buğda, lərgə, günəbaxan, tütün, bostan bitkiləri	Y.Q.Ağazadə, Ə.A.Xəlilov, S.F.Hüseynov, Y.Q.Qaracayev, Z.P.Kremlyovskaya, P.M.Əhmədov, R.Q.Oqandjanova, T.X.Axundzadə, A.Beqlıyrov, Q.D.Şabanova, M.İmamaverdiyev O.M.Mostovoy, İ.A.Qafarov, Q.D.Kərimova, E.B.Danielyan, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Respublikanın iqlim şəraitindən asılı olaraq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “T.S.Malsevin metodikasına görə torpağın hazırlanması”, “Qarğıdalının sortöyrənməsi”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində qarğıdalının sort sınağı”, “Qarğıdalının öz-özünü tozlandırıcı xətlərin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının becərmə texnologiyası”, “Müxtəlif gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Lərgə bitkisinin sort sınağı”, “Qarğıdalının günəbaxan və lərgə ilə qarışıq əkini”, “Günəbaxan və lərgənin payız əkini”, “Tütünün kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə becərilməsi”, “Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq üçün aqrotexnologiyanın öyrənilməsi”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində buğdanın sort sınağı”.
1959	Qarğıdalı, payızlıq buğda, lərgə, günəbaxan, tütün, bostan bitkiləri	Ə.A.Xəlilov, M.İmamaverdiyev, Y.Q.Qaracayev, S.Y.Əfəndiyeva, T.X.Axundzadə, A.Beqlıyrov, O.M.Mostovoy, M.Ə.Qədirov, R.Q.Oqandjanova, G.Ş.Unçiyeva, Q.D.Şabanova, İ.A.Qafarov, F.N.Qazızadə, A.B.Bəylərov, S.İ.Ömərova, T.Q.Vedenina, P.A.Ter-Sarkesyan.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının seçilməsi və artırılması”, “Buğdanın sort sınağı”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “Müxtəlif mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Qarğıdalının sort sınağı”, “Nuxa (Şəki) Dayaq Məntəqəsində qarğıdalının sort sınağı”, “Respublikamızın müxtəlif aqroekoloji şəraitlərində qarğıdalı bitkisinin becərilmə aqrotexnikası”, “Qarğıdalının kövşənlilik səpilməsi və təsərrüfat əhəmiyyəti”, “Qarğıdalı bitkisi altında gübrə normalarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkinləri”, “Günə-

			baxan və lərgənin qarışıq əkinləri”, “Yabancı bitkilərin becərilməyə cəlb edilməsi”, “Kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə tütün bitkisinin qida sahəsinin öyrənilməsi”, “Bostan bitkilərindən yüksək məhsuldarlıq almaq üçün becərilmə aqrotexnologiyasının öyrənilməsi”.
1960	Qarğıdalı, payızlıq buğda, qara yonca, tütün	Ə.A.Xəlilov, S.İ.Öməröva, M.İmamverdiyev, S.Y.Əfəndiyeva, U.Q.Qaracayev, T.X.Axundzadə, G.Ş.Unçiyeva, M.Ə.Qədirov, N.R.Əfəndiyev, T.Q.Vedenina, İ.A.Qafarov, F.N.Qazızadə, İ.H.Əliyev, F.R.Mustafayev, İ.Sadiqov, Ə.Q.Zeynalov.	“Payızlıq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu”, “Payızlıq buğdanın sort sınağı”, “Payızlıq buğdanın toxumçuluğu”, “Müxtəlif mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğdanın səpin norması və səpin müddətinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Qarğıdalının sort sınağı”, “Çin kooperativinin metodikasını tətbiq edərək, qarğıdalının yüksək məhsuldarlığının təmin edilməsi”, “Qarğıdalının kövşənliyə səpilməsi”, “Səpin müddətinin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Səpin sıxlığının qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı və paxlalı bitkilərin qarışıq əkini”, “Yoncanın toxum üçün becərilməsi”, “Tütünün kvadrat-yuva və cərgə üsulu ilə becərilməsi”, “Müxtəlif makro və mikro mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”.
1961	Qarğıdalı, payızlıq buğda, qara yonca, tütün	F.N.Qazızadə, Ə.A.Xəlilov, İ.D.Mustafayev, S.İ.Öməröva, İ.H.Əliyev, T.Q.Vedenina, S.B.Hacıyev, S.Y.Əfəndiyeva, E.V.Filmanova, M.İmamverdiyev, Y.Q.Qaracayev, İ.A.Qafarov, F.R.Mustafayev, N.R.Əfəndiyev, M.Ə.Qədirov, A.M.Abbasova,	“Yumşaq buğdanın seleksiya və toxumçuluğu”, “Tütünün kompleks mexanikləşdirilməsi”, “Yaşıl yem və silos üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkini”, “Yem bitkilərinin qarışıq əkini və rayonlaşdırılması”, “Mineral gübrələrin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”, “Payızlıq buğda və arpanın toxumçuluğu”, “Payızlıq buğdanın sort sınağı”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisi

		M.V.Barisova, S.N.Əliyeva, İ.Sadiqov, T.X.Axundzadə, G.Ş.Unçiyeva, Ə.Q.Zeynalov.	altında gübrələnmənin öyrənilməsi”, “Səpin müddətinin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Çin kooperativinin metodikasını tətbiq edərək, qarğıdalının yüksək məhsuldarlığının təmin edilməsi”.
1962	Qarğıdalı, şəkər çuğunduru, qara yonca, tütün, arpa, yem bitkiləri	F.N.Qazızadə, İ.D.Mustafayev, N.S.Əmirov, T.Q.Vedenina, S.Y.Əfəndiyeva, İ.U.Lətifzadə, T.S.Zülfüqarov, F.R.Mustafayev, S.N.Əliyeva, Y.Q.Qaracayev, M.İmamverdiyev, N.R.Əfəndiyev, M.Ə.Qədirov, G.Ş.Unçiyeva, Q.Hüseynov, B.Qasımova, E.V.Filmanova, T.Q.Məmmədov, Ə.A.Xəlilov, İ.Qadiqov, A.M.Abbasova, V.Korotkova.	“Yüksək yaşıl kütlə məhsuldlığı üçün qarğıdalı bitkisinin qarışıq əkinləri”, “Şəkər çuğundurunun yem məqsədilə əkilməsi”, “Şəkər çuğundurunun sort sınağı”, “Yoncanın toxumçuluğu”, “Tütün şitillərinin becərilməsində əlaqə otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar sortlarının öyrənilməsi”, “Mineral gübrələrin payızlıq arpanın məhsuldarlığına təsiri”, “Qarğıdalı bitkisinin yaşıl kütlə və dən məhsuldarlığı”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Payızlıq bitkilərin toxumçuluğu”, “Dənli paxlalı bitkilərin bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətləri”, “Yabani yem bitkilərinin öyrənilməsi”, “Nuxa-Zaqatala zonasının koxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”.
1963	Qarğıdalı, şəkər çuğunduru, payızlıq arpa, yem bitkiləri	F.N.Qazızadə, İ.D.Mustafayev, N.S.Əmirov, M.İmamverdiyev, İ.U.Lətifzadə, Y.Q.Qaracayev, R.R.Həsənov, İ.İ.Adıgözəlov, T.Q.Məmmədov, S.Y.Əfəndiyeva, İ.Sadiqov, M.Ə.Qədirov, T.S.Zülfüqarov, E.M.Şuşalı, Ə.A.Xəlilov,	“Qarğıdalı bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Payızlıq buğda bitkisinin suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Şəkər çuğundurunun sortöyrənməsi”, “Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə seçilməsi”, “Qara yoncanın yaşıl kütlə və toxum üçün becərilmə aqrotexnikası”, “Cərgəvi və çarpaz səpin üsullarının qarğıdalı bitkisinin dən və silos məhsuldarlığına təsiri”, “Dəmyə şəraitində kövşənliyə əkilən qarğıdalı üçün torpağın hazırlanması”, “Tütün bitkisinin növbəli əkinlə becərilməsi”, “Yerli və

		G.Ş.Unçiyeva, S.İ.Öməröva, S.N.Əliyeva, Ə.Zeynalov, Ə.Hatəmi, S.M.Bersinayev.	introduksiya olunmuş dənli-paxlalı bitki sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Üzvi, mineral və yeni növ gübrələrin Nuxa-Zaqatala zonası şəraitində payızlıq arpa məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsirinin öyrənilməsi”, “Nuxa-Zaqatala zonasının koxoz və sovxozlarında tütün bitkisi üçün növbəli əkinin düzgün təşkili və becərilməsinin öyrənilməsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və perspektiv sortlarının bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”.
1964	Qarğıdalı, payızlıq arpa, buğda, şəkər çuğunduru, noxud, tütün	F.N.Qazızadə, Ə.R.Hatəmi, M.İmamverdiyev, S.A.Xəlimalina, T.Q.Vedenina, S.Y.Əfəndiyeva, Y.H.Qaracayev, G.Ş.Unçiyeva, Ə.A.Xəlilov, Q.İ.Hüseynov, E.V.Filmanova, F.R.Mustafayev, İ.H.Əliyev, S.Q.Səmədov, E.B.Ağababov, A.K.Zeynalov, S.F.Arxangelskiy, S.F.Hüseynov, İ.M.Sadiqov, T.Q.Məmmədov, R.R.Həsənov, K.K.Məmmədov, R.Q.Süleymanov, S.Əhmədov, Q.R.İbrahimov, İ.L.Ətəfzadə, E.M.Şuşalı.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində mikrogübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində kompleks mikrogübrələrin arpa məhsuldarlığına təsiri”, “Yem məqsədilə şəkər çuğundurunun sınaqdan keçirilməsi”, “Peyin və üzvi mineral qarışıqların effektivliyinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının becərilməsi”, “Şəkər çuğunduru sortlarının yem məqsədilə sınaqdan keçirilməsi”, “Zaqatala rayonunda payızlıq buğda və qarğıdalının suvarma rejimi”, “Qarğıdalının sort xəttləri və ikiqat xəttlər arası hibridlərin yaradılması”, “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Azərbaycanın müxtəlif iqlim şəraitində payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortların öyrənilməsi”, “Dənli, dənli-paxlalı, ot bitkiləri və qarğıdalının rayonlaşmış və perspektivli sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının toxumçuluğu”, “Becərmə amillərinin noxud bitkisinin keyfiyyəti və məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin müxtəlif şəraitində tütün toxumunun yetişmə biologiyasının öyrənilməsi”.

1965	Lərgə, yer findığı, mərcimək	F.N.Qazızadə, E.V.Ağababov, Ə.A.Xəlilov, F.R.Mustafayev, T.Q.Məmmədov, S.Y.Əfəndiyeva, T.S.Zülfüqarov, İ.Sadiqov, M.Ə.Qədirov, G.Ş.Unçiyeva, R.N.Əfəndiyev, T.Q.Vedenina.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində yem məqsədilə seçilmiş şəkər çuğundururu sortlarının becərmə aqrotexnikası”, “Eyni sahədə bir neçə il qarğıdalı becərməsinin mümkünlüyünü müəyyənləşdirmək”, “Qarğıdalının seleksiya və toxumçuluğu”, “Yaşıl kütlə məhsuldarlığı üçün qarğıdalının paxlalı bitkilərlə qarışıq əkilməsi”, “Azərbaycan şəraitində şəkər çuğundurunun becərmə aqrotexnikasının öyrənilməsi”.
1966	Qarğıdalı, payızlıq buğda, noxud, tütün	F.N.Qazızadə, İ.İ.Adıgözəlov, Ə.A.Xəlilov, O.Əhmədov, F.R.Mustafayev, G.Ş.Unçiyeva, M.Ə.Qədirov, E.V.Filmanova, T.Q.Vedenina, S.Q.Qasimov, R.R.Həsənov, Z.P.Əhmədov, İ.M.Sadiqov, S.F.Arxangelskiy, T.Q.Məmmədov, S.İ.Süleymanov, S.M.Bersinayev, E.M.Şuşalı.	“Zaqatala rayonunda şəkər çuğundurunun suvarma rejiminin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın elit toxumunun daha effektiv əldə edilməsi yolları”, “Qarğıdalının sort xəttləri və ikiqat xəttlər arası hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda hazırlanması”, “Vahid əkin sahəsində bir neçə il təkrar qarğıdalının əkilməsinin öyrənilməsi”, “Qarğıdalının toxumçuluğu”, “Becərmə amillərinin noxud bitkisinin keyfiyyəti və məhsuldarlığına təsiri”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində tütün altında torpağın hazırlanması qaydaları”, “Tütün əkinlərində əlaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Qarğıdalı əkinlərində əlaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”.
1967	Qarğıdalı, payızlıq buğda, tütün	Z.P.Əhmədova, G.Ş.Unçiyeva, M.Ə.Qədirov, M.S.Şəfiyev, T.Q.Vedenina, M.Murtuzəliyev, F.R.Mustafayev, İ.M.Sadiqov, Ş.H.Səmədov, T.Q.Məmmədov, E.M.Şuşalı.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda becərməsi”, “ Tarla növbəli əkinlərinin aqrotexniki və iqtisadi əhəmiyyətinin müqayisəli tədqiqatı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının becərməsi”, “Payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni

			sortlarının öyrənilməsi”.
1968	Qarğıdalı, xaşa, payızlıq buğda, tütün	İ.H.Əliyev, Z.P.Əhmədov, G.Ş.Unçiyeva, M.Ə.Qədirov, P.M.Əhmədov, M.S.Şəfiyev, T.Q.Vedenina, F.R.Mustafayev, S.R.Qasimov, S.F.Abdurəhmanov, İ.M.Sadiqov, Ş.H.Səmədov, T.Q.Məmmədov, E.M.Şuşalı, S.İ.Süleymanov.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı səpini üçün payızda və yazda torpağın becərilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində çoxillik ot bitkilərindən (esparset) yüksək məhsul və toxum alınması”, “Tarla növbəli əkinlərinin aqrotexniki və iqtisadi əhəmiyyətinin müqayisəli tədqiqatı”, “Payızlıq buğdanın rayonlaşmış və yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Tütün əkinlərində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində tütün altında torpağın becərilməsi”.
1969	Yumşaq buğda, qarğıdalı, tütün, yem bitkiləri, arpa	İ.H.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, G.Ş.Unçiyeva, F.R.Mustafayev, Y.B.Həsənov, T.Q.Vedenina, M.Ə.Qədirov, E.V.Ağababov, Ə.R.Hatəmi, S.İ.Gülümcanov, A.M.Əsədov, S.İ.Süleymanov, Ə.Q.Zeynalov, H.M.Vəliyev, Y.B.Həsənov, T.Q.Məmmədov, İ.M.Sadiqov, Q.R.İbrahimov, H.R.Xəlilov.	“Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalının yeni steril hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində elit toxum istehsalının effektiv üsulları”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və yeni payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Dəmyə və suvarma şəraitində tütün bitkisinin məhsuldarlığı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisi üçün səpin qabağı torpağın payız və yazda becərilməsi”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Respublikamızın tütün becərilən bölgələrində perspektiv sortların müqayisəli öyrənilməsi”, “Tütünün yüksək məhsuldar və xəstəliklərə davamlı sortlarının öyrənilməsi”, “Tütün bitkisi altında torpağın becərilmə sisteminin öyrənilməsi”, “Mineral gübrələrin müxtəlif doza və nisbətlərinin payızlıq buğdanın məhsuldarlığına təsiri”.
1970	Yumşaq buğda, qarğıdalı, tütün, qara	İ.H.Əliyev, N.R.Əfəndiyev,	“Yumşaq buğdanın seleksiyası”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində

	yonca, arpa	G.Ş.Unçiyeva, L.Q.Bondarenko, F.R.Mustafayev, E.V.Filmanova, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina, E.V.Ağababov, Ə.R.Hatəmi, Y.B.Həsənov, Ə.A.Xəlilov, Z.P.Əhmədova, S.İ.Süleymanov, B.H.Abbasov.	qarğıdalının yeni steril hibridlərin yaradılması”, “Dünya qarğıdalı kolleksiya nümunələrinin öyrənilməsi və istifadəsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və yeni payızlıq buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində elit toxum istehsalının effektiv üsulları”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yumşaq buğdanın Meksika sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yoncanın keyfiyyətli toxum istehsalının təşkili”, “Tütün bitkisi altında torpağın becərmə sisteminin öyrənilməsi”, “Tütün əkinlərində alaq otlarına qarşı kimyəvi mübarizə”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Tütünün yüksək məhsuldar və xəstəliklərə davamlı sortlarının öyrənilməsi”.
1971	Yumşaq buğda, qarğıdalı, tütün, arpa	C.Ə.Əliyev, İ.H.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, G.Ş.Unçiyeva, F.R.Mustafayev, E.V.Filmanova, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina, E.V.Ağababov, F.A.Qədirov, T.R.Xəlilov, Ə.R.Hatəmi, S.İ.Süleymanov, B.H.Abbasov, Ə.A.Xəlilov, M.Şükürov, Z.P.Əhmədova.	“Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərinin araşdırılması”, “Zaqatala rayonunda alçaq boylu buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Arpa bitkisinin xəstəlikləri və yaranma səbəblərinin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkisinin

			kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.
1972	Yumşaq buğda, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, İ.H.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, G.Ş.Unçiyeva, F.R.Mustafayev, E.V.Filmanova, M.Ə.Qədirov, E.V.Ağababov, T.Q.Vedenina, T.R.Xəlilov, Ə.R.Hatəmi, A.M.Əsədov, Z.R.Mövsumov, Z.P.Əhmədova, L.Q.Semyonova, M.Şükürov, N.D.Rzayev, S.Y.Əfəndiyeva, Q.R.İbrahimov, F.A.Qədirov, S.İ.Süleymanov, B.H.Abbasov.	“Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Zaqatala rayonunda alçaq boylu buğda sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın yeni sortlarının öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.
1973	Qarğıdalı, yumşaq buğda, tütün	C.Ə.Əliyev, Z.R.Mövsumov, S.İ.Süleymanov, İ.D.Əliyev, G.Ş.Unçiyeva, L.Q.Semyonova, İ.H.Əliyev, K.İ.Hüseynov, F.A.Qədirov, N.R.Əfəndiyev, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.R.Hatəmi, E.V.Ağababov, Z.P.Əhmədova, Q.R.İbrahimov, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina,	“Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın

		A.M.Əsədov.	keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.
1974	Qarğıdalı, yumşaq buğda, tütün	C.Ə.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina, G.Ş.Unçiyeva, L.Q.Semyonova, Q.İ.Hüseynov, F.A.Qədirov, A.M.Əsədov, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.R.Hatəmi, E.V.Ağababov, A.D.Hüseynov, A.M.Şəmsəddinski, S.İ.Süleymanov, İ.D.Əliyev, İ.H.Əliyev, Q.R.İbrahimov, Z.R.Mövsumov.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində tütünün perenosporoz və solğunluğu xəstəliklərinə qarşı kompleks effektiv tədbirlərin öyrənilməsi”, “Qarğıdalı bitkisi altında torpağın minimum becərmə imkanlarının öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldar, xəstəlik və zərərvericilərə, quraqlığa davamlı sort və hibridlərin araşdırılması”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Tütünün toxumçuluğu”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində payızlıq buğdanın keyfiyyətinə və qida maddələri balansına təsiri”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Taxılçılıq rayonlarında taxıl bitkilərinin kök çürüməsinə səbəb olan patogenlərin tədqiqi”.
1975	Tütün, qarğıdalı, payızlıq buğda	C.Ə.Əliyev, İ.H.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, F.A.Qədirov, B.H.Abbasov, H.S.Sofiyev, A.M.Əsədov, S.Y.Əfəndiyeva, M.Ə.Qədirov, F.R.Mustafayev, Ə.R.Hatəmi, G.Ş.Unçiyeva,	“Şəki-Zaqatala bölgəsində tütün bitkisinin toxumçuluğu”, “Sarı tütün yarpağı istehsalını artırmaq, perenosporoz xəstəliyinə davamlı, yüksək keyfiyyətli sortların öyrənilməsi”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və

		E.B.Ağababov, T.Q.Vedenina.	hibridlərin yaradılması”.
1976	Payızlıq buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, Z.R.Mövsumov, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova, S.Y.Əfəndiyeva, M.Ə.Qədirov, Y.Qəhrəmanov, T.Q.Vedenina, V.N.Paşayev, F.R.Mustafayev, Ə.R.Hatəmi, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, H.S.Sofiyev, İ.H.Əliyev, F.A.Qədirov, E.V.Ağababov, R.M.Abdullayev, A.A.Rəcəbov.	“Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaqalara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənib hazırlanması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Perspektiv payızlıq buğda sortları əkinlərində məhsuldarlıq amili kimi fotosintez fəaliyyətinin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Arpa bitkisinin kök çürüməsi və ona qarşı mübarizə tədbirləri”, “Buğda xəstəliklərinə qarşı müxtəlif mübarizə üsulları”, “Yuqoslaviyadan introduksiya edilmiş “Sava” buğda sortunun becərilməsi”, “Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”.
1977	Payızlıq buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova, N.R.Əfəndiyev, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.R.Hatəmi, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, F.A.Qədirov, H.S.Sofiyev,	“Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan alaqalara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənib hazırlanması”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintez edici

		D.Hidayətov, R.M.Abdullayev, V.N.Paşayev, F.R.Mustafayev, E.V.Ağababov, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina.	sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitdə becərilən, qarğıdalının quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütünün toxumçuluq üçün becərilməsi”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, “Yuqoslaviyadan introduksiya edilmiş “Sava” buğda sortunun becərilməsi”, “Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”, “Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri”.
1978	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün arpa	C.Ə.Əliyev, Ə.C.Musayev, Ə.R.Hatəmi, F.R.Mustafayev, E.V.Ağababov, N.R.Əfəndiyev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, D.Hidayətov, R.M.Abdullayev, V.N.Paşayev, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, F.A.Qədirov, H.S.Sofiyev, H.Y.Əbdürəhimov, Z.R.Mövsumov, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova,	“Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri”, “Dəmyə şəraitində sorqo bitkisinin sort sınağı”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, “Azərbaycanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində payızlıq arpanın elit toxum istehsalının effektiv metodlarının tədqiqi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Yumşaq buğdanın məhsuldar, xəstəlik və yatmaya

		S.Y.Əfəndiyeva, T.Q.Vedenina.	davamlı, yüksək dən keyfiyyətinə malik sort və hibridlərin yaradılması”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedici sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində qarğıdalının quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı yüksək məhsuldar sort və hidridlərin öyrənilməsi”.
1979	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün arpa	C.Ə.Əliyev, Y.Qəhrəmanov, M.Ə.Qədirov, T.Q.Vedenina, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova, N.R.Əfəndiyev, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.R.Hatəmi, Ə.C.Musayev, H.Y.Əbdürəhimov, E.V.Ağababov, D.A.Hidayətov, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, F.A.Qədirov, M.Əliyeva, V.N.Paşayev, F.R.Mustafayev, H.S.Sofiyev, R.M.Abdullayev, A.H.Əliyev.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində kökümsov gövdəli və kök pöhrələri ilə artan əlaqlara qarşı aqrotexniki mübarizə üsullarının işlənilib hazırlanması”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, “Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedici sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Payızlıq buğdanın məhsuldar və keyfiyyətli, yatmaya, şaxtaya davamlı sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitində becərilən, qarğıdalının tezyetişən, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində payızlıq arpanın elit toxumlarının daha effektiv üsulla

			istehsalı”, “Zaqatala rayonu şəraitində tütün bitkisinin toxum üçün becərilməsi”, “Aqrotexniki qulluğun buğda bitkisinin xəstəliklərə sirayətlənməsinə təsiri”, ”Qarğıdalı hibridlərinin müsabiqəli sortyoxlama pitomnikində tədqiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitdə yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Bezostaya-1 payızlıq buğda sortunun səpin üsullarının məhsuldarlığa təsiri”.
1980	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, N.R.Əfəndiyev, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, R.M.Abdullayev, B.Məmmədov, Z.R.Mövsumov, A.M.Əsədov E.V.Filmanova, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.R.Hatəmi, H.Y.Əbdühəhimov, M.Ə.Qədirov, İ.H.Əliyev, E.V.Ağababov, B.N.Paşayev, H.S.Sofiyev, A.H.Əliyev.	“Şəki-Zaqatala bölgəsinin dəmyə şəraitində becərilən, qarğıdalının tezyetişən, quraqlığa, yatmaya, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar sort və hibridlərin öyrənilməsi”, “Sələfdən asılı olaraq taxıl bitkiləri altında qida maddələrinin balansı”, ”Payızlıq yumşaq buğda sortlarında mineral gübrələrin effektivliyi ilə bağlı fotosintezedici sistemin strukturası ilə məhsuldarlıq arasındakı əlaqənin öyrənilməsi”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yaradılması”.
1981	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün	N.R.Əfəndiyev, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova, S.Y.Əfəndiyeva, E.V.Ağababov,	“Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında

		<p>M.Ə.Qədirov, Q.M.Əliyev, G.Ş.Unçiyeva, R.M.Abdullayev, H.M.Əlicanov, F.R.Mustafayev, İ.H.Əliyev, Ə.A.Xəlilov, H.Y.Əbdühəhimov, Z.R.Mövsumov, Ə.C.Musayev, B.A.Məmmədov, V.Y.Əliyev, B.H.Abbasov, Ə.C.Hüseynov, Ə.R.Hatəmi, M.İ.Əliyeva, V.N.Paşayev, Y.Qəhrəmanov.</p>	<p>səmərəli istifadəsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində dəmyə şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşmış payızlıq buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyetišən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində toxum üçün tütün bitkisinin becərmə aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”, “Zaqatala rayonunda taxıl bitkiləri altında, torpağın eyni sahənin ardıcıl becərilməsində qida maddələrinin balansının öyrənilməsi”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Qarğıdalı səpinlərində alağ otlarına qarşı kimyəvi mübarizənin öyrənilməsi”, “Rayonlaşdırılmış tütün sortlarından 20-25% yüksək məhsul verən, keyfiyyətli növ çıxımı 80% olan, tərkibində 1.5%-dən artıq nikotin olmayan, peronosporoz və digər xəstəliklərə davamlı, “Samsun”, “Trapezond” və “Ostrolist” tütün sortlarının yarsdılması”.</p>
1982	Payızlıq buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	<p>N.R.Əfəndiyev, E.V.Ağababov, A.M.Əsədov, E.V.Filmanova, S.Y.Əfəndiyeva, M.Ə.Qədirov, Q.M.Əliyev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, F.R.Mustafayev, İ.H.Əliyev, Ə.A.Xəlilov, H.Y.Əbdühəhimov, Ə.C.Musayev, Z.R.Mövsumov, B.H.Abbasov, B.A.Məmmədov, V.N.Paşayev,</p>	<p>“Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Vegetasiya müddətinin 90-100 gün olan, axırıncı dərimə qədər 115-125 gün tələb olunan, hektardan azı 34-36 sentner məhsul verməklə, növ çıxımı 85% olan “Ostrolist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”.</p>

		Y.K.Qəhrəmanov, V.Y.Əliyev, S.İ.Süleymanov, Ə.R.Hatəmi.	
1983	Payızlıq buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	N.R.Əfəndiyev, H.S.Əmirov, E.V.Ağababov, F.R.Mustafayev, B.A.Məmmədov, M.Ə.Qədirov, G.Ş.Unçiyeva, A.M.Əsədov, H.M.Əlicanov, E.V.Filmanova, Ə.A.Xəlilov, İ.H.Əliyev, S.Y.Əfəndiyeva, S.İ.Süleymanov, H.Y.Əbdühəhimov, Ə.C.Musayev, Z.R.Mövsumov, B.H.Abbasov, V.Y.Əliyev, Ə.R.Hatəmi, Y.K.Qəhrəmanov, Ə.İ.Əliyeva.	“Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Zaqatala rayonu şəraitində dənli bitkilərin toxumçuluğunun səmərəli təşkilinin hazırlanması və istehsalçılara tövsiyə edilməsi”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 45-50 sent/ ha, suvarılma şəraitində 90-110 sent/ha olan qarğıdalının becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Qarğıdalının introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, ” Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyətşən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha) və keyfiyyətli alçaqboylu sortlarının öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində toxum üçün tütün bitkisinin becərmə aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”.
1984	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün	A.M.Əsədov, H.S.Əmirov, E.V.Ağababov, E.V.Filmanova, Ə.A.Xəlilov, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, F.R.Mustafayev, İ.H.Əliyev, S.Y.Əfəndiyeva, M.Ə.Qədirov, O.Ş.Məmmədov, Ə.C.Musayev, H.Y.Əbdühəhi-mov, Z.R.Mövsumov,	“Payızlıq yumşaq buğdanın Azərbaycanın suvarılmayan bölgələri üçün yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı sortlarının yaradılması”, “Azot tərkibli gübrələrin taxıl bitkiləri altında səmərəli istifadəsi”, “Elit toxum istehsalı üçün qarğıdalı bitkisinin becərmə aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyətşən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Qarğıdalının intro-

		V.N.Paşayev, B.A.Məmmədov, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, Ə.R.Hatəmi, V.Y.Əliyev, Ə.G.Əliyev, Q.A.Ramazanov, Ə.C.Hüseynov, S.İ.Süleymanov.	duksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Ostralist tipli məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması”, ”Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənib hazırlanması”.
1985	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün	A.M.Əsədov, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, B.A.Məmmədov, S.A.Səfərov, F.R.Mustafayev, S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, H.Y.Əbdühəhimov, E.V.Ağababov, R.M.Abdullayev, Q.A.Ramazanov, E.V.Filmanova, S.Y.Əfəndiyeva, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, Ə.A.Xəlilov, V.N.Paşayev, Ə.C.Hüseynov, Ə.İ.Əliyeva, O.Ş.Məmmədov.	“Qarğıdalımın introduksiya edilmiş sort və hibridlərinin seleksiya sınağı”, “Xarici mühitin mənfə təsirləri şəraitində, mineral gübrələrin qarğıdalı məhsuldarlığına və keyfiyyətə təsiri”, “Payızlıq taxıl bitkiləri və qarğıdalımın ilkin toxumçuluğu”, ”Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (70-80 sent/ha), quraqlığa davamlı, nəmliklə təmin olunmuş ərazilərdə 60-70 sent/ha, nəmliklə təmin olunmamış şəraitdə isə 45-50 sent/ha-ya çatdırılması”, “Vegetasiya müddətinin uzunluğu 135-140 gün, dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan gecyətşən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtə növ çıxımı 80% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Toxum üçün tütün və maxorkanın yeni rayonlaşdırılmış sortlarının becərilməsində təkmilləşdirilmə metodları”.
1986	Payızlıq buğda, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, S.A.Əliyev,	“Payızlıq taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini

		<p>Ə.C.Musayev, N.S.Əmirov, F.R.Mustafayev, S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, H.Y.Əbdühəhi-mov, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, E.V.Ağababov, Ə.İ.Əliyeva, S.A.Səfərov, Ə.G.Əliyev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, B.A.Məmmədov, S.Raziyev, M.Y.Rzayev, S.Y.Əfəndiyeva, E.V.Filmanova, M.Ə.Qədirov, O.Ş.Məmmədov.</p>	<p>işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, ”Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60 sent/ha), quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, vegetasiya dövrü 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 120-130 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Ostralist tipli, məhsuldarlığı 34-36 sent/ha, vegetasiya dövrü 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə qədər dövr 115-125 gün, I-II əmtə növ çıxımı 80% olan tütün sortunun yaradılması”, “Zaqatala rayonu şəraitində qarğıdalının yüksək məhsuldarlığını proqramlaşdırmaq üçün becərmə texnologiyasını işləyib hazırlamaq və tətbiq etmək”.</p>
1987	Payızlıq yumşaq və bərk buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	<p>C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, S.A.Səfərov, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, M.Y.Rzayev, İ.M.Hacıməmmədov, İ.H.Əliyev,</p>	<p>“Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq yumşaq buğdanın yüksək məhsuldar (50-60</p>

		<p>S.Y.Əfəndiyeva, E.V.Filmanova, H.Y.Əbdürəhimov, N.S.Əmirov, F.R.Mustafayev, B.H.Abbasov, Ə.G.Əliyev, E.V.Ağababov, Ə.İ.Əliyeva, S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, H.M.Əlicanov, B.A.Məmmədov, T.N.Mixaylova, O.Ş.Məmmədov.</p>	<p>sent/ha), quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, keyfiyyətli sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, ” Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv və rayonlaşdırılmış buğda sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Əkin sıxlığı və mineral gübrələrin miqdarının “Virciniya” tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və keyfiyyətinə təsirinin öyrənilməsi”.</p>
1988	<p>Payızlıq yumşaq və bərk buğda, arpa, qarğıdalı, tütün</p>	<p>C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, S.A.Səfərov, Ə.C.Musayev, H.Y.Əbdürəhimov, E.V.Ağababov, M.Y.Rzayev, İ.M.Hacımməmmədov, S.Y.Əfəndiyeva, E.V.Filmanova, G.Ş.Uncüyeva, H.M.Əlicanov, S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, N.S.Əmirov, F.R.Mustafayev, Ə.R.Hatəmi, İ.H.Əliyev,</p>	<p>“Nəmliliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində, quraqlığa, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, dənli yüksək keyfiyyətli və məhsuldarlığı 50-60 sent/ha olan yumşaq buğda sortlarını yaratmaq və istehsalata tətbiq etmək”, “Qarğıdalının yüksək keyfiyyətli dən məhsuldarlığı üçün, becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində rayonlaşdırılmış və perspektiv yeni payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Dənli sünbüllü bitkilərin</p>

		B.H.Abbasov, Ə.M.Şabanova, V.N.Paşayev.	sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Azərbaycan şəraitində qarğıdalının elit toxum istehsalının təşkili və tətbiqi”.
1989	Payızlıq yumşaq və bərk buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, N.S.Əmirov, Ə.R.Hatəmi, F.R.Mustafayev, M.Y.Rzayev, İ.M.Hacıməmmədov, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, B.A.Məmmədov, İ.H.Əliyev, B.H.Abbasov, S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, H.Y.Əbdürəhi-mov, E.V.Ağababov, H.S.Sofiyev, S.E.Rzayev, E.V.Filmanova.	“Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”, “Payızlıq dənli bitkilərin ilkin toxumçuluğu”, “Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi dövrü 120-130 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının

			yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, ” Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”.
1990	Payızlıq yumşaq və bərk buğda, arpa, qarğıdalı, tütün	C.Ə.Əliyev, A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, N.S.Əmirov, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, İ.H.Əliyev, Ə.İ.Əliyeva, P.Qarayev, F.Həsənov, Ə.R.Hatəmi, İ.M.Hacıməmmədov, S.Y.Əfəndiyeva, A.M.Abbasova, Q.S.Hüseynov, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, B.A.Məmmədov S.İ.Süleymanov, M.Ə.Qədirov, F.R.Mustafayev, H.Y.Əbdürəhi-mov, Ə.M. Şabanova.	“Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən tütün sortlarının yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində rayonlaşmış və perspektivli tütün sortlarından yüksək keyfiyyətli toxumların alınması aqrotexnikasının öyrənilməsi”, “Müxtəlif və perspektiv etalon tütün sortlarının keyfiyyət göstəricilərini, kimyəvi texnologiyasını və çəkim keyfiyyətini öyrənmək və seleksiyada tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji bölgələri üçün, yüksək keyfiyyətli qarğıdalı məhsulu toxumu yetişdirmək texnologiyasının işlənməsi və yayılması”, “Zaqatala rayonunda qarğıdalının yüksək məhsuldarlığı üçün becərmə texnologiyası proqramının işlənilib hazırlanması”, “Dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, silos kütləsi 500-600 sent/ha olan ortayetişən qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, ” Şəki-Zaqatala bölgəsi şəraitində yeni perspektiv payızlıq arpa, buğda və tritikali sortlarının yetişdirilməsi aqrotexnikasının işlənilib hazırlanması”, “Payızlıq taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu”, “Dənli sünbüllü bitkilərin sürətlə çoxalma sistemini işləyib hazırlamaqla, yüksək keyfiyyətli

			toxum almaq üçün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində elmi-tədqiqat aparılması, o cümlədən Zaqatala rayonunda”.
1991	Qarğıdalı, tütün, payızlıq yumşaq buğda	A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, M.Y.Rzayev, İ.H.Əliyev, P.S.Qarayev, İ.M.Hacıməmmədov, Ə.D.Əkbərov, Ə.R.Hatəmi, Ə.M.Məmmədov, B.M.Hüseynov, F.R.Mustafayev, M.H.Seyidov, H.Hüseynov, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, B.Ə.Məmmədov, Ə.M.Şabanova, F.Həsənov, S.Y.Əfəndiyeva.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində Virciniya tipli perspektivli tütün sortlarının becərmə texnologiyası”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə dövrü 120-130 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının yaradılması”, “Ostralist tipli məhsuldarlığı 30-33 sent/ha, vegetasiya müddəti 110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsinə müddəti 120-130 gün olan, I-II növ çıxımı 85% təşkil edən tütün sortlarının yaradılması”, “Rayonlaşmış qarğıdalı sortları üzrə elit toxum istehsalının təşkili”, “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Suvanılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində qarğıdalı bitkisinin əsas ziyanverici və xəstəliklərinə qarşı mübarizə tədbirlərinin təkmilləşdirilməsi”, “Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq

			edilməsi”.
1992	Qarğıdalı, noxud, lobya, soya, lüpin, payızlıq bərk buğda	A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, H.Hüseynov, H.M.Əlicanov, B.Ə.Məmmədov, G.Ş.Unçiyeva, Ş.B.Bulacova, B.M.Hüseynov, F.R.Mustafayev Ə.M.Məmmədov, Ə.R.Hatəmi, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, İ.H.Əliyev, Ə.M.Şabanova, Z.Ö.Ömərov, İ.M.Hacıməmmədov, Ə.D.Əkbərov, S.Y.Əfəndiyeva, M.Y.Rzayev, F.Həsənov, N.M.Rzayev.	“Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan qarğıdalı hibridlərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi”, “Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Qarğıdalı sortlarının ilkin toxumçuluğu və elit toxum istehsalı”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Virciniya tipli tütün sortlarının məhsuldarlığı və müxtəlif üsullarla qurudulduqda sort keyfiyyətinin öyrənilməsi”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Müxtəlif torpaq və iqlim şəraitində bərk və qüvvətli buğda sortlarının keyfiyyətli, məhsuldar toxum istehsalında kompleks aqrotexniki tədbirlər sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji şəraitində yeni rayonlaşdırılmış və perspektiv tütün sortlarından keyfiyyətli toxum alınması aqrotexnikasının təkmilləşdirilməsi”.
1993	Tütün, qarğıdalı, payızlıq buğda	A.M.Əsədov, S.A.Əliyev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, İ.H.Əliyev, A.İ.Şabanova, P.S.Qarayev, S.Quliyev, Z.İ.Əkbərov, İ.M.Hacıməmmədov, B.H.Zeynalov,	“Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70-130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Suvarılan və dəmyə torpaqlarda bərk və qüvvətli buğdalardan yüksək məhsuldarlıq xüsusiyyətlərinə malik keyfiyyətli toxum əldə edilməsi üçün tədbirlər

		M.Y.Rzayev, H.M.Əlicanov, B.Ə.Məmmədov, G.Ş.Unçiyeva, Ş.B.Bulacova, B.M.Hüseynov, F.R.Mustafayev, Ə.M.Məmmədov, Ə.R.Hatəmi, S.Y.Əfəndiyeva, Ə.D.Əkbərov.	sisteminin işlənməsi və tətbiqi”, “Qarğıdalı sortlarının ilkin toxum- çuluğu və elit toxum istehsalı”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müs- bət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Azərbaycanın müxtəlif ekoloji şəraitində yeni rayonlaşdırılmış və perspektiv tütün sortlarından keyfiyyətli toxum alınması aqrotexnikasının təknil- ləşdirilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtə növ çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stan- siyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 90-100 sent/ha və yaşıl kütləsi 500- 600 sent/ha olan qarğıdalı hibrid- lərinin və yeni sortların alınması və tətbiq edilməsi”.
1994	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda	N.İ.Kərimov, A.M.Əsədov, Z.İ.Əkbərov, İ.M.Hacıməm- mədov, B.H.Abbasov, P.S.Qarayev, Ə.C.Musayev, İ.H.Əliyev, S.Quliyeva, M.Y.Rzayev, H.M.Əlicanov, B.Ə.Məmmədov, G.Ş.Unçiyeva, Ş.B.Bulacova, Ə.R.Hatəmi, Ə.İ.Əliyeva, A.İ.Şabanova, A.M.Abbasova.	“Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növ çıxımı 85% olan tütün sortlarının yaradılması”, “Azərbaycanın yağmurluqla təmin olunmuş dəmyə şəraiti üçün, potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlənin məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və istehsalata tətbiqi”, “Məhsuldarlığı 19-46 sent/ha, vegetasiya dövrü 70- 130 gün, I və II növ çıxımı 80-85%, əsas xəstəliklərə davamlı, yarpaqların mexaniki qüvvələrlə yığılmasına uyğun olan, az çiçək qrupu verən sortların yaradılması

			və istehsalata tətbiq edilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növü çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”, “Zaqatala Zona Təcrübə Stansiyasında qida maddələrinin müsbət balansını təyin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”.
1995	Payızlıq arpa, buğda, qarğıdalı	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, Ş.B.Bulacova, B.Ə.Məmmədov, M.Şükürov, Ə.R.Hatəmi, A.M.Əsədov, Z.İ.Əkbərov, M.Y.Rzayev, İ.M.Hacımməmmədov, A.M.Abbasova, B.H.Abbasov, P.S.Qarayev, Ə.İ.Əliyeva.	“Azərbaycan şəraitində potensial dən məhsulu 90-100 sent/ha, yaşıl kütləsi 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiq edilməsi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Zonal müşahidə sahələrində (çoxillik təcrübələrdə) humus və əsas qida maddələrinin itki və difisitini təyin etmək, Şəki-Zaqatala bölgəsində qida maddələrinin müsbət balansını təmin edən tədbirləri işləyib hazırlamaq”, “Məhsuldarlığı 30-39 sent/ha, vegetasiya müddəti 90-100 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişməsi 115-125 gün, I-II əmtəə növü çıxımı 85% olan “Ostralist” tipli tütün sortlarının alınması”.
1996	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, noxud, lobya, soya, lüpin	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, Ş.B.Bulacova, Z.İ.Əkbərov, B.H.Abbasov, P.S.Qarayev, Ə.İ.Əliyeva, S.A.Quliyeva, L.Ə.Əmirov, B.M.Qasimov,	“Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Məhsuldarlığı 30-35 sent/ha, vegetasiya müddəti 100-110 gün, yuxarı yarus yarpaqlarının yetişmə müddəti 120-130 gün, I-II növü çıxımı 85% olan tütün sortlarının

		M.Şükürov, Ə.R.Hatəmi, M.Y.Rzayev, A.M.Əsədov, A.M.Abbasova.	yaradılması”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30 sent/ha) keyfiyyətli lobyə sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi”.
1997	Tütün, payızlıq buğda, qarğıdalı	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, Ə.İ.Əkbərov, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, S.A.Quliyeva, Z.İ.Əkbərov, L.Ə.Əmirov, B.M.Qasimov, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov,	“Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Hektardan 20-25 sentner məhsuldarlığa malik, xəstəliklərə davamlı və mexaniki becərməyə uyğun olan lüpin sortunun yaradılması və tətbiqi”, “Xəstəlik və zərərvericilərə qarşı

		Ş.B.Bulacova, E.A.Abakarov, M.Y.Rzayev, A.M.Əsədov, Ə.R.Hatəmi, Ə.Şabanova.	davamlı, mexaniki becərməyə uyğun olan, yüksək məhsuldar (25-30 sent/ha) keyfiyyətli lobya sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorlarının müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Müxtəlif sort payızlıq dənli taxıl bitkiləri əkinlərində səpin normaları və sələf bitkilərlə bağlı, yüksək keyfiyyət göstəricilərinə malik toxum verə biləcək əkinlərin tədqiqi”.
1998	Payızlıq qarğıdalı buğda,	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, Z.İ.Əkbərov, M.Y.Rzayev, A.M.Əsədov, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, E.A.Abakarov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, Ə.R.Hatəmi, M.Şükürov, İ.Qurbanov.	“Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Dəmyə şəraitində dən məhsulu 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə 500-600 sent/ha olan keyfiyyətli qarğıdalı

			sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”.
1999	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, M.Y.Rzayev, A.M.Əsədov, İ.Qurbanov, Z.İ.Əkbərov, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, S.A.Quliyeva.	“Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorlarının müəyyənəşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Dənli və paxlalı bitkilərin ilkin toxumçuluğu”.
2000	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Təlai, G.Ş.Unçiyeva, H.M.Əlicanov, Ş.B.Bulacova, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, İ.Qurbanov, A.M.Əsədov, M.Y.Rzayev.	“Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsulu 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və tətbiqi”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Beynəlxalq seleksiya mərkəzləri “SİMMIT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliyinin müəyyən edilməsi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və

			kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya işləri üçün materialların seçilməsi”.
2001	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Təlai, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, S.Quliyeva, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, A.M.Əsədov, M.Y.Rzayev, İ.Qurbanov, M.Əhmədov.	“Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilməsi və tətbiqi”, “Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzləri “SIMMIT” və “ICARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliliyinin müəyyən edilməsi”, “Qarğıdalının dünya genofondunun toplanmasının və kompleks qiymətləndirilməsinin təmin olunması, yeni donorların müəyyənləşdirilməsi, hibridləşmə aparılması, onların öyrənilməsi və sonrakı seleksiya üçün materialların seçilməsi”.
2002	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq və bərk buğda, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, A.M.Əsədov, İ.Qurbanov, Ə.İ.Əliyeva, P.S.Qarayev, M.Əhmədov,	“Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzləri

		M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov.	“SİMMİT” və “İCARDA” qrupu yumşaq buğda sortlarının ekoloji sınağı və seleksiyada əhəmiyyətliliyinin müəyyən edilməsi,” “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Beynəlxalq Seleksiya Mərkəzindən introduksiya olunmuş (“SİMMİT” və “İCARDA”-dan) bərk və yumşaq buğda sortlarının seçilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.
2003	Qarğıdalı, payızlıq bərk buğda və arpa, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, A.M.Əsədov, M.Y.Rzayev, S.Ə.Dünyamalı-yev, M.Ş.Yusubov, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva.	“Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.
2004	Qarğıdalı, payızlıq	N.İ.Kərimov,	“Azərbaycanda tütün genofondunu

	bərk buğda və arpa, tütün	Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, M.Ş.Yusubov, S.Ə.Dünyamalı-yev, A.M.Əsədov, M.Y.Rzayev, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, S.T.Məhəmmədova.	toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.
2005	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq və bərk buğda, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, H.M.Əlicanov, G.Ş.Unçiyeva, H.S.Sofiyev, M.Y.Rzayev, A.M.Əsədov, S.T.Məhəmmədova, M.Ş.Yusubov.	“Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 90-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, orta yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində yeni taxıl sortlarından yüksək dən məhsulunu

			alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və tətbiqi”.
2006	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, tütün	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi H.M.Əlicanov, H.S.Sofiyev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, M.Y.Rzayev, S.Ə.Dünyamalı-yev, A.M.Əsədov, S.T.Məhəmmədova, M.Ş.Yusubov	“Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”.
2007	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, N.H.Həsənov, S.A.Quliyeva, G.M.Seyidzadə, H.M.Əlicanov, H.S.Sofiyev, M.Ş.Yusubov.	“Azərbaycanda tütün genofondunu toplamaqla, yüksək və keyfiyyətli məhsul verən, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, mexaniki becərmə və quruma texnologiyasına uyğun, ətirli tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”, “Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 500-600 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”.
2008	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, H.S.Sofiyev, H.M.Əlicanov, Ə.İ.Əliyeva, M.Ş.Yusubov, N.H.Həsənov,	“Respublikanın müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində becərilə bilən potensial dən məhsuldarlığı 80-100 sent/ha, yaşıl kütlə məhsuldarlığı 600-700 sent/ha olan yüksək keyfiyyətli, qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin

		S.A.Quliyeva, G.M.Seyidzadə.	ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”.
2009	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, H.S.Sofiyev, H.M.Əlicanov, Ə.İ.Əliyeva, M.Ş.Yusubov, N.H.Həsənov, S.A.Quliyeva, G.M.Seyidzadə, M.Y.Rzayev, S.Ə.Dünyamalıyev, A.M.Əsədov.	“Şəki-Zaqatala bölgəsinin nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalının yeni sort və hibridlərindən yüksək dən və yaşıl kütlə məhsulunun alınmasını təmin edən becərmə texnologiyasının işlənməsi və tətbiqi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”.
2010	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, Ə.C.Musayev, C.M.Tələi B.H.Abbasov, H.M.Əlicanov, H.S.Sofiyev, Ə.İ.Əliyeva, N.H.Həsənov, S.A.Quliyeva, G.M.Seyidzadə, M.Y.Rzayev, S.Ə.Dünyamalı-yev, M.Ş.Yusubov.	“Azərbaycanda yüksək keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması, toxum istehsalı, becərmə texnologiyasının öyrənilməsi və tətbiqi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Nəmliliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.
2011	Qarğıdalı, payızlıq yumşaq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, H.S.Sofiyev, S.Ə.Dünyamalı yev, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva,	“Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində stabil dən və yaşıl kütlə məhsulu verən, yüksək keyfiyyətli qarğıda sort və hibridlərinin yaradılması, tətbiqi və ilkin toxumçuluğun təşkili”, “Nəmliliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni

		S.A.Quliyeva, M.Ş.Yusubov, E.Ş.Məcıdova.	sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.
2012	Qarğıdalı, payızlıq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalıyev, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, H.S.Sofiyev, S.A.Quliyeva, N.M.Abdullayeva, M.Ş.Yusubov, E.Ş.Məcıdova.	“Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması və yayımı”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığın, tezətişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili”
2013	Qarğıdalı, payızlıq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalıyev, H.S.Sofiyev, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, Ə.İ.Əliyeva, S.A.Quliyeva, N.M.Abdullayeva, M.Ş.Yusubov, E.Ş.Məcıdova.	“Biotik və ekoloji streslərə davamlılığın, tezətişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.
2014	Qarğıdalı, payızlıq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalıyev, H.S.Sofiyev, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, İ.Ş.Eminov, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqi-yeva S.A.Quliyeva, M.Ş.Yusubov, E.Ş.Məcıdova.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığın, tezətişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.
2015	Qarğıdalı, payızlıq buğda, arpa	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalıyev, -M.Y.Rzayev,	“Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Biotik və ekoloji streslərə davamlılığın, tezətişənliyinə, yüksək məhsuldarlıq və keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən orta boylu qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması texnologiyasının təşkili və yayımı”, “Nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində dənli bitkilərdən hər ildə eyni sahədən 2 məhsul alınmasını təmin edən səmərəli becərmə texnologiyasının işlənilib hazırlanması”.

		B.H.Abbasov, H.S.Sofiyev, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, E.B.İbrahimov, S.T.Məhəmmədova, M.Ş.Yusubov, E.Ş.Məcidova, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, S.A.Quliyeva, İ.M.Hacıməmmədov, İ.Ş.Eminov.	yətlərinin öyrənilməsi”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Payızlıq dənli taxıl bitkilərinin ilkin toxumçuluğu və superelit toxum istehsalı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.
2016	Qarğıdalı, tütün, payızlıq buğda	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalı yev, M.Y.Rzayev, B.H.Abbasov, H.S.Sofiyev, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, S.T.Məhəmmədova, E.B.İbrahimov, E.Ş.Məcidova S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, S.A.Quliyeva, İ.M.Hacıməmmədov.	“Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.
2017	Qarğıdalı, tütün, payızlıq buğda	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalı-yev, İ.M.Hacıməmmədov, H.S.Sofiyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva,	“Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azər-

		E.B.İbrahimov, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, S.T.Məhəmmədova, S.A.Quliyeva, E.Ş.Məcədova.	baycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində müxtəlif bitkilərdən sonra qaldırılmış dondurma şumunun yazda qarğıdalı səpini üçün becərmə xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tez yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.
2018	Qarğıdalı, tütün, payızlıq buğda	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalı-yev, İ.M.Hacıməmmədov, H.S.Sofiyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqi-yeva, E.B.İbrahimov, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, S.A.Quliyeva, N.H.Əzizova, S.T.Məhəmmədova, E.Ş.Məcədova.	“Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın müxtəlif aqroekoloji bölgələrində biotik və ekstremal amillərə qarşı davamlı, yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin yaradılması, onların qruplaşdırılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi və yayımı”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tez yetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.
2019	Qarğıdalı, tütün, payızlıq buğda	N.İ.Kərimov, C.M.Tələi, S.Ə.Dünyamalı-yev, İ.M.Hacıməmmədov, H.S.Sofiyev, B.H.Abbasov,	“Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən

		S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, N.H.Əzizova, S.A.Quliyeva, Ə.İ.Əliyeva, N.M.Abdullayeva, S.T.Məhəmmədova, E.Ş.Məcidova.	məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində tezyetişən qarğıdalı sort və hibridlərinin seleksiyası, yüksək məhsul alınmasını təmin edən kompleks aqrotexniki tədbirlərin işlənilib hazırlanması”.
2020	Qarğıdalı, tütün, payızlıq buğda	F.A.Xudayev, N.İ.Kərimov, B.H.Abbasov, İ.M.Hacıməmmədov, H.S.Sofiyev, S.Ə.Dünyamaliyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, N.H.Əzizova, S.A.Quliyeva, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, S.T.Məhəmmədova, E.Ş.Məcidova.	“Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı, yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”, “Respublikamızın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən, qarğıda sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.
2021	Tütün, qarğıdalı, payızlıq buğda	F.A.Xudayev, N.İ.Kərimov, B.H.Abbasov, İ.M.Hacıməmmədov, H.S.Sofiyev, S.Ə.Dünyamaliyev, M.Y.Rzayev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, N.H.Əzizova, S.A.Quliyeva, M.Ə.Dinayev, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, S.T.Məhəmmədova, E.Ş.Məcidova.	“Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı yüksək məhsuldar tütün sortlarının yaradılması”.
2022	Tütün, qarğıdalı, günəbaxan	F.A.Xudayev, N.İ.Kərimov, B.H.Abbasov, S.Ə.Dünyamaliyev, H.S.Sofiyev,	“Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əla-

		S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, M.Y.Rzayev, Q.A.Kazimov, N.M.Abdullayeva, Ə.İ.Əliyeva, M.Ə.Dinayev, S.T.Məhəmmədova, E.Ş.Məcidova.	mətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.
2023	Tütün, qarğıdalı, günəbaxan	F.A.Xudayev, S.Ə.Dünyamalıyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, B.H.Abbasov, Q.A.Kazimov, N.M.Abdullayeva, M.Ə.Dinayev, Ə.İ.Əliyeva, E.Ş.Məcidova, S.T.Məhəmmədova, A.N.Abdullayeva, H.K.Əlicanova.	“Respublikanın müxtəlif ekoloji bölgələrində yüksək yaşıl kütlə və dən məhsulu verən qarğıdalı sort və hibridlərinin stres faktorlarına qarşı davamlılığında morfofizioloji əlamətlərin rolunun, keyfiyyəti şərtləndirən amillərin tətbiqi”, “Şəki-Zaqatala bölgəsində yüksək məhsuldar, keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı tütün sortlarının yaradılması və ilkin toxumçuluğunun təşkili”, “Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”.
2024	Tütün, qarğıdalı, günəbaxan	F.A.Xudayev, S.Ə.Dünyamalıyev, S.M.Məmmədova, S.A.Abdulbaqiyeva, E.B.İbrahimov, Y.H.Kərimov, T.H.Təmrazov, Z.X.MusatafayevQ. A.Kazimov, N.M.Abdullayeva, M.Ə.Dinayev, Ə.İ.Əliyeva, S.T.Məhəmmədova, A.N.Abdullayeva, H.K.Əlicanova.	“Azərbaycanın iqlim şəraitinə adaptasiya olunan tezyetişən, yüksək məhsuldar yeni qarğıdalı sort və hibridlərin yaradılması və fermer təsərrüfatlarında tətbiqi”, “Zaqatala rayonunun nəmliklə təmin olunmuş dəmyə torpaqlarında qarğıdalı bitkisinin ekoloji amillərə davamlı, tezyetişən, yüksək məhsuldar qarğıdalı hibridlərinin yaradılması və becərilmə texnologiyasının işlənib hazırlanması”, “Azərbaycanın nəmliklə təmin olunmuş dəmyə şəraitində qarğıdalı bitkisi altında torpaq qoruyucu becərmə sisteminin öyrənilməsi”, “Respublikada rəqabət qabiliyyətli yeni növ tütün sortlarının yaradılması və tətbiqi”.

MÜNDƏRİCAT

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASININ TƏSİSÇİSİ ƏHMƏD CABBAR OĞLU RƏCƏBLİ.....	3
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının adlandırılması ardıcılığı.....	11
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının strukturunun ardıcılığı.....	11
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında tədqiq edilən 75 bitkinin ardıcıl siyahısı.....	15
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında işləyən 207 nəfər elmi tədqiqatçının siyahısı.....	15
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında icra edilən 344 elmi mövzuların siyahısı.....	17
ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASININ FƏALİYYƏTİ.....	37
Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının elmi fəaliyyətində çox böyük rolu olmuş dəyərli və görkəmli elm xadimləri.....	40
Cəlal Əlirza oğlu Əliyev.....	40
İmam Daşdəmir oğlu Mustafayev.....	43
Nazim Səid oğlu Əmirov.....	46
Zeynal İba oğlu Əkbərov.....	49
Əsəd Cənnət oğlu Musayev	52
Cavanşir Mütəllib oğlu Tələi.....	55
Bəhlul Hüseyn oğlu Abbasov.....	59
Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasının 100 illik elmi fəaliyyətinin təhlili-1924-2024-cü illər.....	62
ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASINDA İŞLƏYƏN ELMİ TƏDQIQATÇILAR.....	167
1924-2024-cü illər ərzində Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında işləyən elmi tədqiqatçıların illər üzrə siyahısı.....	167
Qafarov İlyas Abdulla oğlu.....	168
Ağzadə Yahyə Qafar oğlu.....	169
Ter-Sarkesyan Ripsime Amayakovna.....	170
Ağzadə Sevil Yahyə qızı.....	170
Xəlilov Əsədulla Abdurahman oğlu.....	171
Qazızadə Fateh Nurulla oğlu.....	172
Vedenina Tamara Georgiyevna.....	172
Unçiyeva (Əfəndiyeva) Gülarə Şıxməhəmməd qızı.....	173
Qədirov Murtuzəli Əfəndi oğlu.....	174
Abbasova (Mahmudova) Aysət Mahmud qızı.....	175
Ömərova Sevgiyə İsa qızı.....	175

Əliyev İslam Hacı oğlu.....	176
Mustafayev Firudin Rza oğlu.....	177
Hatəmi Ərşad Ruhulla oğlu.....	178
Ağababov Eduard Vartanoviç.....	179
Şuşalı Elmira Məmməd qızı.....	180
Bersinayev Soltan Məhəmməd oğlu.....	180
Bondarenko (Semyonova) Lyudmila Qriqoryevna.....	181
Əsədov Ataxan Muxtar oğlu.....	181
Qədirov Fikrət Abdusalam oğlu.....	182
Sofiyev Həbib Saleh oğlu.....	183
Əfəndiyev Nəcməddin Rza oğlu.....	184
Əlicanov Hacı Məmmədtahir oğlu.....	185
Əliyeva Əminət İslam qızı.....	186
Bulacova Şəhpəri Bulac qızı.....	187
Məhəmmədova Sevda Tofiq qızı.....	188
Kərimov Nəbi İsmayıl oğlu.....	189
Yusubov Musa Şaban oğlu.....	190
Məcidova Elmira Şamil qızı.....	190
Abdullayeva Nərgiz Musa qızı.....	191
TÜTÜN SORTLARI.....	193
QARĞIDALI SORTLARI.....	198
İllər üzrə qarğıdalı sortlarının yaradılması ardıcılığı siyahısı.....	199
FOTO ALBOM - STANSİYANIN MADDİ-TEXNİKİ BAZASI.....	210
ELMİ FƏALİYYƏTİN TƏSVİRİ.....	213
MÜDAFİƏ ŞURASI VƏ TƏDBİRLƏRDƏ İŞTİRAK.....	213
TƏCRÜBƏ MÜBADİLƏSİ- TƏRTƏR BTS.....	227
TƏCRÜBƏ MÜBADİLƏSİ- ŞƏKİ BTS.....	228
SƏRGİLƏRDƏ İŞTİRAK.....	229
2023-cü il “HEYDƏR ƏLİYEV İLİ”.....	231
1 əsr 1924-2024-cü illərdə elmi fəaliyyət göstərən Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyası “100 ilin” mübarək olsun!!!.....	232
FOTO ALBOM- ARXİV.....	234
1924-cü ildən 2024-cü ilədək Zaqatala Bölgə Təcrübə Stansiyasında illər üzrə tədqiq edilən bitkilər, icraçılar və icra edilən elmi mövzulara dair cədvəl.....	252

Abdullayeva Nərgiz Musa qızı

ZAQATALA BÖLGƏ TƏCRÜBƏ STANSİYASI

1924-2024

Çapa imzalanmışdır: 16.03.2026.

Format: 60x84 1/16

Fiziki çap vərəqi: 18.75.

Tiraj: 130

“CLASS PRINT” mətbəəsində çap olunmuşdur.

Ünvan: Bakı ş., Yasamal r-nu, Mətbuat pr.22.

Mob.: +99455 5559907.

+99470 5559907.

clasprint.mmc@gmail.com

Abdullayeva Nərgiz Musa qızı

24.04.1968-ci ildə Zaqatala şəhərində anadan olmuşdur. 1986-1992-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) biologiya fakültəsini “bioloq” ixtisası üzrə bitirmişdir.

“Şəki-Zaqatala bölgəsində Şərq xurmasının (*Diospyros kaki L.*) mövcud sortlarının təsərrüfat və bioloji xüsusiyyətlərin öyrənilməsi” mövzusunda 3103.07 “Bitkiçilik” ixtisası üzrə dissertasiya müdafiə edərək, 2016-cı ildə aqrar elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 noyabr tarixli Sərəncamı ilə “Kənd təsərrüfatının inkişafında xidmətlərinə görə” “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur.

“Azərbaycan Respublikasında 2017-2021-ci illərdə qərzəkli meyvə bitkilərinin (fındıq, badam, qoz və şabalıd) inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsinə dair Dövlət tədbirinin iştirakçısıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 22.04.2025-ci il tarixli Qərarı ilə elmi fəaliyyətinə görə aqrar elmlər elm sahəsinin 3103.07 “Bitkiçilik” ixtisası üzrə dosent elmi adı verilmişdir.

23.07.2025-ci il tarixindən Beynəlxalq Aqrar Təhsil Akademiyasının (MAAO) həqiqi üzvüdür.